

BESKRIVELSE
OVER
DANSKE MYNTER
OG
MEDAILLER
I
DEN KONGELIGE SAMLING.

Brøndt.

KIÖBENHAVN,
TRYKT HOS HOFBOGTRYKKERNE N. MÖLLER OG SÖN.
1791.

BESKRIVELSE
OVER
DANSKE MYNTER
OG
MEDAILLER
I
DEN KONGELIGE SAMLING.

TIL

K O N G E N.

For Deres Kongelige Majestet nedlægges herved i dybeste Underdanighed denne af os forfattede Beskrivelse over den kongelige Samling af danske Mynter og Medailler.

Ethvert Slags deraf er, som det for nærværende Tid i Deres Majestets Mynte- og Medaille-Samling findes, blevet beskrevet og stukket i Kobber.

Paa adskillige Kobbere over Kongernes Mynter og Medailler af den höilovlige Oldenborgske Stamme findes nogen Forskiel imellem de ældre og nyere Plader; Aarsagen dertil er, at de förfste have i Forveien været stukne, hvilke vi for at undgaae dobbelt Beköstning have fögt at giöre brugelige, og til den Ende ladet paa best muelige Maade istandsfætte,

Samlingen af fremmede Mynter og Medailler, hvis Antal er af en ikke mindre Störrelse end den danske, er ligeledes af os beskrevet, men ikke

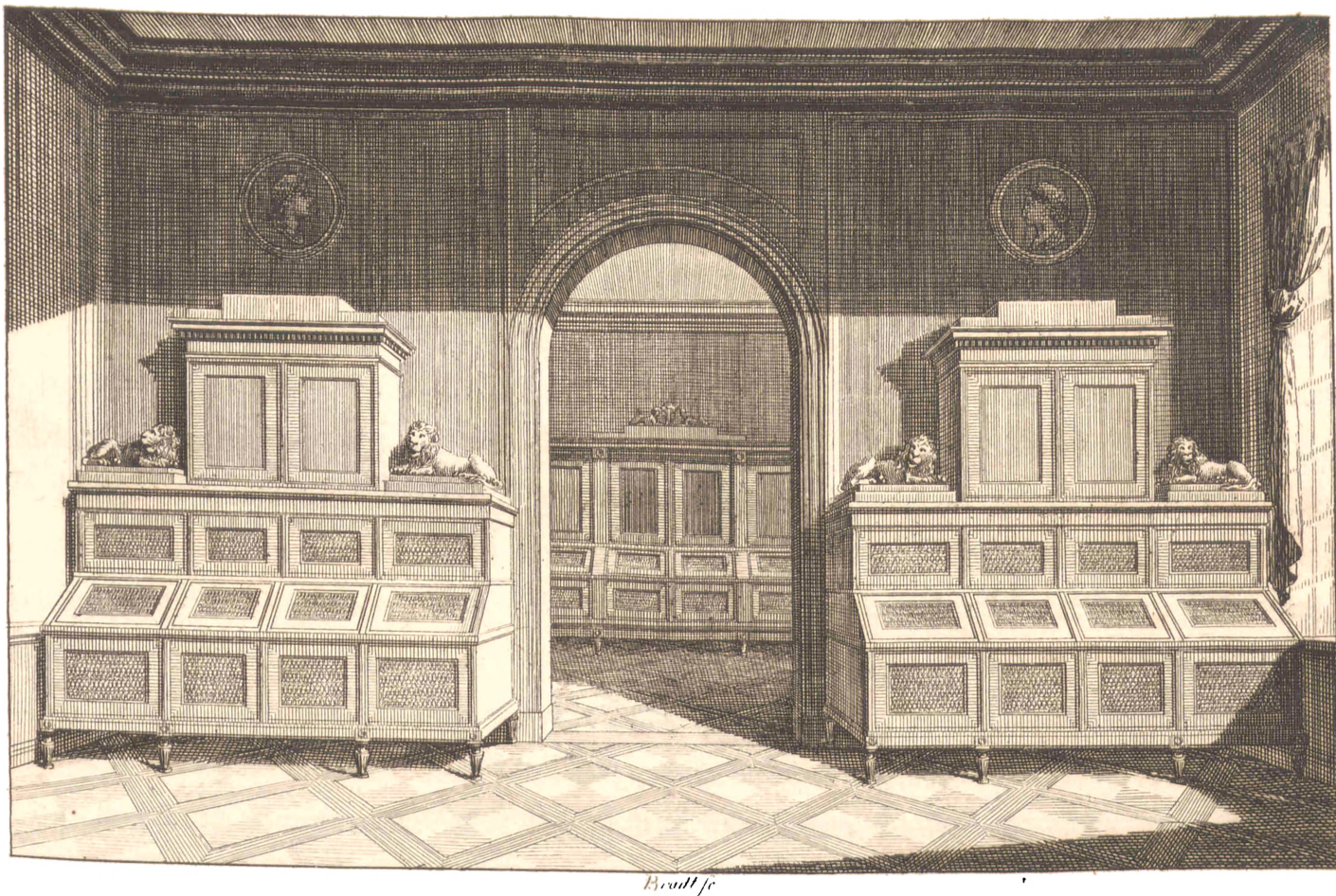
bleven trykt eller stukket i Kobber, da de fleste Stykker, om ikke alle, forhen i adskillige udenlandske Skrivter findes bekiendtgjorte.

Saaledes have vi efter allerunderdanigst Pligt med mueligste Flid søgt paa det nøieste at efterkomme de os i Henseende til dette Værk Allernaadigst tillagte Befalinger, hvilke i følgende Indledning videre ere anførte.

Vi smigre os med det Haab, at Arbeidets Fuldførelse maae til **Deres Majestets** Öiemeeds Opnaaelse finde Allernaadigst Velbehag.

Kjöbenhavn den 29 Januar. 1791.

G. Nielsen. F. A. Müller. O. P. Kölle. L. Spengler.

INDLEDNING.

Faft alle europæiske Riger og Lande have deres Mynter og Medailler stukne i Kobber, nogle fildigere, nogle tidligere, og om ei just alle, saa dog især de ældste.

Saaledes have, at jeg skal forbigaae de mangfoldige, som have beskrevet de gamle græske, romerske og andre gamle Folkeslags Mynter, *Lastanosa*, *Velasquez* og *Flores* beskrevet de gamle spanske Mynter; *Bouteroue*, *Limiers* og *Menestrier* de franske; Kong *Ludvig XIV* og *XV* Mynter ere beskrevne og stukne i særskilte prægtige Værker. *Alkemade* og *van Loon* have udgivet ypperlige Skrivter om de nederlandske; *Spelman*, *Fontaine*, *Clarke* og *Folkes* over de engelske. *Molineux* og *Vaillant* beskienket Verden med de pavelige; *Seiler* med de Brandenborgske; *Tenzel* med de Saxiske; *Brenner* og *Berch* med de Svenske. Man haver i særskilte Verker beskrevet Dukater, Dalere og Groschen. Nogle, som *le Blanc* med de franske, *Budæus* med den romerske As og *Gronovius* med Sestertierne

have ei ladet sig nøie med at beskrive og stikke dem, men have endog gaaet ind i at underföge deres Værdie, baade den virkelige og den foregivne, og deres Forhold med andre Landes Mynter, samt til de virkelige Ting, som Föde- og Klædevarer, og dette er Mynternes politiske Nytte, som viser sig i Handel og Vandel, den vigtigste, men tilligemed den vanskeligste at underföge.

Vi Danske have ei heller forfömt vor Myntkundskab. *Oliger Jacobæus* var den förste, som beskrev vore Mynter i *Museo Regio* trykt 1696. Det Navn, *Museum Regium*, gav han sin Bog, fordi han beskrev det saa kaldte Kongelige Kunstkammer, der da ei allene indbefattede Kunst- og Naturalie-Sager i sig, men endog Mynter, saavel Danske som Græske og Romerske, med hvilke tvende sidste vi her ikke befatte os. *Johan Lauerentzen* oplagde og formerede siden *Museum Regium*, trykt i Kiöbenhavn 1719 in Folio, hvor han og meget forögede det Stykke om de danske Mynter, og var dertil i Stand, baade fordi Kongens Mynter vare blevne flere, saag og fordi *Bircherod* havde imidlertid 1702 beskrevet de gamle danske Mynter för den oldenborgske Stamme, og undertiden ei uhældigen underfögt, til hvilken Konge af det Navn *Sveno*, *Erich*, *Waldemar* og *Christopher* enhver Mynt, hvorpaa saadant Navn allene staaer, höre. *Sperling* havde og ved sine lærde Afhandlinger: *De numorum bracteorum & cavorum origine & progressu ad Jac. a Mellen Epistola; Dissertatio de numis non cufis* og *Epistola apologetica pro numis bracteatis*, tændt et nyt Lys i vor Mynthistorie, endskiönt han gjorde sine Skriver unödvendigen vidtlöftige ved at indblande for megen græsk og romersk Lærdom. *Mulenius* bidrog og noget til vor Myntkundskab ved *Catalogus* over sine egne Mynter; *Hoppener* ved adskillige smaae Skriver; *Weber* ved *Catalogus* over Geheimeraad *Hielmskiernes* Mynter; *von Haven* ved *Catalogus* over Geheimeraad *Thottes* Myntsamling. Den svenske Lærde *Keder* beskrev de saa Rüne-Mynter, han kiendte, endskiönt han nok uretteligen gjorde en til gothisk, som *Baier* har vist at tilhöre en gammel THRACISK Konge, hvilket samme vel maae siges om nogle af dem, som findes i denne Mynt-Catalogus, og som efter Brugen ere blevne kaldte gothiske, og hvorpaa man har villet see *Odins* Hest *Sleipner* og Skib *Skidbladner*.

Men det var forbeholdt vor Allernaadigste nu regierende Konge, Kong *Christian den Syvende*, at udgive og tilendebringe et Verk, hvormed allerede Begyndelsen var giort i Hans Höiftsalige Herr Farfaders, Kong *Christian den Siettes*, Tid, nemlig nærværende over de Danske og Norske Mynter, hvori ei letteligen skal savnes noget Stykke, som hidindtil er bekiendt; thi hvad der endnu kan findes i Jorden af ældgamle hidindtil ubekiendte Mynter, maae overlades til Efterverden. Saaledes fandtes 1739 i Jorden paa Grevskabet Holstenborg de mange runiske Mynter af de Konger, *Magnus den Gode*, *Svend Estridsen*, *Harald Hein*, *Oluf Hunger*, hvilke synes tilstrækkeligen at bevise, at Runerne have været Nordens gamle

gamle Bogstaver, og at de ei have en Latinisk Oprindelse; i det mindste fees af bemeldte Kongers andre Mynter, at Nordens Myntemeistere forstode i det ellefte Seculo at danne Latiniske Bogstaver paa deres Mynter, saa at de ei have af Ukyndighed eller Uerfarenhed i Konsten frembragt Runer ved at ville danne Latiniske Bogstaver, som nogle mene.

Men nu igien at komme til Anledningen af nærværende Verks Udarbeidelse, da er dermed saaledes tilgaaet: Den Kongelige Samling, bestaaende saavel af Danske som fremmede Mynter og Medailler baade i Guld og Sölv, havde bestandig paa Rosenborg Slot været bevaret indtil nogle Aar efter Höilovlig af Erindring, Höistfalig Kong *Christian den Siettes* Regierings Tiltrædelse, da Allerhöistfamme Allernaadigst besluttede at lade et ordentligt Myntekabinet af den Danske Samling oprette paa Konstkammeret, og til den Ende ved et Commissorio under 27 May 1739 at overdrage da værende, og fiden ved Döden afgangne, Geheime-Conferenceraad og Ober-Secretair i det Danske Cancellie, *Johan Ludvig von Holstein*, Justitsraad, Professor og Historiographus *Hans Gram*, og Konstforvalter *du Wahl* denne Forretning og tillige at udnævne Secretair *Henrichsen* i det danske Cancellie, fiden adlet under Navn af *Hielmsfjerne*, at gaae Commissionen, som Skriver, tilhaande.

Af ovenmeldte Herrer, hvortil fiden bleve föiede Justitsraad og Assessor i Höieste Ret *T. Klevenfelt* og Geheime-Archivarius Justitsraad *Langebek*, er strax med det anbefalede Catalogi Forfærdigelse paa Latin bleven begyndt, og samme fuldfört ved Udgangen af Aaret 1743, i samme Aar blev og efter Allernaadigst Befaling giort Begyndelse ei allene med at lade nogle af Medaillerne stikke i Kobber paa smaae Plader og lade etze nogle af de courante Mynter paa Folio Blade, som vedvarede til omtrent henimod 1748, hvilke Plader, saavel de mindre som de större, bleve indtil videre modtagne i Bevaring af det Kongelige Videnkabers Selskab.

En Frankmand, ved Navn *Parthenay des Roches*, Forfatter til en Historie af Danmark paa fransk, en Mand af Indsigt og literarisk Kundskab, som paa den Tid opholdt sig i Kiöbenhavn, blev og antagen til at forfatte en historisk Beskrivelse over de danske Medailler, hvilket Arbeide dog formedelst hans paafulgte Död ikke kom til Fuldkommenhed.

De af ovenbenævnte Commissarier beskrevne Mynter og Medailler bleve efter Allernaadigst Befaling paa Konstkammeret for det förste henfatte, men da endnu endeel derved var at ordne, og Samlingen i sig selv kunde behöve nöiere Eftersyn og en Forögelse af adskillige Stykker, som deri endnu manglede, blev af Höistfalig Kong *Friderich den Femte* den hele Samling, efter Allernaadigst Resolution af 22 November 1748, ovennævnte Herr Secretair, da Justitsraad og Assessor i Höieste Ret, *Henrich Hielmsfjerne* anbetroet i Forvaring

ring og overdraget til Opsyn, og ham Allernaadigst paalagt samme at istandbringe, og paa det Arbeidet faa meget des lettere og for, efter Herr Justitsraadens Tid fra sine övrige Forretninger, mere passende kunde fuldbringes, tillige Allernaadigst tilladt, at den hele Mynt-Samling maatte fra Konstkammeret nedflyttes i det Danske Cancellie-Archiv og der indtil sammes fuldkomne Istandsættelse bevares.

De Deputerede for Financerne blev det og under 22 November 1748 ved et Kongeligt Rescript fra Cancelliet tilkiendegivet, at bemeldte Herr Justitsraad *Hielmsfjerne* var betroet det Kongelige Mynte- og Medaille-Cabinet i Forvaring og Opsyn, og at Hans Majestæts Allernaadigste Villie var, at de Danske Medailler og Mynter skulde forvares paa den ene Side udi det store Gallerie ved Christiansborg Slot, og de fremmede Medailler og Mynter fra Rosenborg paa den anden Side, samt at til meerbemeldte Justitsraad *Hielmsfjerne* maatte imod hans Qvittering beföriges afleveret et Exemplar, saavel af hvert et Stykke, som blev flaget, som af de fra Höifstsalig Kong *Christian den Siettes* Regiering endnu manglende af courante Mynter, saafom: Dukater, Specier, Kroner &c. til videre Henlæggelse og Bevaring i Cabinettet.

I den Forfatning og uden videre Indretning eller Forflytning til Christiansborg forblev Samlingen i Skabe henfat i det Kongelige Danske Cancellie-Archiv indtil Aar 1780, da *Hielmsfjerne*, paa den Tid Geheimeraad og Justitiarius i Höieste Ret, ved Döden afgik i Julii Maaned, da hans mangfoldige Forretninger og fiden tiltrædende Alder og Svaghed forhindrede ham fra at giöre andet en föröge Cabinettet anseeligen ved Indkiøb af rare Medailler og Mynter, naar dertil Leilighed gaves ved Auction, eller paa anden Maade.

Ved Rescript giennem det Danske Cancellie af 9 August samme Aar 1780 bleve af nu Allernaadigst regierende Kong *Christian den Syvende*, Conferenceraad *Nielsen*, Conferenceraad og Stemplet-Papiir-Forvalter *Müller*, Etatsraad og Committeret i Rentekammeret *Külle*, samt Konstforvalter *Spengler* Allernaadigst udnævnte at modtage af de *Hielmsfjernske* Arvinger Nöglerne til det Skab i Archivet, hvor Medaille-Samlingen var forvaret, at eftersee Medaillerne, underföge Fortegnelsen derover og bringe denne Sag saaledes i Rigtighed, at ei allene Arvingerne kunde, faa snart mueligt, faae Quitting, men og disse Medailler komme i behörig Orden og allerunderdanigst Forflag giöres, hvor de med Sikkerhed til Nytte og Ære best kunde finde Plads. I allerunderdanigst Fölge deraf blev i næste Sept. Maaned i Overværelse paa Stervboets Vegne af Geheimeraad Grev *Rosencrone* og mig Kammerherre *Suhn* til forbenævnte Commissarier den ganske Mynte- og Medaille-Samling afleveret, og de *Hielmsfjernske* Arvinger derfor Quitting ved Maanedens Udgang meddeelt. Den hele Samling blev derpaa opbragt paa Christiansborg Slot, hvor et Værelse Commissionen blev

blev anvist og Arbeidet tog sin Begyndelse. Commissariernes andre Embeds-Forretninger tillode dem ikke dermed daglig at beskæftige sig, men de tvende Dage om Ugen, Onsdag og Torsdag, bleve dertil opofrede. Efterat de bevarte gamle Inventarier vare gennemseete, Mynter og Medailler efter deres Tids Alder adskilte, og ethvert Stykke for sig veiet og antegnet, begyndtes med Beskrivelsen derover, som efter Allernaadigst Befaling skulde skee paa Dansk.

Den forhen i de gamle Cataloger over Samlingen brugte Orden og Inddeling af trende Classer, den første indeholdende Bracteater og gamle Mynter i Guld og Sølv, uviste naar og af hvem slagne; den anden Danske og Norske Mynter fra Kong *Knud den Store* til de Høilovlige Konger af den Oldenborgske Stamme, og den tredje Medailler og Mynter slagne under Kongerne af den høilovlige Oldenborgske Stamme, fra Kong *Christian den Første* til Vor nu regierende Allernaadigste Konge, er bleven fulgt og vedligeholdt, ligesom og enhver Mynt og Medaille nøiagtig er bleven opskreven, som den i sig selv, saavel paa Avers som Revers befindes. Iligemaade blive de Stykker, som i denne kongelige Samling enten af de gamle eller nyere endnu maatte mangle, og ere at bekomme, ved enhver forefaldende Leilighed anskaffede, beskrevne, stukne i Kobber og derefter i et Anhang til Værket udgivne.

Under 23 December i samme Aar blev fra det Kongelige Rentekammer Commissionen tilmeldt Hans Majestæts Allernaadigste Befaling, at Medaille-Cabinettet, naar det var gennemseet og bragt i tilbørlig Orden, skulde paa Rosenborg Slot i et anstændigt Gemak henfættes og for Eftertiden glemmes, at Commissarierne, i Følge saadan Hans Majestæts Allernaadigste Villie, havde at foreslaae de til sammes Iværksættelse fornødne Indretninger, og foranstalte derover bestemte Overslag til Allernaadigst Approbation indsendte, og at i øvrigt Medaillerne sammesteds i fuldkommen Orden skulde opfattes og Samlingen med de derudi manglende Medailler og Mynter forsynes. Efter ovenstaaende Befaling bleve i det paafulgte Aar 1781. trende Værelser paa Rosenborg Slot af Commissionen udfæete, hvilke Hans Majestæt Allernaadigst bevilgede at maatte til det bestemte Brug indrettes. Commissionen anmodede derpaa Directeuren ved det Kongelige Maler- Billedhugger- og Bygnings-Akademie Professor *Wiedewelt*, at forfærdige en til dette Öiemeed passende Tegning, at foranstalte de til Bekostningen henhørende Overslag og samme til nærmere Eftersyn indsende.

Fra det Kongelige Rentekammer blev atter i Martii Maaned 1781 følgende Hans Majestæts Allernaadigste Villie Commissionen bekendtgjort, at nemlig: 1) Det Kongelige Medaille- og Mynte-Cabinet skulde fra Mynten forsynes med et Exemplar i Sølv af alle de manglende Medailler, hvortil Stemplerne forvares paa Rosenborg og i brugbar Stand befindes.

des. 2) At af andre manglende Medailler af det Slags, som deels paa Videnskabernes Selskabers, Interessentskabers og Stiftelses, deels paa enkelte Personers Bekostning i de senere Aaringer ere blevne prægede, saavelsom af alle Præmie-Medailler skulde et Exemplar i Sølv paa Kongens Regning præges og til Medaille-Cabinettet leveres. 3) At de, hvortil Stempellerne ei mere kunde erholdes, maatte ved Auctioner og andre forefaldende Leiligheder indkøbes, og 4) At efter forhen i Aaret 1748 ergangne Rescript skulde af alle Slags Mynt-Sorter, som ved de Kongelige Mynter præges, som og af alle Medailler, der enten paa Kongelig eller enkelte Personers Bekostning staaes, et reent og vel præget Exemplar i Sølv uden Betaling til Medaille-Cabinettet afleveres, i Henseende til den Tilladelse, som Vedkommende til flige Medailers Prægning forundes.

I September Maaned meerbemeldte Aar 1781 blev fra Stats-Minister Geheimeraad Grev *Moltke*, til hvem Commissionen, fra Begyndelsen af, Allernaadigst var bleven anviist i alle Tilfælde at henholde sig, følgende Höikongelig Befaling Commissionen bekiendtgjort: 1) At da paa Rosenborg Slot endnu befandtes nogle Medailler, meest i Guld, og til største Delen fremmede, havde Commissionen samme stykkeviis at giennemgaae, optegne og i Catalogo at indføre. 2) At ei allene forbenævnte Medailler og Mynter, men og alle andre, som enten paa Rosenborg eller Konstkammeret maatte findes, skulde alle hensesættes til Forvaring i de dertil paa Rosenborg Slot bestemte Værelser, og af Commissionen bringes i lige Orden, som den danske Mynt-Samling. 3) At de fra afgangne Etatsraad *Langebeks* Stervboe for Kongelig Regning købte Aftegninger af gamle rare Mynter, som nu ere i Videnskabernes Selskabs Gjemme, skulde henhøre og afleveres til Mynt-Cabinettets Samling tilligemed de foran ommeldte større og mindre Kobberplader, for at eftersees og istandsættes, paa det fiden, saavel hine som disse, kunde med alle øvrige Stykker beförges stukne i Kobber og engang samtlig blive bekiendtgjorte.

I Begyndelsen af næste Aar 1782 blev Directeur *Wiedewelt* med Tegningen og Overflagene over Cabinetts Indretning færdig, hvor og i det inderste Værelse var efter Höikongelig Befaling Indretninger anbragte, at Antiquer og udfkaarne Stene der bekvemmeligen kunde bevares, og efterat samme Allernaadigst vare blevne approberede, begyndtes i Foraaet paa Arbeidet, og ved Udgangen af Aaret 1783 var det ganske derved istandsat.

Commissionen vedblev at fortsætte i Følge ovenbenævnte erholdte Befalinger sit Arbeide, og efter Muelighed at sørge for, at Cabinettet med de manglende Stykker, deels ved Prægning af de paa Rosenborg gjemte og endnu i Stand værende Stempler, deels ved Indkiøbning paa forefaldne Auctioner, kunde blive forsynet.

I May Maaned 1784 blev Commissionen ved en Allernaadigst Resolution tilkiendegivet, at den for Eftertiden i Herr Geheimeraad og Stats-Minister Grev *Moltkes* Sted havde i forefaldende Tilfælde at henvende sig til Hr. Geheimeraad og Overhofmarſkal *Numſen*.

I Junii Maaned det følgende Aar 1785 var det ſaavidt kommet, at Trykningen af den over de Danſke Mynter og Medailler forfattede Catalogo kunde foretages, med Mynternes og Medaillernes Stikning i Kobber var allerede forhen begyndt, ſom beſtandig fortattes. Til Catalogi Afſkrivning til Trykning og Correcturens Beſörgelſe blev Registrator *Weber* i det Kongelige Geheime Archiv, ſom vant til deſſige Forretninger og i alle Henſeender dertil duelig, antagen, og ſom med mueligſte Flid har efterkommet det derved forefaldne.

I Begyndelſen af Aaret 1788 blev Commissionen tilkiendegivet Hans Kongelige Majeſtæts Allernaadigſte Villie, at der, til at udbrede ſtörre Lys over Fædrenelandets Hiſtorie, maatte, iſær ved Medaillernes, anföres i Beſkrivelfen, hvor det var mueligt, Anledningen til Medaillens Udgave, og at Hans Majeſtæt vilde have dette Arbeide mig ſom Kongelig Hiſtoriographo Allernaadigſt anbeforet. Til Efterlevelſe af denne Befaling blev mig tilſtillet den forfattede Beſkrivelfe, hvilken, efter at de for nödig fundne Anmærkninger dertil vare föiede, blev til Trykningen uden Ophold afgiven.

Alting viſer, at de nordiſke Folk, Danſke, Norſke og Svenske have ſeent faaet indenlandſk Mynt, endſkiönt de Sidſte ville allerede opviſe Mynter af Kong *Biörn*, ſom levede i det niende Seculo.

I de ældſte Tider var Norden lidet bebygget, Folkenes Antal var ringe, deres Sæder raae og nærmede ſig Naturen, og ſaaledes have de meeft ſlebne Folks Tilſtand været i de ældſte Tider. Deres Handel var ringe og ſkede med at bytte Varer mod Varer, betiente de ſig undertiden af Penge, ſaa havde de erobret dem paa deres Streiferier og Fribytterier udenlands, og gemeenligen giemte de dem dog kun ſom Klenodier, og lode dem derfor begrave med ſig, ingenlunde benyttende ſig deraf i Handelen. Derfor findes ei fielden Romerſke Mynter her i Norden, ſom 1782 ved Slagelſe i Sielland en temmelig Deel Sölv Mynter fra Keiſer *Tiberius* til *Commodus*, og deriblant mange af eens Præg. Ved Faxöe en meget ſtor Guld Mynt af Keiſer *Valentiniano I.* Paa Bornholm og Öen Gulland mange Romerſke af Guld, hvoraf jeg har ſeet en *Trajanus* og beſidder ſelv en *Leo Thrax*. Ei fielden findes ogſaa paa bemeldte tvende Öer arabiſke Sölv Mynter af de Abaffidiſke Calipher. Ved Kivik i Skaane findes i Jorden Romerſke Sölv og Guld Mynter. Ved Viborg og Aalborg ere fundne engeliſke Sölv Mynter af de Engeliſke Konger *Edgar* og *Ethilred*, og af vor egen

Store *Knud*, samt den franske Konge *Ludovicus Pius*. Saadanne Mynter have vore Fædre vist ført hjem paa de Krigstoge, Gothis, Heruler, Saxer gjorde, iblant hvilke vare endeel egentligen Nordiske, som vendte hjem igien, og siden under Navn af Baranger eller Væringes, da de tjente ved Hoffet i Constantinopel, og endeligen som Danske og Normänner, der de bekrigede Frankerige og England.

Naar *Snorro* fortæller, at *Odin* paalagde hver Mand i Sverrig at give en Penge for deres Næse, hvilket vi vilde kalde Kopskat, og at *Freyr*, den anden efter ham, befalede, at der skulle gives Kobberpenge, samt Sölv og Guld til Templet i Upsäl, saa tænker jeg, at *Snorro* har henført senere Tiders, som maaskee 6te og 7de Seculi, Skikke til ældre Tiders. Overalt sees heraf, at den ældste brugelige Mynt i Norden, som endda var udenlandsk, har været af Kobber, og bestaaet uden Tvil i den saa kaldte Penge, Denarius, hvoraf 12 ginge paa en Skilling eller Solidus. I det mindste tjener dette til noget at stadfæste sammes Beretning, at man vist veed, at da gave de hedniske Svenske Penge til Templet i Upsala, og at der i det 7de Seculo dreves temmelig Handel og var ei liden Rigdom i Biarköe tæt derved. Fra det 9de Seculo finder man, at Penge have været temmelig i Brug her i Norden, og forekommer der allerede hos *Are Frode* i hans Schedis Cap. 2. pag. 8. Öretallet eller Beregningen, som er den ældste brugelige i Norden, og enten indenlandsk, eller og taget af Angelfaxerne, med mindre disse skulle allerede have ført denne Beregning med sig fra Danmark i det 5te Seculo. Dog maae man ei heraf slutte, at der da allerede sloges Mynt her, nei, Öre var en Vægt af to Lod, hvoraf 8 ginge paa en Mark eller et halvt Pund, og tre Örtug igien paa hver Öre. Da man nu siden slog Mynt af puurt Kobber og puurt Sölv, saa blev man dog ved at veie dem, og slog rimeligen ikkun Skillinger og Penge, af hvilke sidste der ginge stundum 24 og stundum 12 paa en Skilling, og 30 og siden 15 paa en Öre, og altsaa var saadan Sölv-Penge saa meget som 8 Skilling nu; men som man alt melerede Mynten med Kobber, saa var en Penge slagen i Skaane udi *Waldemar II.* Tiid kun 1½ Skilling værd imod vor nu værende Mynt. Spörsgmaal dog, om man ei strax har legeret dem med Kobber eller og slaget dem af puurt Kobber, thi saadanne og af begge Slags ere alle *Store Knuds* og følgende Kongers Mynter, og have vi nu omstunder neppe andre tilovers end Penge, ja Braetæterne eller Huul-Mynterne synes endog at have været af mindre Værdie, ligesom de ere det af Gehalt, end bemeldte Penge. Spörsgmaal og, om nogenfinde i de ældre Tider større Mynt end Penge ere slagne hos os og i Norge. Rimeligen have Angelfaxerne lært at slaae Mynt af de Franske, og vi igien af de første. Saa meget er vist, at hidindtil har man ei med Vished opdaget nogen ældre dansk og norsk Mynt end den slagen af *Harald* i Durstad, de af nogle Ostmanniske Konger i Dublin, og af den Danske *Guthrum* i Ostanglen, alle af det 9de Seculo og alle slagne udenlands. Af det 10de Seculo haves af de norske, *Anlaf* og *Eric*, Konger i Nordhumberland.

Efter

Efter *Are* paa ommeldte Sted paabød den Norske Kong *Harald Harfager*, at hver den, som vilde drage fra Norge til Island, skulde give til Kongen fem Öre. Udi engelske Love hos *Lambardum* og *Wilkins* forekomme i det 10 Seculo Örer, som da brugelig hos de i Engeland boende Danske. Samme Öreskat eller Landöre, som den kaldtes, finder man og, at den Danske Kong *Harald Blaatand* tog af dem, der handlede paa Hal-Eyre, uden Tvivl samme Plads, hvor nu Helsingöer ligger. Disse Beretninger bringe mig dog næsten paa de Tanker, at Norden haver havt egen indenlandsk Kobbermynt i det mindste i det 10 Seculo, og hvo veed, om ei den liden Kobbermynt med π paa ligesaa snart kan være af *Harald Blaatand* som af *Harald Hein*. Skulle dette faa være, da er den den ældste bekiendte indenlandske Danske Mynt. Med mere Vished synes tvende Mynter, som jeg har anført i min Danske Historie Tom. III. pag. 424 og 425, og staaer paa Mynt-Tavlen i den fjerde Tome, at kunne henføres til *Svend Tveskieg*, hvoraf den ene, som forvares i det Kongelige Svenske Antiquitæts-Archiv, synes at være slagen i Engeland, og den anden derimod i Danmark. I denne Samling henføres den med *Lauarentzen* til *Svend Estridsen*, men skulde de Grunde, jeg paa ovenmeldte Sted haver anført for *Svend Tveskieg*, være overveiende, saa bliver dette den ældste Danske Mynt, slagen i Danmark selv, som nu omstunder med Vished findes. Dette er derimod vist, at *Store Knud* haver slaget Mynt i Danmark og *Oluf den Hellige* paa samme Tid i Norge, og at begge dertil have betient sig af engelske Myntemestere, til Beviis paa, at vi have lært den Kunst at slaae Mynt af Engælænderne.

Saa vel af Salig Geheimeraad *Luxdorphs* tvende Afhandling, nemlig om Myntens Udregning i det 14de Seculo, og om nogle gamle Danske Mynters Prövelse, hvilke begge ere indførte i Videnskabernes Selskabs Skrivters 9de Deel, som af ovenskrevne Mynter selv, er det klart, at nemlig fra *Store Knuds* Tid af og til det 15de Seculum vedblev man at svække Vægten af Mynterne uden at forbedre Lödigheden; dernæst at Myntens Vægt og Gehalt var forskiellig i Jylland, Sieland og Skaane, dels ved det man slog Mynt paa saa mange Steder, og dels fornemmelig ved det Kongerne, naar de vare i Betryk, sögte at vinde paa Mynten, Landet til Skade, og gjorde det til en Finance-Operation. Bisperne, som havde Lov at mynte, dog paa det Vilkaar, at holde Kongens Myntefod, fulgte deres Exempel, og sloge for Vindings Skyld end flettere Mynt, som kan sees af Kong *Erich Menveds* Klage over den Lundiske Erkebisp *Jens Grand*. De faa Mynter, som haves af Norge, synes at vise, at der er gaaet ei bedre til end i Danmark. Merkeligt er det, at de fleste Mynter af forskielligt Præg ere af det 11te Seculo, og at de siden, saavel i Mængde som Godhed, kiendeligen aftog lige til 15de Seculum, til et fast Beviis paa at vor Handel blev alt flettere, ligesom Hansestædernes voxte til, saa at man fra den sidste halve Deel af det 13de Seculum, samt 14de og i første halve Deel af 15de Seculum finder ei allene, at næsten ingen, uden fremmede Mynter, have courseret her i Riget, men endog at man da forlod

forlod den gamle nordiske Myntregning af Marker, Örer og Örtuger, og antog derimod den tydske fra Lybek efter Marker, Skillinger og Penge, som vi endnu betiene os af, hvorvel noget forandret. Dog om den egentlige Mynt vil jeg ei handle, men allene henvise Læseren til de her bag efter trykte Afhandlinger af Salig Conferenceraad *Prætorius* og min endnu levende Ven, den indfigtsfulde Etatsraad *Kölle*, da det er mig umueligt herom at fige noget bedre, udförligere, lærdere og grundigere end de have fagt.

Om Medailler vil jeg allene melde, at de förste ere slagne under Kong *Friderich II*, saavel af Kongen selv som af private Folk; men at de först bleve smukke i Slutningen af Kong *Christian V* Regiering ved den bekiendte tydske Medailleur *Blum*, og allersmukkest under Kong *Christian V*. ved *Meybusch*, som og var en Tydsker, og kan man, uden at smigre, fige, at endeel af de danske Medailler höre til de smukkeste i Europa, saavel i Henseende til Arbeide som Opfindelse.

P. F. Suhm.

FÖRSTE AFHANDLING.

ADSKILLIGE

AF

RENTE-KAMMERETS ARCHIV SAMLDE EFTERRETNINGER, DET DANSKE MYNT-VÆSEN BETRÆFFENDE.

VED

SALIG HERR CONFERENCERAAD

L. PRÆTORIUS.

Fra Kong *Christian den Fierdes* Regierings Tid findes udi Rente-Kammerets Archiver vel endeel Mynt-Regninger og derhen hørende Documenter. Men da Mynt-Væsenet har været faavel under Cancelliets som Rente-Kammerets, og siden paa en Tid under Commerce-Collegii Administration, faa ere de derhen hørende Efterretninger og Documenter blevne faa adspredte, faa at af det deraf udi Rente-Kammerets Archiv fundne ikke har været mueligt nogen ordentlig og tilforladelig Følge om Udmyntningen med derpaa grundede Beregninger at formere.

Udi Aaret 1593 er *Andreas Melzner* bleven beskikket til at være Myntmester i Kiöbenhavn, og efter hans Instrux har det været ham tilladt at mynte for sig selv og andre Particuliers, naar han ikke for Kongen og Riget havde at mynte, dog at samme Mynt efter Skrot og Korn skulde være faa gode som Kongens og Rigets Mynt, og udi Aaret 1602 er *Nicolaus Schwabe* beskikket til Myntmester i Kiöbenhavn. Udi sidstbemeldte Aar er udgivet trende Mynt-Ordninger, den første dateret den 25 Junii og de tvende sidste den 8 Sept., hvorefter Pengene skulde myntes, nemlig:

Efter Mynt-Ordningen den 25 Junii 1602.

Mærkstykker Gehalt $9\frac{1}{2}$ lödig, paa Marken brutto 24 Strykker, og Marken fin til 40 S 6 B 8 $\frac{1}{2}$ S .

Fire Skilling Stykker Gehalt $7\frac{1}{4}$ lödig, paa Marken brutto 76 og 78 Stkr., altsaa Marken fin 41 S 14 B 10 $\frac{2}{3}$ S og 43 S 6 $\frac{1}{3}$ S .

Dobbelte Skilling Gehalt $4\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 108 Stkr., og paa Marken fin 45 S 7 B 6 $\frac{1}{3}$ S .

Fire hvide Penge $3\frac{1}{4}$ lödig, paa Marken brutto 116 Stkr., og paa Marken fin 47 S 9 B 5 $\frac{1}{3}$ S .

Een Skillinge Gehalt $2\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 136 Stkr., og Marken fin 49 S 7 B 3 $\frac{2}{3}$ S .

Söeslinge Gehalt 2 lödige, paa Marken brutto 220 Stkr., og Marken fin 55 S .

Hvide Gehalt $1\frac{1}{2}$ lödig, paa Marken brutto 312 Stkr., og Marken fin 69 S 5 B 4 S .

Blabbert — — —, paa Marken 400 Stkr. er 4 S 2 B 8 S .

Af bemeldte Mynt er et Stk. værd efter nu værende Mynt-Fod til $11\frac{1}{3}$ Rdlr. Marken fin, som følger:

Et Mark Stykke,	-	circa	-	$26\frac{3}{4}$
Et Fire Skilling Stykke	-	-	-	$.6\frac{1}{2}$
En dobbelt Skilling	-	-	-	3
En fire hvide Penge	-	-	-	$2\frac{2}{3}$
En Skilling	-	-	-	$1\frac{1}{3}$
En Söesling	-	-	-	$\frac{2}{3}$
En Hviid	-	-	-	$\frac{1}{3}$

Efter Mynt-Ordningen af 8 Sept. 1602.

Mark-Stykker $9\frac{1}{2}$ lödig, Marken brutto til 25 Stkr., kommer den fine Mark $42\frac{2}{3}$ Stkr. eller $10\frac{1}{2}$ Dal. 0 β $10\frac{2}{3}$ R.

Fire Skilling Stykker $7\frac{1}{4}$ lödig, Marken brutto til 80 Stkr., altsaa den fine Mark $176\frac{1}{2}$ Stkr. eller $10\frac{1}{2}$ Dal. 6 β $2\frac{7}{8}$ R.

Dobbelte Skillinger $4\frac{3}{4}$ lödig, Marken brutto til 112 Stkr., den fine Mark $377\frac{5}{8}$ Stkr. eller 11 Daler 14 β $3\frac{1}{8}$ R.

Enefte Skillinger $2\frac{3}{4}$ lödig, Marken brutto til 146 Stkr., den fine Mark $849\frac{1}{4}$ Stkr. eller $12\frac{1}{2}$ Daler 12 β $2\frac{3}{4}$ R.
Söeslinger 2 lödig, Marken brutto til 230 Stkr., den fine Mark til 1840 Stkr. eller 13 Daler 31 L β .

Hvide $1\frac{1}{2}$ lödig, Marken brutto til 328 Stkr., den fine Mark til $3498\frac{2}{3}$ Stkr. eller $17\frac{1}{2}$ Daler $5\frac{1}{2}$ β $1\frac{1}{3}$ R.
Blabbert — —, Marken til 200 Stkr.

$\frac{1}{2}$ Daler 2 Blabbert.

Videre udi fine Penge:

Markstykker, hvoraf 4re Een Rigsdaler, fine 14 Lod 4 Gr., paa Marken brutto 38 Stkr., og Marken fin $42\frac{2}{3}$ Stkr. $10\frac{1}{2}$ Daler 6 β $2\frac{3}{4}$ R.

Otte Skilling Dansk 14 Lod 4 Gr., paa Marken brutto 80 Stkr., og Marken fin 90 Stkr. $10\frac{1}{2}$ Dal. 13 β 6 R.
Fire Skilling Dansk 14 Lod 4 Gr., paa Marken brutto 160 Stkr., og Marken fin 180 Stkr. $10\frac{1}{2}$ Dal. 13 β 6 R.

Guld Mynt.

Portugalöser, hvoraf 1 skulde gielde 17 Daler, fine 23 Karat 6 Gr., paa brutto Mark $6\frac{3}{4}$ Stkr., er paa den fine Mark $6\frac{4}{7}$ à 17 Daler - $117\frac{2}{7}$ Rdlr. eller 117 Rdlr. 6 β $3\frac{3}{7}$ R.

Ungeriske Gylden, hvoraf 1 Stk. skulde gielde $1\frac{1}{2}$ Daler $\frac{1}{2}$ Ort, fine 23 Karat 4 Gr., paa Marken brutto 67 Stkr., er paa den fine Mark - $68\frac{3}{8}$ Stkr. à $1\frac{1}{2}$ Daler $\frac{1}{2}$ Ort $111\frac{7}{8}$ Rdlr. eller 111 Rdlr. 32 β $6\frac{1}{8}$ R.

Klippling, betegnet med 8, hvoraf 1 Stykke skulde gielde 8 Daler, fin 22 Karat 6 Gr., paa Marken brutto $13\frac{1}{4}$ Stkr., er paa den fine Mark $14\frac{2}{7}$ Stkr. à 8 Daler - $113\frac{1}{7}$ Daler eller 113 Daler 2 β $2\frac{2}{7}$ R.

Dito, betegnet med 6 til 6 Daler Stykket, fin 22 Karat 2 Gr., paa Marken brutto $17\frac{3}{4}$ Stkr., er paa den fine Mark $19\frac{2}{3}$ Stkr. à 6 Daler $115\frac{4}{3}$ Daler eller 115 Daler 10 β $2\frac{10}{3}$ R.

Dito, betegnet med 4 og skulde gielde 4 Daler, fine 20 Karat, paa Marken brutto 24 Stkr., er paa den fine Mark $28\frac{1}{2}$ Stkr. à 4 Daler $115\frac{1}{2}$ Daler eller 115 Daler 6 β $7\frac{1}{2}$ R.

Ved en Mynt-Ordning af 20 Nov. 1604. er denne forhen anførte bleven igientagen uden Forandring for videre end efterskrevne.

Portugalöser af foranførte Gehalt og Udmyntning er bleven beregnet Marken fin til 110 Daler 9 β 9 $\frac{1}{2}$ $\mathcal{R}$,
altfaa hvert Stk. 16 Daler.

Ungerske Ducater af anførte Gehalt og Udmyntning beregnet Marken fin til 107 Daler 15 $\frac{1}{2}$ L β 5 $\frac{1}{2}$ $\mathcal{R}$, er
hvert Stk. - - og

Klippinge til 4 Dalere anførte, fine 20 Karat 4 Gr., og at paa Marken brutto 24 $\frac{1}{2}$ Stkr., er paa den fine Mark
- - - eller 115 $\frac{1}{2}$ Daler 5 β 8 $\frac{1}{2}$ $\mathcal{R}$.

Foreftaaende Mynt-Sorter ere værd efter nu værende Courant Guld Mynt Mark fin 171 $\frac{1}{2}$, og Sølv
Mark fin 11 $\frac{1}{2}$ Rdlr.

1 Portugalöser 16 og 17 Daler, circa	Rdlr.	24 $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{8}$
1 Klipping til 8 Daler	-	12 $\frac{4}{8}$ $\frac{8}{8}$
1 Dito til 6 Daler	-	9
1 Dito til 4 Daler	-	5 $\frac{2}{10}$
1 Dito til 4 Daler	-	5 $\frac{2}{8}$
1 Ungersk Gylden til 1 $\frac{1}{2}$ Daler $\frac{1}{2}$ Ort	-	2 46 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ β
1 Mark Stykke af de fine	-	25 $\frac{7}{17}$
1 Dito af de 9 $\frac{1}{2}$ lödige	-	25 $\frac{2}{2}$
1 Otte Skilling af de fine	-	12 $\frac{4}{4}$
1 Fire Skilling af de fine	-	6 $\frac{2}{4}$
1 Dito af de 7 $\frac{1}{4}$ lödige	-	6 $\frac{1}{8}$
1 To Skilling 4 $\frac{3}{4}$ lödig	-	2 $\frac{6}{11}$
1 Skilling 2 $\frac{3}{4}$ lödig	-	1 $\frac{2}{4}$
1 Söesling 2 lödig	-	$\frac{8}{11}$
1 Hviid 1 $\frac{1}{2}$ lödig	-	$\frac{5}{16}$

Men efter bemeldte Formyntning da til den Tid 1 Mark fin Guld blev udbragt til 117 $\frac{7}{4}$ Rdlr., og 1 Mark
fin Sølv til 10 $\frac{1}{2}$ Rdlr., blev Proportionen 1 — 10 $\frac{7}{2}$ $\frac{1}{2}$.

Der findes ellers en Beregning udi Rente-Kammeret, hvorefter den Fordeel, som Kongen fra 10 Febr.
1602 til 27 April 1610 har havt ved Mynten, calculeres til 15049 Rdlr. 21 L β 2 $\mathcal{R}$.

Udi Begyndelsen af Kong *Christian IV* Regierings Tid gik paa 1 Rigsdaler 4 Mark Danfke og paa
1 Mark 16 Skilling, men efter den udi foregaaende Mynt-Ordning giorte Beregning erfares, at Ao. 1602
Rigsdaleren til 33 L β eller 66 Skilling Danfke er bleven beregnet.

Foruden forbemeldte Mynt i Kiöbenhavn, som Myntmester *Nicolaus Schwabe* forestod, blev og udi
Aaret 1607 en Mynt i Helsingöer indrettet, som der continuerede indtil Ao. 1614.

Efter een for den der beskikkede Myntmester *Hansen Flemming* udgiven Mynt-Ordning, dateret den
28 Mai 1607, skulde Pengene af følgende Gehalt, Rigsdaleren til 33 L β beregnet, udmyntes.

Mark Stykker 9 $\frac{1}{2}$ lödig, paa Marken brutto 25 Stkr., og Marken fin 10 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 0 β 10 $\frac{8}{15}$ $\mathcal{R}$.

Fire Skillinger 7 $\frac{1}{4}$ lödig, paa Marken brutto 80 Stkr., og Marken fin 10 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 6 β 7 $\frac{7}{25}$ $\mathcal{R}$.

To Skillinger 4 $\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 112 Stkr., og Marken fin 11 Rdlr. 14 β 3 $\frac{3}{5}$ $\mathcal{R}$.

Een Skillinger 2 $\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 146 Stkr., og Marken fin til 12 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 12 β 2 $\frac{8}{11}$ $\mathcal{R}$.

Söeslinger 2 lödig, paa Marken brutto 230 Stkr., og Marken fin 13 Rdlr. 31 L β .

Hvide 1 $\frac{1}{2}$ lödig, paa Marken brutto 328 Stkr., Marken fin til 17 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 15 $\frac{1}{2}$ L β 1 $\frac{1}{2}$ $\mathcal{R}$.

Videre udi fine Penge:

Mark Stykker 14 Lod 4 Gr. fin, paa Marken brutto 38 Stkr., er Marken fin til $10\frac{1}{2}$ Rdlr. 6 β $2\frac{1}{4}$ β L.

Otte Skillinger 14 Lod 4 Gr. fin, paa Marken brutto 80 Stkr., er Marken fin $10\frac{1}{2}$ Rdlr. 13 β 6 β L.

Fire Skillinger 14 Lod 4 Gr. fin, paa Marken brutto 160 Stkr., er Marken fin $10\frac{1}{2}$ Rdlr. 13 β 6 β L.

Myntmesteren er derved bleven forbunden at betale af hver Mark fint Sölv, han formyntede, udi Slag-Skat $2\frac{1}{2}$ Orts Daler; men derfom Sölvet indkiöbes for Kongelig Regning, skulde han betale af 100 Daler Sölv udi fri Gevinst 15 Daler (Slag-Skatten derunder begreben) hvorhos og Myntmesteren skulde være pligtig at betale Guardeinens Lön aarlig med 300 Rdlr.

Videre blev Myntmesteren tilladt paa fremmed Kiöbmands Regning og Bekostning at mynte Guldpenge af Gehalt og Vægt som Ungerfke Gylden, og Sölvpenge Stykket til $50\frac{3}{4}$ β Danske, udmyntet efter det Romerske Riges Guld- og Sölv-Ordning; derimod skulde han betale af hver Mark Guld i Ungerfke Gylden, 23 Karat 4 Gr. fin, i Slag-Skat 14 β L., og af hver Mark Sölv i de smaae Dalere 4 β L.

Ved denne foranførte Mynt i Helsingöer blev *Johan Poff* beskikket til at være Guardein og efter hans Bestalling dat. 15 Julii 1607 forundes Myntmesteren som et Remedium 2 Gr. fin paa Marken, dog at næste Udmyntning skulde giöres saa meget rigere som det foregaaende havde været for arm.

Efter nærværende Myntfod Marken fin til $11\frac{1}{4}$ Rdlr. er et Stykke værd som følger:

Rigsdaler	-	-	-	-	1	$7\frac{2}{3}$
Markstykker af de fine	-	-	-	-	25	$17\frac{1}{2}$
Dito af de saa kaldede ufine eller $9\frac{1}{2}$ lödige	-	-	-	-	25	$2\frac{1}{2}$
Otte Skilling Stykker af de fine	-	-	-	-	12	$5\frac{5}{6}$
Fire Skilling Stykker af de fine	-	-	-	-	6	$4\frac{1}{2}$
Fire Skilling Stykker, $7\frac{1}{4}$ lödige	-	-	-	-	6	$1\frac{3}{8}$
To Skilling Stykker, $4\frac{3}{4}$ lödige	-	-	-	-	2	$11\frac{1}{2}$
En Skilling Stykker, $2\frac{3}{4}$ lödige	-	-	-	-	1	$14\frac{1}{8}$
Söesling, 2 lödig	-	-	-	-		$\frac{58}{115}$
Hvid, $1\frac{1}{2}$ lödig	-	-	-	-		$\frac{51}{164}$

Desforuden skal være bleven anordnet at mynte Blabberter eller Blafferter af Kobber, förfat anfat - 400 Stkr. paa Marken, og fiden - 200 Stkr.

Af en Attest af Myntmesteren i Kiöbenhavn og Guardeinen *Johan Poff* erfares, at foreskrevne Mynt-Sorter udi Helsingöer fra 1607 til 1609 ere blevene formyntede og af Gehalt befundne:

Ungerfke Gylden Mark brutto	-	67	Stkr.	fine	23	Karat	7	Gr.
Smaa Dalere paa en Troyisk Mark	9	Stkr.	fine	14	Lod	1	Gr.	
Fine Markstykker à Mark brutto	38	Stkr.	fine	14	Lod	4	Gr.	
Otte Skillingsstykker	—	—	80	—	—	14	Lod	4 Gr.
Fire Skillingsstykker	—	—	160	—	—	14	Lod	4 Gr.
Ufine Markstykker	—	—	25	—	—	9	Lod	$10\frac{1}{2}$ Gr.
Ufine Fire Skillinger	—	—	80	—	—	7	Lod	$4\frac{3}{4}$ Gr.
Dobbelte Skillinger	—	—	112	—	—	4	Lod	15 Gr.
Enkelte Skillinger	—	—	146	—	—	2	Lod	15 Gr.

Ved en Forordning af 16 Julii 1608 blev anordnet, at Guld-Smeddene ikke maatte forarbejde ringere Sölv, end at enhver Löde-Mark kan holde $13\frac{1}{2}$ Lod fin og 1 Quintin paa hver Mark meer eller mindre til Remedium.

Udi Aaret 1609 er bleven anordnet, at 1 Rigsdaler skulde gielde 34 β L. eller 68 β Danske og 1 Mark 17 Skilling, altsaa endnu 4 Mark paa 1 Rigsdaler.

Ved Kongelig Rescript dat. 28 Sept. 1609 blev Myntmester *Flemming* i Helsingöer tilladt at slaae Rigsdaler mod at erlægge den forhen ordinerede Slag-Skat.

Ao. 1610 blev derpaa anordnet, at 1 Rigsdaler skulde gaae for 37 β L. eller 74 β Danske og 1 Mark $18\frac{1}{2}$ β , folgelig 4 β endnu at gielde 1 Rigsdaler, ligesaa tilkiendegivet hvilke fremmede Dalere 70 β Danske skulde gielde, og for ringere Dalere en vis Priis ansat.

Udi bemeldte Tid maae Mynten have gaaet i Kiöbenhavn tilligemed den i Helsingöer; thi udi Aaret 1609 og 1610 er befunden ved *Nicolaus Schwabe* i Kiöbenhavn at være bleven formyntet.

Ungeriske Guld-Gylden fine 23 Karat 7 Gr.

Rigsdaler

Fine Marke

Fine halve Marke

} fine 14 Lod 4 Gr.

Udi Helsingöer er end videre med Mynten continueret; thi der findes fra Ao. 1610 til 1613 ved Myntmester *Hans Flemming* og Ao. 1614 ved *Caspar Flemming*, at være bleven formyntet som følger:

Ao. 1610 og 1611 Rigsdaler eller Species 14 Lod fine af 384 β 6 Lod 10 Gr. fint Sölv og deraf betalt udi Slag-Skat af hver Mark fin Sölv 6 β .

Ao. 1612, 1613 og 1614. ufine Marker 9 lödige, men paa Marken brutto i Steden for 25 Stkr. - 27 Stkr. en Summa af 216310 Rdlr. 3 L β 8 $\frac{3}{4}$ Q. (altsaa fraveget Anordningen af Ao. 1607. hvorefter de skulde være 9 $\frac{1}{2}$ lödige, Mark brutto 25 Stkr.) Disse nu udmyntede altsaa nu udbragt Marken fin til 12 Rdlr., og 1 Stk. værd efter nu værende Myntfod 22 $\frac{3}{4}$ β Danske.

Ao. 1611, 1612, 1613 og 1614. ligesaa myntet Eneste Skillinger 2 $\frac{1}{2}$ lödige af fin Sölv 2443 β 13 Lod 7 $\frac{1}{2}$ Gr. Ao. 1614 maae Mynten i Helsingöer være bleven nedlagt.

Ao. 1615 og følgende Aaringer har udi Kiöbenhavn været tvende Myntmestere, nemlig: *Nicolaus Schwabe*, og den udi Helsingöer tilforn standne Guardein *Johan Poff*; thi efter tagne General-Prøver over myntede Penge findes ei allene følgende Sorters Udmyntning fra 1609 til 1618 anført, nemlig:

Ungeriske Gylden fine - 23 Karat 7 Gr.

Enkelte Daler - 14 Lod 1 Gr.

Fine Mark - 14 Lod 4 Gr.

Fine 8 Skillinger - 14 Lod 4 Gr.

Ufine Markstykker - 9 Lod 10 $\frac{1}{2}$ Gr.

Fine 4 Skillinger - 14 Lod 4 Gr.

Ufine 4 Skillinger - 7 Lod 4 $\frac{3}{4}$ Gr.

Dobbelte Skillinger - 4 Lod 15 Gr.

Enkelte Skillinger - 2 Lod 15 Gr.

Men der findes endog tagen à parte Prøver især for de af *Johan Poff* fra 1615 til 1618 myntede:

Ufine Markstykker	-	9 Lod 11 Gr.
Fire Skillinger	-	7 Lod 3 Gr.
En Skillinger	-	2 $\frac{3}{4}$ Lod.

Og for de af Myntmester *Schwabe* i samme Tid myntede:

Markstykker	-	9 Lod 11 Gr.
Fire Skillinger	-	7 Lod 1 $\frac{1}{4}$ Gr.
Een Skillinger	-	2 Lod 13 Gr.
Kaars - Hvide	-	1 Lod 1 $\frac{1}{2}$ Gr.

Af hvilke Prøver er at slutte, at de forhen anførte Mynt-Ordninger udi denne Tid har lagt til Fundament og den befundne Difference allene at hidrøre af Remedio.

Ao. 1616 blev Rigsdalernes Værdie ved Forordning af 4 Juli 1616 udi Danske Skillinger fastsat til 80 Skill., altsaa for hver Mark (Rigsdaleren endnu til 4 $\frac{1}{2}$ beregnet) 20 Skill.

Udi Aaret 1618 er bleven gjort en ny Mynt-Ordning; hidindtil havde Species Rigsdaleren været lagt til Grund og de fine Penge formyntet af Species Gehalt, endskiönt udi de mindre Sorter Marken sin høiere er udbragt; men udi foranførte Aar 1618 udkom en ny Mynt-Ordning, hvorved til den fiden paafulgte Kron-Mynt-Fod er gjort Begyndelse, derudi blev anordnet, at i Særdeleshed Kroner, nemlig hele, halve og qvart Kroner skulde myntes, item dobbelte Guld-Kroner af got Guld, videre Fire Skillinger, To Skillinger og Eneste Skillinger, men Hvide og Blafferter af Købber, derefter er ved Myntmester *Johan Poff* i Kiøbenhavn bleven myntet.

Ao. 1618. Kroner (nu dobbelte) af Gehalt 13 $\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 6 $\frac{257}{1400}$ Stkr., og hver Krone at gielde 1 $\frac{1}{2}$ Rdlr. - - - - - 24000 Rdlr.
og deraf betalt i Slag-Skat - 2640 Rdlr. Rigsdaleren findes beregnet til 84 $\frac{1}{2}$.

Ao. 1619. Halve (nu enkelte) Sölv Kroner 13 $\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 12 $\frac{57}{100}$ Stkr.

Otte Skillinger 13 $\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 111 $\frac{13}{100}$ Stkr.

Fire Skillinger 13 $\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 222 $\frac{13}{100}$ Stkr.

To Skillinger, 1000 Rdlr.; men Gehalten og Udmyntningen ei anført.

Een Skillinger 447 $\frac{1}{10}$ Stkr. ei heller Gehalten og Udmyntningen anført; men at disse To Skillinger og Een Skillinger er myntet af lige Gehalt, sees af de Stykker som deraf udi dette Aar ere slagne.

Af forbemeldte Penge myntet - 39000 Rdlr.

udi Slag-Skat, Daleren til 84 $\frac{1}{2}$. 2351 $\frac{1}{2}$ —

og à 96 $\frac{1}{2}$ - 1310 —

3661 $\frac{1}{2}$ Rdlr.

Den udi Aaret 1618 foretagne Kroners Formyntning oplyses nærmere ved den derpaa udi Aaret 1619 den 3 April udgaaene Forordning, hvorudi er bleven fastsat:

At de myntede dobbelte Kroner af got Guld skulde gielde 3 Rdlr. in Species.

Og at Sölvpenge af got Sölv skulde gielde en heel Krone - 1 $\frac{1}{2}$ Rigsdaler in Species.

En halv Krone - 3 Rigsmark in Species.

En Ort af 1 Krone - 1 $\frac{1}{2}$ Rigsmark in Species.

Og tolv halve Orts Daltre vele lige ved en Krone, og otte af dem gielde lige ved en Rigsdaler in Specie.

Fire

Fire og Tyve Fireskillinger skulde veie og gielde lige ved en Krone, og sexten gielde lige ved en Rigsdaler in Specie.

Otte og fyrretyve To Skillinger veie og gielde lige ved en Krone, og To og tredive gielde lige ved en Rigsdaler in Specie.

Halvfemfindstyve og sex Enefte Skillinger veie og gielde lige ved en Krone, og Fire og tredfindstyve gielde lige ved en Rigsdaler in Specie. Denne Sølv Mynt skulde efter sin Værd, nemlig en heel Krone, to halve Kroner, fire Orts Kroner, tolv halve Orts Dalere, fire og tyve Fire Skillinger, otte og fyrretyve To Skillinger, sex og halvfemtefindstyve Skillinger, veie, gielde og udgives for lige meget, som er lige ved en Krone eller halvanden Rigsdaler in Specie.

Desforuden skulde myntes Kobber Mynt af got og reent Kobber, nemlig: Hvide, af hvilke tre skulde gielde en Skilling af de, som forbemeldt er, item Blafferter, som skulde gielde sex 1 Skilling, som forbemeldt er, og foreskrevne Kobber Mynt være saa vægtig, at 3 Hvide eller 6 Blafferter skulde indeholde saa meget udi Vægten, som man kunde kiøbe lige meget giort og arbeidet got Kobber for, desforuden og Hvide af Payement, af hvilke 4 skulde gielde 1 Skilling Danske, saaledes som forhen ere anførte.

Heraf sees, at Kron-Myntfoden er lagt til Grund i denne Beregning, og at de derefter myntede Penge er blevene anseete af lige Fiinhed og Udmyntning som Species Rigsdaler, hvorved de sidste blev fornærmet, men i Henseende til at de flittig besøgte Diglen, og muelig saa roullerede, ikke er bleven saa nøie agtet.

Videre erfares, at som den Tid endnu 4 Mark regnedes paa 1 Species Rigsdaler, og hver af disse Marker, kaldet Rigs-Marker, til 20 Skilling: Saa blev udi denne Mynt i Skillingernes Antal paa Rigsdaleren giort en Forandring og regleret:

At en heel Krone gieldte 6 Rigsmark, er 120 β for 96 β.

og paa en Species Rdlr. 4 Dito Mark eller 80 β for 64 β.

12 halv Orts Dalere (eller 12 Stkr. halve Rigsmarker) for en Krone 6 Rigsmarker eller 120 β for 96 β.

Men 8 halve Marker 1 Species eller 4 Rigsmarker, eller 80 β for 64 β.

24 Stkr. Fire Skillinger 1 Krone eller 6 Rigsmarker, eller 120 β for 96 β.

16 Stkr. Dito 1 Rigsdaler eller 4 Rigsmarker, eller 80 β for 64 β.

48 Stkr. To Skillinger en Krone eller 6 Rigsmarker, eller 120 β for 96 β.

32 Stkr. Dito 1 Rigsdaler eller 4 Rigsmarker, eller 80 β for 64 β.

96 Stkr. Een Skillinger en Krone eller 6 Rigsmarker, eller 120 β for 96 β.

64 Stkr. Dito 1 Rigsdaler eller 4 Rigsmarker, eller 80 β for 64 β.

Foranførte udi 1618 og 1619 formyntede fine Penge ere efter Regningernes Udviisning blevene udmyntede af enkelte Species, og findes ellers, at over de ved Myntmesterne *Poff* og *Schwabe* udi Kiöbenhavn myntede Penge er tagen Prøver, og ved *Johan Poff* udi Aaret 1620 og 1621 blevene myntet:

Otte Skillinger af Gehalt - - 13 $\frac{3}{4}$ lödig.

Fire Skillinger af Gehalt - - 13 $\frac{3}{4}$ lödig.

Item To Skillinger og Een Skillinger uden at anføre Fiinheden, og altsaa ikke vides, om de har været fine lige med de Ao. 1619 slagne To og Een Skillinger, nemlig: 13 $\frac{3}{4}$ lödige eller 6 lödige, som af Regningerne skulde sluttes.

Og ved *Nicolaus Schwabe* er fra Ao. 1618 til Ao. 1621 bleven myntet:

Sölv Kroner	-	-	13 $\frac{3}{4}$ lödig.
Halve Dito	-	-	13 $\frac{3}{4}$ lödig.
Otte Skillinger	-	-	13 $\frac{3}{4}$ lödig.
To og Een Skillinger	-	-	5 lödig.

Hvider uden Gehalt anført, faa og Guld Kroner fine 22 Karat.

Efter Befaling til *Johan Poff* af 5 April 1619 skulde myntes Denninger for 1500 Rdlr., faa at 48 Stkr. veier til 1 Rdlr., og være af Materie og Pröve efterfom de Ruffiske ere.

Ao. 1619 den 16 Nov. blev gjort en Anordning, hvorefter Pengene bleve anfatte at gielde:

1 Species Rigsdaler	-	96 ß Danske.
1 Spansk Matte af 8 Realer	-	96 ß Danske.
1 Rosenobel	-	4 Rdlr. Species.
1 dobbelt Piftole	-	3 $\frac{1}{2}$ Rdlr. Species.
1 Ungerfk Gylden eller Dukat	-	7 Rigsort.
1 Dansk Krone, Guld eller Sölv	1 $\frac{1}{2}$ Rdlr. Species,	nemlig 7 ß 4 ß eller 144 Skilling.
1 Markstykke at gielde	-	20 Skilling.
$\frac{1}{2}$ Markstykke	-	10 Skilling.
$\frac{1}{2}$ Dansk Krone $\frac{3}{4}$ Rdlr. Species eller	3 $\frac{1}{2}$ ß 2 ß er	72 ß Danske.

Siden den Tid er Rigsdaleren bleven beregnet til 96 ß og hvad Species efter deres indvortes Valeur er befunden bedre en 96 ß , er udi Lage bleven erlagt.

Den 20 Febr. 1621 blev ved Anordning igientaget, at

1 Rigsdaler Species	skulde gielde	96 Skilling.
1 Krone	-	1 $\frac{1}{2}$ Rigsdaler Species.
1 Dansk Markstykke	-	21 Skilling.

Ringere Mynt-Sorter, faafom 4 Skillinger reduceret til 3 Skilling, og 2 Skilling til 1 $\frac{1}{2}$ Skilling.

Endnu er ved senere Forordning den 16 Aug. 1622 befalet, at

1 Rigsdaler Species	skulde gielde	6 ß .
1 Mark	-	16 ß .
1 Stk. von Achten	-	5 ß 14 ß .
1 Rosenobel	-	4 Rdlr. i Species.
1 Ungerfk Dukat	-	10 $\frac{1}{2}$ ß .
1 Guld Gylden	-	7 $\frac{1}{2}$ ß .
1 Krone	-	9 ß .
1 Markstykke	-	21 ß .
1 Tolv Skillingstykke	-	12 ß .
1 Otte Skillingstykke	-	8 ß .
1 Fire Skilling med Neflebladet	-	3 $\frac{1}{2}$ ß .

Udi Aaret 1621 har der været trede Mynter i Gang udi Kiöbenhavn; thi udi bemeldte Aar og 1622 er formyntet Penge ved Myntmester *Nicolaus Schwabe*, *Johan Poff* og *Johan Engelbrecht*, men udi sidstbenævnte Aar og 1623 har Kong *Christian IV* ved Myntmester *Johan Engelbrecht* ladet mynte 13 $\frac{3}{4}$ lödige Tolv Skillinger

Foruden disse udi Friderichsborg udi bemeldte tvende Aar 1621 og 1622 myntede Penge er af forbenævnte trende Myntmestere myntet udi Kiöbenhavn, som følger:

Guld Kroner paa Marken brutto 39 Stkr. fine 22 Karat. Udi Slag-Skat har Myntmesterne betalt:
Af Kroner og ligehaltig Mynt, af hver Mark fiin 2 Orts Daler.
To Skillinger 5 lödig, af hver Mark fiin 2 Orts Daler.
Og af Guld Kroner fiin 22 Karat, af hver Mark fiin $2\frac{1}{2}$ Ort.

Næst Myntmesteren var og beskikket en Guardein, der ordinaire, tillige var Guldsmed i Kiöbenhavn, saaledes vare *Johan Post*, *Hans Goslar*, og muelig flere Guldsmedde; men fra den Tid at Mynten blev for Kongelig Regning indrettet, blev ved Mynten antaget og lønnet en Myntskriver.

Man feer af foregaaende, at Species Rigsdaleren fra 1607 aarlig er ftegen og fra 33 Lß, fom den da giældte, udi Aaret 1619 er kommet til 48 Lß eller 96 ß Danske.

22

Over de udmyntede Penge skulde Myntmesteren forfatte og underskrive et Regnskab. Han skulde nyde fri Huus-Værelse paa det ham anviste Sted, og være fri for Byens Skat og Tynge.

Pengenes Formyndtning blev foreskrevet at ssee, som følger:

34 § Danske, hver Daler til 100 § beregnet.

13 $\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 24 $\frac{257}{316}$ Stkr., ligesaa hver Lödemark fin at komme paa 10 Rdlr. 34 $\frac{1}{2}$,
hver Daler til 100 $\frac{1}{2}$.

Otte Skillingstykker $13\frac{3}{4}$ lödig, Marken brutto 115 Stkr., hver Lödemark fin Sölv til $10\frac{1}{2}$ Rdlr. $20\frac{5}{12}$ β , hver Daler til 100 β beregnet.

Enkelte Danske Skillinger 2½ lödig, paa Marken brutto 254 Stkr., Lödemarken fin til 16 Rdlr. 25 $\frac{3}{4}$ ß, hver Daler til 100 ß beregnet.

Danske Hvider af Kobber, 231 Stkr. paa en Lødemark, faa kom en Lødemark Kobber af Mynten for $\frac{1}{2}$ Rdlr. 27 Ø

Danske, hver Daler til 100 Ø beregnet.

Den nummeraie Forhold derpaa har været:

Hele Kroner	-	I												
Halve Dito	-	2	I											
Tolv Skillinger	-	12	6	I										
Otte Skillinger	r	18	9	1½	I									
To Skillingftykker		72	36	6	4	I								
Een Skillingftykker		144	72	12	8	2	I							
Söeslinger	- -	288	144	24	16	4	2	I						
Hvide	- - -	432	216	36	24	6	3	1½	I					

En heel Krone	-	-	1 Rdlr.	55 $\frac{1}{8}$ $\frac{3}{4}$	ß.
En halv Dito	-	-	-	75 $\frac{1}{8}$ $\frac{3}{4}$	ß.
En Orts Krone	-	-	-	37 $\frac{1}{8}$ $\frac{3}{4}$	ß.
Et Tolv Skillingstykke	-	-	-	12 $\frac{3}{8}$	ß.
Et Otte Skillingstykke	-	-	-	8 $\frac{3}{8}$	ß.
Et To Skillingstykke	-	-	-	1 $\frac{7}{10}$	ß.
Et Eet Skillingstykke	-	-	-	$\frac{2}{5}$	ß.

At To Skillinger og Een Skillinger ere faa ringe, kommer deraf, at de Mark fiin til $11\frac{1}{2}$ Rdlr. ere anfatte, da de dog ikke fom Grov Courant, men allene fom en ringe Skeidemynt, er at ansee.

Kronerne findes omtrent udmyntet, fom de forhen under Aaret 1618 anførte, endskiönt man ikke kan vide Aarsagen til denne ulige Beregning i Stykker paa Marken brutto i de pro 1618, med mindre det skal være en Feilskrivning, og udi de sidste findes vel Proportionen i Henseende til Stykkerne, men derimod den Urigtighed, at Marken fiin ikke kan udkomme efter Reglementet hvert Stykke til 150 β , og Daleren til 100 β beregnet til 10 Rdlr. 34 β , men kommer paa 10 Rdlr. $79\frac{1}{2}$ β Danske.

Af Mynt-Regnings-Efterretninger sees, at udi Aaret 1624 er bleven formyntet nemlig: $13\frac{3}{4}$ lödige Sölv-Penge:

To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige.

Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige.

Af Kronerne blev regnet:

En heel (da halv) for - 72 β .

og en halv (da quart) for 36 β .

Af 24 Skillinger, fom dog ei udi Mynt-Ordningen er anført, er myntet $13\frac{3}{4}$ lödig, paa Marken brutto 38 Stkr.
Ligesaa 16 Skillinger $13\frac{3}{4}$ lödig, paa 1 Mark - - - - - 57 Stkr.

Desforuden fom udi Mynt-Ordningen findes anførte:

Tolv Skillinger $13\frac{3}{4}$ lödig, paa 1 Mark - 76 Stkr.

Otte Skillinger $13\frac{3}{4}$ lödig, paa 1 Mark - 114 Stkr.

Alle disse forommeldte $13\frac{3}{4}$ lödige Penge blev da kaldet Kron-Gut.

Enkelte eller Specie Rigsdaler blev kaldet Daler-Gur, og de ringe To Skillinger &c. blev kaldet To Skillings-Gur.

Af sidste er myntet 1624.

To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödig, paa Marken brutto - 180 Stkr.

Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödig, paa Marken brutto - 254 Stkr.

og af Kobber Hvide à Marken - 75 β .

Til de $13\frac{3}{4}$ lödige Kron-Gut befindes at være bleven brugt og indsmeltet Enkelte eller Species-Daler, fom bleve antagne paa Mynten for 100 Skilling Stykket, item nogle Spaniske Realer og Stk. van Achten for 96 Skilling Stykket; men til Een og To Skillinger blev indsmeltet 196 $\frac{1}{2}$ Stkr. gamle Danske Markstykker, 4 Stkr. til 1 Rigsdaler, gamle $9\frac{1}{2}$ lödige, Dito Fire Skillinger $7\frac{1}{2}$ lödige, item Rytter- og Nalleblads-Penge.

Som Kongsberg Sölv-Verk Aaret tilforn, nemlig 1623, var bleven opdaget, faa er udi dette Aar ved Kiöbenhavns Mynt af derfra bragte Sölv formyntet, fom følger:

Af 20 Mark 12 Lod, fom holdt fiin	-	-	-	-	17 Mark 2 Lod.	
Myntet Species Rdlr. af Gehalt 14 Lod 1 Gr., fom Kong <i>Christian IV</i> fely er	-	-	-	-	-	149 Stkr.
bleven leveret	-	-	-	-	-	
Og af fiint Sölv	-	-	-	-	152 Mark.	
Udi 4, 3, 2, samt Enkelte Rigsdaler	-	-	-	-	-	1294 Stkr.
Atter fiint Sölv	-	-	-	-	105 Mark 14 Lod.	
Deraf Rigsdaler	-	-	-	-	-	830 Stkr.
End videre fiint Sölv	-	-	-	-	764 Mark. 4 Lod.	
Myntet Rigsdaler	-	-	-	-	-	6786 Stkr.
					1039 Mark 4 Lod.	9059 Stkr.

Ao. 1625. Kongelig Rescript af 2 Jan. 1625 til Rentemeesteren, at de adskillige Slags 7 og $3\frac{1}{2}$ β med Ryttere, Nögle og Nelleblade skulde indvexles og strax paa Mynten leveres; efterføm Myntmeesteren formeente, at de med Forddeel kunde ommyntes.

Dernæft udgik en Forordning dat. 22 Jan. 1625, hvorudi siges, at defflige 7 og $3\frac{1}{2}$ Skillingstykker uden Riget skulde være bleven affat, og Kongen derfor og er betænkt samme til St. Hans Dag at affatte, saa at 7 Skillinger ikkun skulde gielde 6, og $3\frac{1}{2}$ Skillinger 3 β . Men Kongen bevilger, at de, som inden den Tid indlevere samme udi Rentekammeret, derfor skal nyde Betaling, som de nu gielde; item forbydes Danske Penges efterflagne falsk Mynts Indførsel fra fremmede Stæder bemeldte Aar.

1625. er efter Regnskaberne bleven myntet Guld Penge efter Rhinske Gylden fin 18 Karat 3 Gr. paa Marken brutto 72 Stkr., i alt - - - - - 29205 Stkr.
Hvoraf 14016 Stkr. ere blevene udfendte til Tydskland for der at bruges til de Kongelige Troppers Sold.

Videre er udi dette Aar Kroner og andre 13 $\frac{3}{4}$ lödige Penge, item 4 $\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger ligesom i forrige Aar blevene myntede. Af Sölv fra Bergværket i Norge er udi dette Aar formyntet fin Sölv 268 Mark 2 Lod, som for sin Ufmidigheds Skyld med andet Sölv er bleven legeret, og myntet i alt Species 8021 $\frac{1}{2}$ Rdlr.

Derpaa er den 4 May 1625 udkommet en Forordning, hvorefter, Mynt-Sorternes Værdie atter er bleven regleret og fastsat, som følger:

En rigtig uforfalsket Rigsdaler at gielde	6 β .
En heel Sölv Krone af Kongl. egen Mynt	8 β .
En halv Krone - - - - -	4 β .
1 Orts Krone eller halv Slet Daler -	2 β .
$\frac{1}{2}$ Orts Krone - - - - -	en slet Mark.
Et 24 Skillingstykke at gielde -	20 β .
En ny Mark eller 16 β -	13 β 1 Hvid.
Et Tolv Skillingstykke at gielde -	10 β .
En Sex Skilling af Kongelig egen Mynt	5 β .
En Otte Skilling - - - - -	6 β 2 Hvide.
En Fire Skilling - - - - -	3 β 1 Hvid.
En $3\frac{1}{2}$ Skilling tegnet med Rytter, Nelleblade &c. hver	3 β 1 Hvid.
De dobbelte Stykker af samme Slags	6 β 2 Hvid.
Et gammelt Dansk Markstykke -	20 β .

Men med Guld Mynten efter forhen udgangne Forordninger.

Udi Aaret 1626 befindes ingen Penge til Kron-Gehalten flere at være bleven udmyntet, men derimod: 31 Stkr.

Guld Kroner paa Mark brutto 39 Stkr.

9817 Stkr. Species myntede af 18 Stkr. Brand-Sölv, vægtig 956 Mark 7 Lod, som fra Kongsberg Sölv-Værk er nedsendt.

12261 Rdlr. 12 β udi To Skillinger 4 $\frac{1}{2}$ lödig efter forrige Udmyntning.

525 Rdlr. 35 β udi Hvide af Kobber 1 Mark til 77 β .

Til Smaae-Pengenes Formyntning er bleven indsmeltet, foruden Rytter- og Nelleblads-Penge, Russiske Denninger, hvoraf 40 Stkr. er bleven beregnet paa 1 Rdlr.

Udi dette Aar har en Mark fin Sölv til Mynten leveret kostet 9 Rdlr. in Species.

Udi Aaret 1627 er bleven myntet:

2168 Stkr. Rhinske Gylden, fin 18 Karat 3 Gr., paa Marken brutto 72 Stkr.

42268 Stkr. Species Rdlr. og

9305 Rdlr. To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige.

Forbemeldte Species er egentlig mynter af fra Kongsberg Sölv-Værk nedfendte Sölv:

61 Stok Brand Sölv fin - - - 2344 Mark 9 Lod.

1 Stk. gediegen Sölv, derudi fin - 67 Mark 10 Lod.

Ao. 1628 er bleven myntet:

428 Stkr. dobbelte Guld Kroner à Mark brutto 39 Stkr., hvert Stk. til 18 Mark beregnes

25130 Rdlr. Species

som er myntet af 72 Stkr.-Brand Sölv, hvorudi fin Sölv 2871 Mark 2 Lod, som ligesom forrige Aaringer fra Kongsberg Bergværk er bleven nedfendt til Mynten udi Kiöbenhavn.

71200 Rdlr. 6 β udi Sex Skillingsstykker fine (ventelig som de udi næstfølgende Aar myntede) $12\frac{1}{2}$ Lod, og paa Marken brutto 132 Stkr.

Udi dette Aar blev for Sölv-Værket Kongsberg anlagt en Mynt udi Christiania i Norge, og den 28 April 1628 en Myntmester, navnlig *Andreas Peterfen* derved beskikket. Efter hans Bestalling skulde han mynte hele, halve, Orts og halve Orts Dalere $15\frac{1}{2}$ Lod fin, og deraf gaae paa Marken brutto 9, 18, 36 og 72 Stkr., fölgelig enhver Mark fin udbragt til 9 Rdlr. $27\frac{2}{3}$ β , af disse Penge er 1628 og 1629 der myntet 47125 Rdlr. 75 β .

Af en Notice 1628 den 18 May sees, at Guardeinen i Kiöbenhavn har været tilladt, at tage for Pröver af Particuliere, som bragte Guld og Sölv at smelte og paa Mynten at fælde, foruden Smelte-Lön, af en Guld-Pröve $\frac{1}{2}$ Rdlr. og af en Sölv-Pröve $\frac{1}{4}$ Rdlr.

Myntmester *Nicolaus Schwabe* blev ved en Kongelig Bevilgning af 25 Sept. 1628 for sin Alderdoms Skyld befriet for daglig Tieneste og nyde af Rente-Kammeret for sin troe Tieneste aarlig 200 Rdlr. in Specie og maanedlig 8 Rdlr. Courant, dog skulde han have överset Inspection paa Mynten, og være tilstede, naar noget fynderligt der skulde forrettes.

Derimod blev *Peder Grüner* den 29 Sept. 1628 beskikket til Myntmester i Kiöbenhavn for Kongelig Regning.

Hannem blev meddeelt en Mynt-Ordning, dateret 30 October 1628, hvorefter skulde myntes:

Guld Dubloner eller dobbelte Kroner, som skulde gielde hvert Stykke 3 Rdlr. Specie, og være fine 22 Karat, og gaae paa Marken brutto 39 Stkr., saa at en lödig Mark fin Guld skulde udbringes til $127\frac{1}{2}$ Rdlr. 11 β $1\frac{4}{11}$ Alb., og skulde han for hver Mark brutto for Arbeidslön og al anden Omkostning nyde 4 Rigsdaler $3\frac{1}{2}$ Ort Rigs.

Bemeldte Myntmester begierer udi en Anfögning af 6 Nov. 1628, at hannem udi smaee Mynt maae forundes Remedium, og at paa Skrot efter Myntens Beskaffenhed 4 à 8 Stkr. paa Smaae-Mynten udi Marken kan differere, item paa Korn 2 Gr. for riig eller for arm.

Ellers sees man af samme Anfögning, at en nye Mynt-Ordning nylig maae være udgaaet, og bleven forordnet:

At mynte Otte Skillinger paa Mark brutto	98 Stkr.
Ligeledes Fire Skillinger paa Mark brutto	198 Stkr.
To Skillinger	- 398 Stkr.
Een Skillinger	- 800½ Stkr.
Söeslinger	- - 472 Stkr.
Hvide	- - 366 Stkr.

Og da det erfares, at Marken brutto paa hver Sort er conform med den fiden anførte Forordning af 10 October 1629 og Mynt-Ordningen af 21 Jan. 1630, ei heller af Regnskaberne nogen Udmyntning af disse Sorter er forefunden; faa er at formode, at Myntningen deraf ikke förend Ao. 1630 er kommet til Execution.

Ao. 1629 er bleven myntet i Kiöbenhavn:

51776 Rdlr. 42 § Sex Skillingstykker 12½ lödige, Marken brutto 132 Stkr.

12061 Rdlr. 38 § To Skillinger 4½ lödige.

2948 Rdlr. 48 § Een Skillinger af Sölv Species Gehalt.

Disse Penge ere myntede af

29079 Stkr. Species.

10016½ Daler i Kron-Mynt og Nelleblade.

1603 Daler i gamle Marker 4 Stkr. paa 1 Rdlr.

380½ Daler Svensk Mynt,

og af Friderichsborgs affatte Tolv Skillinger, hvert Pund for 16 Rdlr. Species.

De 2948 Rdlr. 48 § Een Skillinger ere myntede af 3000 Rdlr. Species.

1 Rigsdaler Species galdt i dette Aar 102 § i anden Mynt.

Men udi Norge i Christiania af Sölv fra Bergværket blev myntet i dette Aar Species 14 Lod 2 Gr. fin, Mark brutto til 8 Stkr. Ellers har udi dette forbemeldte Aar udi Kiöbenhavn foruden den Mynt for Kongelig-Regning endnu været en anden paa Mynt-Forlæggerens Bekostning efter Kongelig Bevilling; thi en ved saadan Mynt værende Myntmester navnlig *Matthies Chausen* (formodentlig *Clausen*) melder til Statholderen den 3 May 1629, at have myntet efter den nye Mynt-Ordning Rosenobler af 20 Karat, og paa en lödig Mark 24 Stkr., hvormed han havde indeholdt, efterfom han havde merket, at samme aldeles ei kom overeens med forrige Mynt-Ordning, og derefter forfærdiget Mynt, indtil fligt Hans Majeestet var bleven tilkiendegivet, dernæst begierer han, at nogle Gr. udi Beskikningen hannem udi Remedio maatte tillades, og endelig, at hannem lige med den anden Mynt maatte tillades Formyntning, og det ny indrettede Værk, som havde kostet meget, maatte holdes i Gang, og da han havde hört af Payment skulde myntes, at han og Forlæggere samme tillige med den anden Mynt maatte nyde for en billig Genant foruden de udlovede 1000 Rdlr. in Species.

Udi foranförte Aar 1629 den 10 October udkom en Forordning om Mynten, hvorudi Kongen efter Rigets Raads Betænkning lover at forsyne Rigerne med nokfom smaae Mynt af Skrot og Korn ohngefær ved Rigsdaler in Species, nemlig:

Otte Skillingstykker 14 Lod fin, paa Marken brutto 98 Stkr., 12 Stkr. være værd og gielde 1 Species Rdlr.
 Fire Skillingstykker 14 Lod fin, paa Marken brutto 198 Stkr., 24 Stkr. at gielde 1 Species Rigsdaler.
 To Skillingstykker 14 Lod fine, paa Marken brutto 398 Stkr., 48 Stkr. at gielde 1 Species Rigsdaler.
 Een Skillingstykker 14 Lod fin, paa Marken brutto 800½ Stkr., 96 Stkr. at gielde 1 Rigsdaler.

Videre til fornöden Brug hvert Aar et eller 2000 Rdlr. i Smaae-Mynt, af
Söeslinger 4 Lod fin, paa Marken 472 Stkr., 192 Stkr. at gielde 1 Rdlr.
Hvide 2 Lod fine, paa Marken 366 Stkr., 288 Stkr. at gielde 1 Rdlr.

Saa er og andre Mynt-Sorters numeraire Förhold ved denne Forordning igientaget og fastsat:

En Species Rigsdaler til 6 Mark eller 96 β Danske.

Et Styk von Achten 5 $\mathcal{D}$ 14 β .

En Rosenobel 24 $\mathcal{D}$ Danske.

En dobbelt Pistolet 21 $\mathcal{D}$ Danske.

En Pistolet eller Ungerfk Dukat, hver 10 $\frac{1}{2}$ $\mathcal{D}$ Danske.

En Dansk Guld Krone 9 Mark.

En Guld Gylden 7 $\frac{1}{2}$ Mark, hver Mark beregnet til 16 β Danske.

De andre Penge skulde gielde efter tilforn giordte Anordninger og Reductioner.

Men de sidst myntede Sex Skillingstykker skulde gielde 5 β Strykker.

Udi Fölge af foranförte Forordning findes en Mynt-Ordning under Dato 21 Jan. 1630 at være bleven expederet. Derefter kan Solv-Mynten efter nu værende Courant Myntfod, à Marken fin 11 $\frac{1}{2}$ Rdlr. være værd som følger:

En Species, som supponeres 14 lödig, paa Marken brutto 8 Stkr.	-	1 Rdlr. 23 β .
Et Otte Skillingstykke	-	9 $\frac{1}{2}$ β .
Fire Skillingstykker	-	4 $\frac{1}{2}$ β .
To Skillingstykker	-	2 $\frac{3}{4}$ β .
Een Skillingstykker	-	1 $\frac{1}{2}$ β .
Et Söeslingestykke	-	$\frac{3}{4}$ β .
En Hviid	-	$\frac{1}{8}$ β .

Og naar regnes Guldmynten i Kroner 22 Karat fin, à Mark 39 Stkr. imod Species 14 lödig, paa Marken 8 Stkr., saa haver Proportionen været: 1 — 13 $\frac{1}{17}$.

Man finder udi Kiöbenhavns Mynt-Regninger udi forbemeldte Aar 1630 og 1631 at være bleven myntet af forbemeldte 14 lödige 8, 4 og 2 Skillingstykker, i alt en Summa af 7539 $\frac{1}{2}$ Rdlr. og af denne ringe Udmyntning udi tvende Aar kan nok sluttes, at ei nogen Fördeel, men för Tab paa disse fine Penges Formyntning har været.

Udi Norge derimod er udi dette Aar 1630 continueret med at mynte Species af foranförte: 14 Lod 2 Gr. fin i Gehalt og 8 Stkr. paa den brutto Mark.

Fra Ao. 1631 til Ao. 1644 findes for Kiöbenhavns Mynt ei nogen Mynt-Regninger, og det er troligt, at efter den havende Mynt-Ordning indrettet udi Courant Mynt efter Species Myntfoden i Henseende det derved havende Tab ei meget er blevet myntet. At dog saavel Rhinke Gylden som andre Sorter udi den Tid er bleven flaget, det sees af de endnu deraf overblevne hos Liebhaberne hvilende Strykker.

Udi Aaret 1639 den 8 Junii blev Guldmynten ved en Forordning forhöiet i Prisen, nemlig:

En Portugalöfer	-	21 Rdlr. 16 β .
En Jacobus	-	5 Rdlr.
En Hollandfk Ridder	-	4 Rdlr. 84 β .

En Dansk faa og gammel Engelsk Rosenobel, flagen udi <i>Elisabeths</i> og <i>Edwardi</i> Tider	4 Rdlr. 24 β .
En Flamsk eller <i>Henricus Nobel</i>	3 Rdlr. 72 β .
En Ungersk eller Spansk Dukat	2 Rdlr.
En dobbelt Spansk Dukat eller Pistolet	4 Rdlr.
En Guld Gylden	1 Rdlr. 32 β .
En Fransk Krone	1 Rdlr. 80 β .
En Engellot	4 Slette Daler.
En Dansk Guld Krone	3 Rdlr. 16 β .
En Brabandsk Krone og Frisiske Riddere	9 $\frac{1}{2}$ β .
En dobbelt Crusade	6 Rdlr. 36 β .
Efter denne Mynt-Ordning er en Sletdaler værd udi nu værende Dansk Cour.	69 $\frac{1}{2}$ β .
En 4 $\frac{1}{2}$ lödig To Skilling	1 $\frac{5}{8}$ β .
En 2 $\frac{1}{2}$ lödig Een Skilling	1 $\frac{3}{8}$ β .

Og naar i Guld Mynt en Krone regnes efter for allegerede Forordning 3 Rdlr. 16 β , og udi Sölv Mynt en Sletdaler ansees, som den da roullerende egentlige udi Commercio brugelige Mynt, saa kommer Marken fin i Guld til 134 $\frac{8}{11}$ Rdlr., og udi Sölv 10 Rdlr. 40 $\frac{8}{11}$ β , og Proportionen imellem Guld og Sölv til den Tid som 1 — 12 $\frac{2}{3}$ β .

Men denne Anordning blev snart derefter ved en Forordning af 18 May 1640 efter Rigets Raads Betænkende igien ophævet og Guldmynten skulde blive udi sin Værd, som den var udi förend denne Anordning udgik.

Fra Ao. 1631 til Ao. 1640 incl. blev continueret ved Christiania Mynt, at mynte udi foranförte Species Rdlr. alt det ved Kongsberg Sölv-Værk tilveiebragte Sölv; men udi Aarene 1641 og 1642 blev foruden forhen berörte Slags Species tillige flagne nogle faa Otte Skillingstykker, Fire Skillingstykker og To Skillingstykker efter den forhen meldte Myntfod og Species Gehalt.

Udi Aaret 1640 den 17 Sept. og 1641 den 31 Dec. er *Simon Timpf* ved Kongelig Bevilgning bleven tilladt paa egen Bekostning at anlægge en Mynt udi Glykstad, og der at mynte:

Dukater fine 23 Karat 6 Gr., paa Mark brutto 67 Stkr.

Hele, halve og Orts Rigsdaler fine 14 Lod 4 Gr., og paa 1 Mark 8 Stkr.

Dytgen eller Sex Skillinger fine 13 lödig, paa 1 Mark 131 Stkr.

Skillinger fine 5 lödig, og paa 1 Mark 332 Stkr.

Videre Otte Lybsk Skillinger fine 13 lödig, à Mark brutto 48 Stkr., og at Udmyntningen skulde skee faaledes, som Myntmesteren vilde forfvare det paa Probations-Dagene.

Neppe vare de derefter myntede Otte Lybsk Skillinger, Dytgen og Skillinger komne ud, saa bleve de af Staden Hamborg valverede og declareret, at de imod Rigs-Constitutionerne vare for ringe udmyntede. Myntmesteren tilligemed Guardeinen erklærede, at disse Sorter efter Myntmesterens Bestalling vare rigtig udmyntede, og at Staden Hamborg ikke myntede selv efter Rigs-Constitutionerne. Pengene bleve proberede af Rigs-Guardeinen, og endskiönt det ikke sees, at Myntmesteren havde veget fra sin Bestalling, blev dog Følgen for ham denne, at han tabte sit Mynt-Forlag og Forretning.

Efter denne Anordning har disse Penge-Sorter været værd efter nu værende courant Myntfod à Mark fin 11 $\frac{1}{3}$ Rdlr.

En Rigsdaler Species	- . .	1 Rdlr. 24 $\frac{3}{4}$ β .
Otte Skilling Lybsk	- . .	18 $\frac{1}{2}$ β .
Tre Skilling Lybsk eller Dytgen	- . .	6 $\frac{2}{3}$ β .
Een Skilling Lybsk	- . .	1 $\frac{2}{3}$ β .

Aar 1643 blev den hidindtil ved Kiöbenhavn værende Myntmester *Peter Grüner* ved Bestalling dat. 25 April beskikket til Myntmester i Christiania, og efter den ham meddeelte Bestalling er udi Mynt-Ordningen gjort Forandring og hannem anbefalet at mynte, som følger:

Rigsdaler udi hele, halve, Orts og halve Orts Dalere fine 14 Lod 2 Gr., à 2 Mark brutto 16 Lod ÷ 2 β , hvilke 2 β skulde være Remedium.

Otte Skillinger 12 lödige, paa hver Mark brutto	100 Stkr.
Fire Skillinger 12 lödige	200 Stkr.
To Skillinger 4 $\frac{1}{2}$ lödige	180 Stkr.
Een Skilling 2 $\frac{1}{2}$ lödig	254 Stkr.

og Mynt-Lönnen regleret:

Af 100 Mark beskikket Gods af Rigsdalerne skulde betales . . . 32 Rdlr.

For hver Mark fin Sölv, som gik til Otte Skillinger, betalte Myntmesteren 9 Rdlr. 36 β , og af hver 100 Mark beskikket Gods, som deraf blev formyntet, betalte Myntmesteren til Kongen, foruden det som Sölvet beløb . . . 61 Rdlr.

For hver Mark fin Sölv, som blev brugt til Fire Skillinger, betalte Myntmesteren 9 Rdlr. 36 β , og af hver 100 Mark beskikket Gods betalte Myntmesteren til Kongen foruden Sölvet Beløb . . . 37 Rdlr.

For hver Mark fin Sölv til To Skillinger, betalte Myntmesteren 9 Rdlr. 36 β , og Overskud af hver 100 Mark beskikket Gods foruden Sölvet Beløb betalte Myntmesteren til Kongen . . . 40 $\frac{1}{2}$ Rdlr.

For hver Mark fin Sölv til Een Skillinger blev af Myntmesteren betalt 9 Rdlr. 36 β , og han betalte Overskud af hver 100 Mark beskikket Gods foruden Sölvet Beløb . . . 16 Rdlr. 18 β .

Diffe Penge har været værd udi nu værende Dansk Courant Mynt à Mark fin 11 $\frac{1}{2}$ Rdlr.

Rigsdalere	- 1 Stk.	- . .	1 Rdlr. 23 $\frac{1}{2}$ β .
Otte Skillinger	- 1 Stk.	- . .	8 $\frac{3}{4}$ β .
Fire Skillinger	- 1 Stk.	- . .	4 $\frac{3}{4}$ β .
To Skillinger	- 1 Stk.	- . .	1 $\frac{1}{2}$ β .
Een Skillinger	- 1 Stk.	- . .	$\frac{3}{4}$ β .

Udi Aaret 1644 er udi bemeldte Myntmester *Peder Grüners* Sted, som kom til Christiania, *Henrich Köhler* til Myntmester udi Kiöbenhavn bleven beskikket, og er udi bemeldte Aar gjort en Forandring udi Udmyntningen, og blev myntet:

Dobbelte og enkelte Markstykker fine 9 $\frac{1}{2}$ lödig, og Marken brutto til 7 Rdlr.

Fire Skillinger 4 lödig, og Marken brutto til 5 Rdlr.

To Skillinger 4 $\frac{1}{2}$ lödig, og Marken brutto til 3 $\frac{3}{4}$ Rdlr.

Een Skillinger 2 $\frac{1}{2}$ lödig, og Marken brutto til 2 Rdlr. 62 β .

Udi samme Aar begyndtes og med at mynte i Christiania 32 og 16 Skillingstykker 9 $\frac{1}{2}$ lödige, Mark brutto 7 Rdlr.

To Skillinger 4 $\frac{1}{2}$ lödige, à Mark brutto 180 Stkr.

Een Skillinger 2 $\frac{1}{2}$ lödig, à Mark brutto 256 Stkr.

Der-

Deraf er udi Kiöbenhavn myntet Ao. 1644, 1645 og 1646:

To og Een Marker $9\frac{1}{2}$ lödige	-	115978 Rdlr. 18 β .
Fire Skillingsstykker 4 lödige	-	63155 Rdlr. 90 β .
To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige	- -	18559 Rdlr. 66 β .
Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige	- -	1260 Rdlr. 71. β .

og udi Norge: 1644 og 1645:

To og Een Marker $9\frac{1}{2}$ lödige	-	62113 Rdlr. 26 β .
--	---	--------------------------

foruden nogle faa To Skillinger og Een Skillinger af foranførte Gehalt, og Myntmester *Grüner* blev gjort i Mynt-Lön af hver 100 Mark beskikket Gods - - - - - 45 Rdlr.

Diffe Marker og Fire Skillinger var altfaa værd efter $11\frac{1}{2}$ Rdlr. Marken fin udi nu havende grov Courant:

En To Mark	- -	$30\frac{1}{2}\frac{1}{2}$ β .
En Mark	- -	$15\frac{1}{2}\frac{1}{2}$ β .
Et Fire Skillingsstykke	-	$2\frac{1}{2}\frac{1}{2}$ β .

Myntmester *Köhler* blev under Dat. 27 Junii 1646 af Kongen tilladt, af hvad Sölv han kunde faae kiöbt, at mynte Rigsdaler; dog at det skulde skee efter Hollandsk Skrot og Vægt.

Endnu udi dette Aar 1644 den 2 Nov. er bleven givet Concession for *Jacob Schwiegeit*, som Myntmester i Glykstad der at indrette en Mynt, og mynte Penge i Fölge Rigs-Constitutionerne, nemlig:

Hele og halve Rigsdaler.

Hele og halve Rigsorter.

Hele og halve Markstykker.

Dytgen eller Tre Lybsk Skilling.

og Fire Skillingsstykker Lybsk.

aldeles 13 Lod fin,

foruden andre Sorter efter lige Proportion.

Myntmesteren udi Glykstad kunde ikke udmynte Species og andre Penge-Sorter efter Rigs-Constitutionerne uden Skade, som let kan sees, da 1 Mark fin Sölv denne Tid i Kiöbenhavn blev betalt med 9 Rdlr. 36 β ; i faadan Henseende bevilgede Kongen ved et Rescript til Grev *Pentz*, dateret 26 April 1647, at Myntmesteren sammesteds maatte mynte en Summa af 5000 Rdlr. udi Dytgener, Skillinger og Sexlinger, for derved at have nogen Opreisning paa den ved Rigsdalernes Myntning lidte Skade.

Udi Aaret 1648 er af de $4\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger, Marken brutto til 4 Rdlr., udi Kiöbenhavn bleven myntet - - - - - 39633 Rdlr. 8 β .

og $2\frac{1}{2}$ lödig Een Skillinger, à Mark brutto 2 Rdlr. 64 β . - - - - - 1652 Rdlr.

För hvilke Penges Formyntning findes en Ordre af da værende Cansler *Corfitz Ulfeldt* til Myntmesteren *Henrich Köhler*, dat. 14 Jan. 1648.

Efter Myntmester *Peder Grüners* udi Christiania hans Erklæring udi Aaret 1646 og Statholderens derom givne Communication er vedtaget og 1648 sat i Værk, at Rigsdalerne skulde myntes efter de Hollandiske Rigsdalere, saaledes at de skulde holde fine 14 Lod à 14 Lod $\div$ 1 Gr., og at 8 Stkr. skulde veie 15 Lod $2\frac{1}{2}$ à 15 Lod 3 Quintin med Remedium 1 Gr. udi Fimhed og 2 $\mathcal{R}$ i Skroder, altfaa hver Mark brutto udmyntet til 8 Rdlr. 13 β 2 Albus 1 $\mathcal{R}$, og Marken fin 9 Rdlr. 29 $\frac{1}{2}$ β og Stk. værd udi Dansk nu værende grov Courant 1 Rdlr. $20\frac{1}{2}\frac{1}{2}\frac{1}{2}$ β eller omtrent 1 Rdlr. 21 β .

Den 10 Nov. 1647 skal være udgaaet en Forordning om Mynten, som fees af en under 12 Martii Anno 1648 af Rigets Raad udi den Anledning udgivne Forordning, hvorefter den da roullerede Guld- og Sølv-Mynt er bleven anfar at skulde herefter gielde, som følger:

1 gammel Portugalöser til	-	22 Rdlr.
1 nye	-	20 Rdlr.
1 Rosenobel	-	4 Rdlr. 24 β.
1 Dukat	-	2 Rdlr.
1 gammel Jacobus	-	5 Rdlr.
1 nye	-	4 Rdlr. 48 β.
1 Pistolet	-	3 Rdlr. 52 β.
1 dobbelt Ridder	-	5 Rdlr.
1 Frank Krone	-	1 Rdlr. 80 β.
1 Guld Gylden	-	1 Rdlr. 32 β.
1 Metzer Guld Gylden	-	1 Rdlr. 24 β.
1 Dansk Krone	-	3 Rdlr. 16 β.
1 Rigsdaler	-	6 β.
1 Albertus	-	5 β 12 β.
Nye To Markstykk	-	1 β 12 β.
Nye Een Markstykk	-	14 β.
Nye Fire Skillinger	-	2 β.

Udi Høilovlig Ihukommelse Kong *Friderich III* Regierings-Tid.

Ao. 1649 er udi Kiøbenhavn bleven myntet af $4\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger, Marken brutto 4 Rdlr.

34996 Rdlr. 3 β.

og af $2\frac{1}{2}$ lödige Een Skillinger, Marken brutto 2 Rdlr. 64 β. - - - 309 Rdlr. 2 β.

Forbemeldte Aar 1649, 1650 og 1651 findes ingen Mynt-Regninger fra Christiania. Der er troligt, at udi Begyndelsen af hans Regiering nogle Kroner og To Marker af de hidindtil lödige Penge, Marken brutto til 7 Rdlr., er bleven myntet, som af et Rescript til den Glyktsadke Regiering, dateret 24 Dec. 1660 bestyrkes, hvorudi anføres, at Pengene af den Gehalt ikkun saa udi Kong *Friderichs* Tid er bleven myntet.

Udi Aaret 1649 er efter Statholder *Krabbes* Ordre med Species Rigsdalers Formyntning udi Christiania gjort den Forandring, at samme er bleven myntet 14 lödig, Marken brutto til 8 Rdlr. 12 β., folgelig 1 Mark fin til 9 Rdlr. 27 $\frac{3}{4}$ β, og 1 Stk. værd i Dansk nu værende Courant 1 Rdlr. 21 $\frac{1}{6}$ β.

Hvis ikke allerede 1649, saa dog, som af endnu roullerede To Marker flattes, er udi Christiania i Aaret 1650 begyndt med at mynte 32, 16 og 8 Skillingstykker $10\frac{3}{4}$ lödig, Marken brutto til 7 Rdlr. eller 21, 42 og 84 Stkr. paa Marken, af hvilke en To Mark er værd udi nu værende Courant 34 $\frac{1}{2}$ β.

Udi forbemeldte Aar 1649 og fremdeles blev continueret med at mynte $4\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger, Marken brutto 4 Rdlr.

Den 10 Aug. 1650 er bleven anordnet, at en Dukat herefter skulde gielde 11 $\frac{1}{2}$ Mark, og udi bemeldte Aar er myntet i Kiøbenhavn af forhen anførte $4\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger - 36552 Rdlr. og af $2\frac{1}{2}$ lödige Een Skillinger - 738 Rdlr. 64 β.

Videre udi Aaret 1651 udi Kiöbenhavn $4\frac{1}{2}$ lödig To Skillinger - - - 10067 Rdlr.
 og efter Kongelig Resolution af 9 Martii 1651 Halv-Skillinger og Hvider af Kobber - - - 2400 Mark,
 hver Mark til 80 Skilling, og efter Kongelig Resolution af 2 Aug. 1651:

Halv-Skillinger à Mark Kobber 160 Stkr. - 1000 Rdlr.

Hvide à Mark Kobber 240 Stkr. - 1000 Rdlr.

Ellers er ved Kongelig Ordre af 9 May 1651 bleven befalet, at der skulde ophöres med at mynte fmaae Mynt, og at hele og halve Rigsdaler samt Slettedaler og Rigsorter af Skrot og Korn, som i sin Salig Herr Faders Tid, skulde myntes. Man finder og Kroner af bemeldte Aars Myntning med Hans Majestæts Portrait paa den ene, og paa den anden Side en Krone med Hans Majestæts Symbolum, muelig og flere Sorter.

Men Aaret 1652 kan egentlig anføres for den Tid, at ved Kiöbenhavns Mynt er giort Begyndelse med at mynte Slettedalere eller Kroner, af fiden vedbleven Gehalt $10\frac{3}{4}$ lödig, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr., efterfom der findes en Kongelig Befaling af 13 April 1652, at udi Kiöbenhavn skulde myntes Slettedalere af lige Skrot og Korn som To Markerne i Norge, paa det Pengene, som myntedes, i begge Riger kunde være af lige Værdie; ligesaa er den 20 May 1652 resolveret, at i Kiöbenhavn skulde myntes Eneste Skillinger for 2000 Rdlr. Species af lige Værd, som udi Kong *Christian IV* Tid var flagen. Og endelig under 29 Aug. 1653 befalet, at To Skillinger skulde myntes fin $4\frac{1}{2}$ lödig, à Mark brutto 192 Stkr., Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödig, à Mark brutto 256 Stkr., Species Dukater efter det Romerske Riges Skrot og Korn fin $23\frac{1}{2}$ Karat og 67 Stkr. paa 1 Mark, Guld-Kroner som i Hans Majestæts Salig Herr Faders Tid fin 22 Karat à Mark brutto 39 Stkr.

Derefter erfares af Regningerne at være bleven myntet:

1652 til 1653 Slettedaler eller Kroner $10\frac{3}{4}$ lödig, à Mark brutto 7 Rdlr.	33766 Rdlr. 24 β.
$2\frac{1}{2}$ lödige Een Skillinger	2000 Rdlr.
1653 til 1654 Slettedaler	22870 Rdlr. 72 β.
1653 til 1655 $4\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger	70677 Rdlr.
og $2\frac{1}{2}$ lödige Een Skillinger	2816 Rdlr.
1654 til 1655 Slettedaler	24500 Rdlr.

Til disse fmaae Penges Formyntning er bleven nedsendt fra Sölv-Værket Kongsberg og dertil forbrugt Grenaille-Kobber i alt 6767 Pund, derudi fint Sölv 334 Mark 2 Lod 2 Qv. $3\frac{1}{4}$ Q, og Kobber 20 Skpd. 12 Lpd. 7 Pd., og 1 Mark fin af dette Sölv blev betalt med 8 Rdlr. og 1 Skpd. Kobber med 50 Rdlr. ellers kostede 1 Mark fin Sölv til den Tid - - - 9 Rdlr. 36 β.

Den 13 April 1652 blev befalet, at indtil videre skulde flaaes Slettedalere af Skrot og Korn, som de da i Norge flagne To Marker, og den 20 May 1652, at Eneste Skillinger for 2000 Rdlr. Species skulde flaaes af lige Værd, som de sidste udi Kong *Christian IV* Tid.

Fremdeles den 29 Aug. 1653 anordnet:

At To Skillinger skulde myntes $4\frac{1}{2}$ lödig, paa Marken brutto 192 Stkr.

Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödig, à Mark brutto 256 Stkr.

Species Dukater efter det Romerske Riges Skrot og Korn fine $23\frac{1}{2}$ Karat à Mark brutto 67 Stkr.

Guld-Kroner som i *Christian IV* Tid fine 22 Karat, à Mark brutto 39 Stkr.

Fra October 1655 til Aug. 1657 findes ei nogen Efterretning om Mynt-Væsenet i Kiöbenhavn; men vel fra 11 Sept. 1657 til 25 Febr. 1662, udi hvilken Tid er myntet:

$10\frac{3}{4}$ lödige Kroner eller Slettedalere, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. 4 98623 Rdlr.

4½ lødige To Skillinger, à Mark brutto 192 Stkr.	-	-	53833 Rdlr.
2½ lødige Een Skillinger, à Mark brutto 256 Stkr.	-	-	496 Rdlr.

Under 2 Aug. 1657 er given Kongelig Ordre, at foruden To Skillinger, og Kroner skulde myntes; men formodes efter Ordre af 9 May 1651 og 13 April 1652, at være allerede efterkommet, efterfom Slettedalere med det Danske Vaaben for Aarene 1652 til 1659 findes at roultere

Udi sidstbemeldte Udmyntnings-Tid har Udgiverne til Lønningerne ved Mynten været følgende:

Myntmesteren aarlig	-	-	-	400 Rdlr.
Myntkriveren	-	-	-	400 Rdlr.
Guardeinen	-	-	-	300 Rdlr.
Menfnderen	-	-	-	400 Rdlr.
Smeden	-	-	-	33½ Rdlr.
Svendene fik for 100 Mark To Skillinger at mynte	-	-	-	17 Rdlr.
og for 100 Mark Eneste Skillinger	-	-	-	18 Rdlr.

Ved Forordning, dateret 2 Jan. 1658, bleve Dukater forhøiede udi deres Værdie til 12 ½ Danske.

Ved Forordning, dateret 6 Febr. 1658, var det enhver tilladt paa Kongens Mynt, at lade mynte deres Guld og Sølv udi Dukater, Slettedalere og To Markstykker.

Og den 24 Martii 1660 er befaleet at skulde myntes Fire Markes Dalere af samme Skrot og Korn som de forrige.

Ved et Kongeligt Rescript af 18 April 1660 er befaleet, at de i Danmark 1644 og 1645 slagne og reducerede 28 Skillinger og 14 Skillinger, hvorpaa *Justus Jehova judex* udi Fyrstendommene derfor skulde roultere og udi er Edict af 24 Sept. 1660, at de fra Ao. 1649 slagne Kroner til 64 ½ Dansk, halve 32 ½ Danske, Quarter til 16 ½ Danske, skulde gielde i Fyrstendommene 56, 28 og 14 Skillinger, og den 9 Nov. 1660 et Rescript, at de i Holsteen roulterende fremmede Mynt-Sorter skulde eftersees, devalveres, approberes, reduceres, og de fleste Sorter aldeles forbydes.

Endnu udi Myntmester *Köhlers* Levetid Ao. 1662 blev *Johan Stichmann*, Guldsmed udi Kiöbenhavn, beskikket i bemeldte *Köhlers* Sted som Myntmester; men denne *Stichmann* er udi Aaret 1663 ved Döden afgangen. Udi hans Tid findes udi Kiöbenhavn af ham at være myntet:

4½ lødige To Skillinger, à Mark brutto 192 Stkr.	-	36558 Rdlr.
--	---	-------------

Man finder Kroner roultere, slagne 1659 og 1660 med *IS*, paa hvilke ikke vel kan være myntet af *Johann Stichmann*, muelig at Myntmesteren i Glykstad, *Jacob Schwiiegel* endnu den Tid har lever, og ved ham ere myntede, hvilket dog i Mangel af Glykstadiske Mynt-Efterretninger ikke med nogen Visshed kan siges, men dog formodes.

Udi Aaret 1663 er *Fredrich Caspar Herbach*, som var Kunst-Forvalter, beskikket til Myntmester i Kiöbenhavn.

Udi Aaret 1663 er der myntet:

4½ lødige To Skillinger, à Mark brutto 192 Stkr.	-	26915 Rdlr. 72 ½
--	---	------------------

Og fra Aaret 1664 til 13 Febr. 1670.

10½ lødige Kroner, à Mark brutto 10½ Stk.	-	26915 Rdlr. 84 ½
4½ lødige To Skillinger, à Mark brutto 192 Stkr.	-	26351 Rdlr.
2½ lødige Een Skillinger, à Mark brutto 256 Stkr.	-	620 Rdlr.

Man finder paa nogle udi Aaret 1660 til 1673 slagne Kroner, ligesaa paa Fire Skillinger af Aarene 1665 og 1667 G. K., da nu Myntmester *Gotfried Krüger* ikke er beskikket til Myntmester i Kiöbenhavn förend 1670, faa formodes, at de enten ved ham udi Myntmester *Herbachs* Tid, som skal være falden i Kongens Debit, eller og udi Glykftad bemeldte Aaringer af ham ere slagne, hvorom udi Regningerne ingen Efterretning findes.

Udi Aaret 1664 den 8 Martii er udgaaet Forbud, at intet smeltet eller ufmeltet Guld og Sölv, som ei var Mynt, af Riget maatte udföres.

Ligesaa den 10 Januarii 1666, at ingen smaae Mynt under hele Marker fra fremmede Steder maatte indföres.

Videre den 29 Martii 1667 er ved Forordning fremmede Mynt-Sorter, undtagen Species Mynt, bleven nedfat.

Og ved Forordningen af 18 Martii 1669 forbuden, at ei nogen Dansk smaae Mynt af Fire, To og Een Skillinger af höiere Summa end 15 Rdlr. fra fremmede Steder maatte indföres.

Udi Norge blev paa Christiania Mynt 1669 (hvor ikkun Kron-To Marker og Een Marker hidindtil var bleven slagen) begyndt at mynte hele Slettedaler 10 $\frac{3}{4}$ lödig, à Mark brutto 10 $\frac{1}{2}$ Stkr.

Til Efterretning erindres, at paa et förefunden Document i Kammeret har Myntmester *Henrich Köhler* erklæret, at de myntede Rigsdaler, Dukater og Guldpenge var ikke bleven anført i Mynt-Regningerne, efterform deraf ingen Afgift blev erlagt, men efter Befaling blev myntet og indleveret til Kongen.

Udi Höilovlig Kong *Christian V* Regiering

blev udi Aaret 1670 *Gotfried Krüger* beskikket til at være Myntmester i Kiöbenhavn.

Med Myntens Opfyn og Direction blev gjort en Forandring, og samme blev overdraget til Commerce-Collegium.

Derpaa fulgte en nye Mynt-Ordning, dateret 22 Martii 1671, og derved fastsat, at tre Mynter udi Hans Majestæts Riger og Lande skulde være i Gang. Een for Danmark udi Kiöbenhavn, een for Norge i Christiania, een for Herrugdømmet Holstien i Glykftad.

Smaa Mynt skulde myntes af Skrot og Korn:

Fire Skillinger 7 $\frac{1}{2}$ lödige, paa 1 Mark brutto	120 Stkr.
To Skillinger 6 $\frac{1}{2}$ lödig	214 $\frac{1}{2}$ Stkr.
Een Skillinger 4 lödige	288 Stkr.
Söeslinger 2 lödige	320 Stkr.

Grov Sölv Mynt.

Specie Rigsdaler 14 lödig, à 1 Mark brutto 8 $\frac{3}{4}$ Stkr.

Halve, Quart og $\frac{1}{8}$, à l'advenant.

Hele Kroner eller Slettedalere 10 $\frac{3}{4}$ lödige, à Mark brutto 10 $\frac{1}{2}$ Stkr.

Halve, Quart og $\frac{1}{8}$ Stkr., à l'advenant.

Dukater 23 Karat 6 Gr., paa 1 Mark brutto 67 Stkr.

Dobbelte og halve, à l'advenant.

Ved hver Mynt skulde være een af Hans Majestæt antagen og beskikket Guardein, som af Smekningerne tager Pröve og indleverer i Commerce-Collegium, af Værket skulde han tage Sort-Pröven samt nöiagtig Vægt paa altammen.

Naar Pengene, som beordres, er udmyntet, skulde Myntmesteren levere Stemplerne til Guardeinen, som forvarer dem under Laas og skikker Nøglerne til Commerce-Collegium.

Commerce-Collegium skulde hvert halve Aar paa en vis Dag lade prøve den Mynt, som er bleven forfærdiget.

Bemeldte Collegium sluttede derpaa Contracter med Myntmesterne udi Kiöbenhavn og Glykstad; men Myntmesteren *Grüner* i Christiania, som myntede Sölv udbragt af Bergværket, blev givet en Instruction.

Man seer og af Commerce-Collegii Regninger over Mynterne pro 1671, 1672 og 1673, at den der ved forefaldne Mynt-Profit er bleven anvendt til Præsident og Tilforordnede udi Commerce-Collegio, samt til Guardeinens Gage, dog ikkun for de tvende Mynter i Kiöbenhavn og Glykstad, men ikke for Christiania Mynt.

Herefter er bleven myntet i Kiöbenhavn ved Myntmester *Gotfried Krüger*

1671.

Kroner, hele, halve og Qvart $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 34759 Rdlr. 82 β .

1672.

Dito Kroner - - - - - 72934 Rdlr. 39 β .

1673.

Dito Kroner - - - - - 7338 Rdlr. 39 β .

og betalt Slag-Skat 18 β af hver Mark fin Sölv, er ikke fuldt 2 pro Cent.

Under Dato 22 Martii 1671 Forbud, at ingen smaae Mynt, To Skillinger og Een Skillinger, maatte indføres i Danmark og Norge.

Ved Kongelig Resolution af 12 Junii 1673 blev befaleet, at i Fölge forhen meldte Mynt-Ordning To Skillinger udi Norge skulde myntes $6\frac{1}{2}$ lödige, Marken brutto til $214\frac{1}{2}$ Stkr.

Vel findes ei nogen Kiöbenhavns Mynt-Regninger eller Efterretninger fra 1673 til 1680, men formodentlig ere indkomne udi Commerce-Collegio, og Kammeret deraf ei bekommet nogen Gienpart eller Efterretning, men af adskillige Papirer ere følgende Efterretninger fundne:

Det Asiatiske Compagnie har berettet 1739, at det Ostindiske Compagnie skulde udi Aarene 1671 og 1672 havt Frihed at mynte Species Rigsdaler paa den Kongelige Mynt.

Udi Aaret 1675 ere dobbelte Kroner eller 8 Markstykker slagne med G. K.

Af nogle Concept-Beregninger formodes, at Ao. 1676 er imodtaget Sölv paa Mynten, Kiöbenhavns Pröve, per Lød 3 ϕ 4 β , og at være myntet:

Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 45850 Rdlr.

Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige - 254 Stkr. - 7376 Rdlr. 56 β .

To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige - 180 Stkr. uden at nævne hvad Summa. 1 Mark fin

Sölv blev da köbt til Mynten for - - - 9 Rdlr.

Ellers blev ved Forordning af 24 Febr. 1674 forbuden, at Specie Rigsdaler ikke maatte udføres af Landet eller omsmeltes.

Og ved Forordning af 8 Martii 1675 fremmed Mynts Indførel forbuden og tildeels reduceret, undtagen Dukater, Dukatons, Guld Mynt, Species, halve og hele Dukatons og Engelsk Sölv Mynt.

Ved Forordningerne af 30 May 1676, 10 Febr. og 18 Sept. 1680 og 26 Febr. 1687 er ansat en vis Pris paa fremmede Mynt-Sorter, nemlig:

En Dukaton at gielde $7\frac{1}{2}$ R og 7 S 10 B .	
En Krydsdaler - 6 R og 6 S 2 B .	
Glykftadke og Gottorffke Dytgenes 6 B .	
Fremmede - 5 B .	

Derimod blev paa Mynten udi Christiania forbemeldte Tid myntet af *Friderich Grüner*

1670.

Kroner $10\frac{2}{3}$ lödige, à Mark brutto	11 Stkr.
To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige	192 Stkr.
Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige	288 Stkr.

Saa og:

Kroner $10\frac{2}{3}$ lödige, à Mark brutto	10 $\frac{1}{2}$ Stkr.
To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige	180 Stkr.
Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige	256 Stkr.

1671.

Species 14 lödige, à Mark brutto	8 $\frac{3}{4}$ Stkr.
Kroner $10\frac{2}{3}$	11 Stkr.
— $10\frac{3}{4}$	10 $\frac{1}{2}$ Stkr.
To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige	192 Stkr.

Udi dette Aar blev Myntmester *Friderich Grüner* tilfattet det forhen meldte nye Reglement, dateret den 20 Julii 1671, og Commerce-Collegium tilstod ham i Mynt-Lön:

Af hver 100 Mark i Species Rigsdaler	28 Rdlr.
Af hver 100 Mark i Slettedalere	40 Rdlr.
Af hver 100 Mark i Fire Skillinger	50 Rdlr.
Af hver 100 Mark i To Skillinger	54 $\frac{1}{2}$ Rdlr.
Af hver 100 Mark i Een Skillinger	60 $\frac{1}{2}$ Rdlr.

Hvorpaa og ved samme Mynt Ao. 1673 med 14 lödige Species, $10\frac{2}{3}$ lödige Kroner og $6\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger er bleven giort Begyndelse, hvilke sidste nemlig To Skillinger saaledes efter Reglementet i Norge at mynte ved Kongelig Resolution af 12 Julii 1673 blev befaleet, hvornæst og ved Resolution af 5 Martii 1674 blev anordnet, at udi Norge fornemmelig Species Rigsdaler skulde myntes.

Udi Aaret 1675 blev Skillinger myntet i Norge 4 lödige, à Mark brutto 288 Stkr. og

$\frac{1}{2}$ Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige à Mark	388 Stkr.
---	-----------

dog ikkun i ringe Summer.

Ao. 1677 er paa Kongsberg efter *Guardein Hassa* Forslag myntet af Grenaille-Kobber:

Fire Skillinger 2 lödige, à Mark brutto	40 Stkr.
To Skillinger 2 lödige, à Mark brutto	84 Stkr.

Men som derpaa ikke var Profit og faldt extraordinair store og tunge, er samme siden bleven indvexlet og igjen indsmeltet.

Da udi Aaret 1673 blev giort nogen Bevægelse i den Nederfaxiske Kreds angaaende Mynten, og at samme skulde myntes efter Rigs-Constitutionerne, saa befalede Kongen ved et Rescript til den Glykftadke Regiering, 30 Dec. 1673, at Myntmesteren sammesteds ei skulde mynte andre Penge end Dukater og Rigsdalere, som efter et andet Rescript 17 Jan. 1674 skulde være efter Rigs-Constitutionerne og Rigsdalerne af Gehalt 14 Lod 4 Gr.

Ao 1677 den 3 Febr. blev Myntmesteren i Glykstad bevilget at mynte 30000 Rdlr. i Markstykker og den 8 Jan. 1678 forbuden at smelte grove og gode Mynt-Sorter i Hertugdømmene, og at indføre ringe Mynt-Sorter, og ved Forordning af 25 Febr. 1678 blev adskillige fremmede Dytgener reducerede og nedsatte.

Men om ikke endeel af de udi disse Tider myntede Kroner med det Danske Vaaben udi Glykstad kan være myntet, er vel uvist, men dog kunde være mueligt; i det mindste sees af et Brev fra Rentemester *von Stöcken* til Regieringen i Glykstad 1679, at Myntmester *Woltersch* i Glykstad udi foregaaende Aaringer har været bevilget at mynte 100000 Rdlr i Kroner. Benævnte Myntmester *Johan Woltersch* døde i Aaret 1679.

Ao. 1680 døde Myntmester *Gotfried Krüger* i Kiöbenhavn. Udi de Kiöbenhavnske Mynt-Regninger findes vel ingen Species Rigsdaler anført; men er dog ved ham bleven myntet. Mynt-Inspecteur *Ehm* udi en Beregning af Ao. 1686 figer af bemeldte *Krüger* at være myntet.

Species 14 lödige, à Mark brutto $8\frac{1}{3}$ Stkr.

Men udi Norge og Glykstad:

Species 14 lödige, à Mark brutto $8\frac{1}{3}$ Stkr.

Udi bemeldte *Krügers* Sted blev udi Aaret 1680 *Gregorius Sefemann* igien Myntmester i Kiöbenhavn, og fra den Tid har Mynterne igien været under Rentekammerets Direction. Det befindes, at bemeldte *Sefemann* har myntet:

1680. Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark $10\frac{1}{2}$ Stkr. - - 50000 Rdlr.

To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige, à Mark 180 Stkr. - 6000 Rdlr.

Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige, à Mark 256 Stkr. - 1000 Rdlr.

Betalt Slag-Skat af Kroner - 3 pro Cent.

af To Skillinger 24 pro Cent

af Een Skillinger 44 pro Cent

1681. Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark $10\frac{1}{2}$ Stkr. - - 100000 Rdlr.

To Skillinger $4\frac{1}{2}$ lödige, à Mark 180 Stkr.

Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige, à Mark 256 Stkr. - 1640 Rdlr. 36 β .

Item. Dukater 23 Karat 6 Gr. 1841 Stkr. - - 10520 Rdlr.

Betalt Slag-Skat af Kroner - 3 pro Cent.

af To Skillinger 24 pro Cent

af Een Skillinger 44 pro Cent.

Nogle faa Halv Skillinger blev udi dette Aar myntet i Norge af 2 lödige Gehalt, Marken brutto til 320 Stkr.

Efter Ordre af Geheime-Conseil i Nov. 1680 indeholdt med at slaas Een- og To Skillinger, efterdi dermed i Kiöbenhavn saavelsom Glykstad var skeet Inhibition.

1682. Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 100000 Rdlr.

Dukater 23 Karat 6 Gr. - 176 Stkr.

Af Kroner betalt Slag-Skat 3 pro Cent.

1684. Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 60000 Rdlr.

imod Afgift 24 β à Mark fin, er næsten $2\frac{1}{2}$ pro Cent.

Dukater 23 Karat 6 Gr. - 687 Stkr.

Udi Norge blev udi dette Aar med To Skillings Myntfoden gjort Forandring og formyntet $5\frac{1}{2}$ lödige, Marken brutto 192 Stkr.

1685. Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 52568 Rdlr.

Ligefaa Afgivt 24 β à Mark fin.

1686. Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 100000 Rdlr.

To Skillinger $5\frac{1}{2}$ lödige, à Mark 192 Stkr. - 5000 Rdlr.

Een Skillinger 3 lödige, à Mark 203 Stkr. - 2000 Rdlr.

Halv Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige, à Mark 350 Stkr. - 2000 Rdlr.

Hvide 2 lödige, à Mark 420 Stkr. - 1000 Rdlr.

og i Norge nogle faa Skillinger 3 lödige, og paa Marken brutto 210 Stkr.

Dette Aar 1686 blev Mynten paa Kongsberg til Sölv-Værkets Færnödenhed indrettet, dog er endnu fra 1686 til 1694 bleven myntet Kroner i Christiania af Payementer med Myntmester *Peter Grüners* Navn, men de i Kongsberg myntede findes med Myntmester *Henning Christoph Meyers* Navn.

Ved den Danske Mynt i Kiöbenhavn var tvende Mynt-Commiffarier, een af Rentekammeret og een af Commerce-Collegio, og *Hans Ehm* var Mynt-Inspecteur, hvilken Tieneste dog ved hans dødelige Afgang cesserede.

Myntmester *Sesemann* anfører udi en Beregning 1687 den Danske Myntfod da at være:

Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark $10\frac{1}{2}$ Stkr. fin - 10 Rdlr. 40 β .

Fire Skillinger 7 lödige, à Mark 116 Stkr. fin - 11 Rdlr. 4 β .

To Skillinger $5\frac{1}{2}$ lödige, à Mark 192 Stkr. fin - 11 Rdlr. 61 $\frac{1}{11}$ β .

Een Skillinger 3 lödige, à Mark 210 Stkr. fin - 11 Rdlr. 64 β .

og at Sølvet til den Tid kostede - 10 Rdlr. 16 β .

Ved Forordning af 30 April 1687 blev tilladt grov Courant Mynt at maatte udføres.

Ao. 1689 den 18 May udgik en Forordning om Sölv-Kiøb paa Mynten, og derefter udi Kiöbenhavn bemeldte

Aar myntet Kroner $10\frac{3}{4}$ lödige, à Mark $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 41271 Rdlr.

Ao. 1690 døde Myntmester *Gregorius Sesemann* i Kiöbenhavn, og i hans Sted blev *Christian Winnecke* beskikket.

Ao. 1690 til 1692 blev udi Kiöbenhavn myntet udi Kroner, To Marker og Een Marker - 100000 Rdlr.

og Species Dukater 20778 Stkr.

Udi bemeldte Aar 1692 den 16 April blev resolveret, at den Kiöbenhavnske Mynt skulde staae stille, men i Norge paa Kongsberg skulde myntes Species og Kroner.

Den 31 Dec. 1692 blev udgivet et nyt Mynt-Reglement, hvorefter Pengene bleve udmyntede:

Kroner, hele og halve, samt Markstykker $13\frac{1}{3}$ lödige, og paa Marken brutto 13, 26 og 52 Stkr.

To Skillinger 8 lödige, paa Marken 256 Stkr.

Kroner er Marken fin til 10 Rdlr. 38 $\frac{2}{3}$ β .

og To Skillinger Marken fin til 10 Rdlr. 64 β .

Item Kobber Halv Skillinger 1 Mark til 64 β .

Deraf er myntet:

1693. I Kroner - - - 300000 Rdlr.

Kobber Halv-Skillinger - - - 2167 Rdlr.

1695. I Kroner af bevilgede 100000 Rdlr. - 81060 Rdlr.

og Dukater in Specie 1693 til 1699 - 48553 Stkr.

De Ao. 1693 og 1694 myntede Otte, Fire og To Skillinger maae være formodentlig blevene myntede i Glykstad, fra hvilken Mynt ei høves Böger eller Regninger.

Otte Skillinger maae have været af Gehalt 9 lödige, og paa Marken brutto 76½ Skkr., men Fire Skillinger efter Formodning og derom fundne Opsats 7 lödige, à Mark brutto 120 Skkr., er à Mark fin 11 Rdlr. 41⅞ β.

Men Ao. 1695 er myntet i Kiöbenhavn:

Otte Skillinger 9 lödige, à Mark brutto 76½ Skkr., er Marken fin 11⅞ Rdlr. 50000 Rdlr.

Udi Norge er fra 1680 til 1699 myntet efter förrige Reglement 10¼ lödige Kroner, 6½ lödige To Skillinger, 3 lödige Een Skillinger, men efter det nye Reglement af 31 Dec. 1692 blev Ao. 1699 der begyndt med at mynte Kroner 13⅓ lödige, à Mark brutto 13 Skkr.

Anno 1693 den 5 Martii er Tolderne Sydenfields i Norge blevne beordrede, at beregne 1 Specie Rigsdaler för - - - 105 β.

og 1 Krone för - - - 65 β.

Udi Kong *Friderich IV* Regierings Tid blev myntet:

Ao. 1700 blev ved Resolution af 1 May 1700 anordnet, at skulde myntes Otte Skillinger af 9 lödig Gehalt, Marken fin til 11⅞ Rdlr., og To Skillinger 5½ lödige, Marken fin til 11 Rdlr. 61⅞ β.

Dette Aar døde Myntmesteren i Kiöbenhavn, *Christian Winnecke*, og hans Søn *Christian Winnecke junior*, kom i hans Sted.

Under 26 April 1701 udgik Forbud paa Species, Dukaters og Kroners Udförfel.

Ved Resolution af 24 October 1702 blev anordnet, at de Sydenfields udi Norge i Told indkomne Species skulde formyntes til Otte Skillinger af Gehalt 12 lödige, og Mark fin 11⅞ Rdlr.

Efter Kongelig Befaling af 25 Octobr. 1710 og Forordning om Sölvs Indkiøb ved Mynten i Kiöbenhavn, blev anordnet der at mynte 200,000 Rdlr. udi Tolv Skillinger 9 lödige, à Mark fin 13⅓ Rdlr., ved hvilken Formyntning Justitsraad *Niels Leth* og Assessor *Thomas Hiörning*, efter Kongelig Befaling af 3 Nov. 1710 skulde have Opfyn.

Og efter Kongelig Resolution af 16 Martii 1711 blev myntet 4½ lödige To Skillinger, à Mark fin 13⅓ Rdlr. - 30,000 Rdlr., item Eneste Skillinger 2½ lödige, à Mark fin 16 Rdlr. 89⅓ β. - 2000 Rdlr.

Udi Fölge af Kongelig Befaling af 26 Aug. 1713 er udi Kiöbenhavn begyndt at mynte Marker 10 lödige, à Mark fin 12 Rdlr.

Efter Kongelig Resolution af 4 Junii 1714 blev med To Skillings Mynt-Foden 5½ lödig, à Marken fin 11 Rdlr. 61⅞ β gjort Forandring i Norge og samme der formyntet 4½ lödige, à Mark fin 13⅓ Rdlr.

Videre blev i Kiöbenhavn efter Kongelig Resolution af 24 Junii 1714 begyndt med at mynte Courante Dukater fin 21 Karat og paa hver Mark brutto 81½ Skkr.

Efter Kongelig Resolution af 29 October 1714 er bevilget at mynte i Glykstad ved Mynt-Forlæggeren *Michel Joseph*, og under den Glykstadke Regierings Opfyn To Skillinger af Gehalt 5 Lod 5 Gr., à Mark brutto 187 Skkr. er den fine Mark 13⅓ Rdlr. - 500,000 Rdlr.

Ved Resolution af 25 Martii 1715 blev befalt, at udi Norge skulde myntes 10 lödige Markstykker, Marken fin til 12 Rdlr.

Ved Resolution 16 May 1716 er bevilget Mynt-Forlæggeren *Michael Joseph*, at mynte i Rendsborg 9 lödige Tolv Skillinger, Marken fin 12 Rdlr.

Ao. 1716 succederede *Henning Christoph Meyer* hans Fader *Henning Christoph Meyer* udi Myntmester-Tienesten paa Kongsberg.

Udi Norge er i Aaret 1717 efter Kongelig Resolution af 14 Julii samme Aar begyndt med at mynte 9 lödige Tolv Skillinger, Mark fin til $13\frac{1}{3}$ Rdlr.

Under 4 Nov. 1720 udgik en Kongelig Forordning, hvorved smaa Mynts Indførfel til Norge forbydes, og ei ringere fremmed Mynt end Species, Ducatons, Realer, Albertins, Eenbeninger, Franske Dalere, hele og halve Danske Kroner, Species og Krytz-Orter.

Dernæft en Forordning af 14 Julii 1724, hvorved smaa Courant Mynt og andre Sorter 6 Lybke Skillingstykker &c. forbydes at indbringes til Danmark, Norge og Hertugdømmet Slesvig. Og ved Forordningen af 3 Julii 1725 skierpes Forbuddet paa Species, Kroner og grov Mynts Udförfel. Derpaa fulgte Forordningen om Tolv og To Skillingers Reduction til Ti Skilling, dateret 15 Julii 1726, om Markstykkers Reduction til 15 β af 31 Julii næst efter, og Courante Dukaters Reduction til 11 β af 9 Julii 1727.

Til den Tid da Pengenes Reduction forefaldt, og en nye Periodus i Henseende til Mynten begynder, er fra Ao. 1700 videre at antegne:

Udi Kiöbenhavn er myntet:

1700.	Af $13\frac{1}{3}$ lödige Kroner, à Mark brutto 13 Stkr. med et a parte Stempel	-	2,000 Rdlr.
	9 lödige Otte Skillinger, Mark fin $11\frac{1}{3}$ Rdlr.	-	109480 Rdlr.
1701.	Af $13\frac{1}{3}$ lödige Kroner, à Mark brutto 13 Stkr.	-	100114 Rdlr.
	Af 9 lödige Otte Skillinger	-	51549 Rdlr.
1702.	Af dito Otte Skillinger	-	71368 Rdlr.
1703.	Atter deraf	-	53779 Rdlr.

Udi disse Tider kunde paa Förmyntningen have udi Slag-Skat paa Kroner 1 pro Cent.

Paa Otte Skillinger - - - - - 3 à 5 pro Cent,

1704. Efter Befaling af 12 April 1704 var det tilladt Myntmesteren at mynte indtil 1000 Stkr. Species 14 lödige, à Mark brutto $8\frac{1}{3}$ Stkr., deraf er myntet - - - 309 Stkr.

1710. Udi 9 lödige Tolv Skillinger - - - - - 200,000 Rdlr.
og af Species fra Particulier-Kammeret: .

1711.	Kroner, $10\frac{1}{4}$ lödige, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr.	-	7908 Rdlr. 24 β
	9 lödige Tolv Skillinger	-	18553 Rdlr. 49 β
	$4\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger	-	30,000 Rdlr.
	$2\frac{1}{2}$ lödige Een Skillinger	-	2,000 Rdlr.

1712. Af Species, 9 lödige Tolv Skillinger - - - 10,000 Rdlr.

Videre imod Afgift ved Mynten:

$4\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger	-	30,000 Rdlr.
$2\frac{1}{2}$ lödige Een Skillinger	-	2,000 Rdlr.

Af forommeldte To Skillinger blev betalt fri Afgift circa 15 pro Cent.

og af Een Skillinger circa - - - 25 pro Cent.

1713. Af Species for Particulier-Caffen

9 lödige Tolv Skillinger	-	16654 Rdlr. 20 β
--------------------------	---	------------------------

Videre imod Afgift:

10 lödige Markstykker	-	300,000 Rdlr.
-----------------------	---	---------------

	4½ lödige To Skillinger	-	-	-	-	20,000 Rdlr.
	2½ lödige Een Skillinger	-	-	-	-	10,000 Rdlr.
1714 til 1718.	Courante Dukater:					
	Fin 21 Karat, à 81½ Stkr. paa Marken.					
	Hele Stykker	-	-	-	-	27071 Stkr.
	Halve Stykker	-	-	-	-	598 Stkr.
1716.	Ved Jöderne <i>Henrich Fürst</i> og <i>Moses Meyer Goldschmidt</i> imod circa 10 pro Cent Afgivt:					
	9 lödige Tolv Skillinger	-	-	-	-	666666½ Rdlr.
1719.	Kobber Halv-Skillinger af 1 Pund 4 Mark					
	og imod 8 pro Cent Afgivt.					
	9 lödige Tolv Skillinger	-	-	-	-	20,000 Rdlr.
	Af Species og Sölv for Particulier-Kammeret 9 lödige Tolv Skillinger	-	-	-	-	13575 Rdlr. 80 β.
1720.	Videre imod Afgivt:					
	9 lödige Tolv Skillinger	-	-	-	-	500,000 Rdlr.
	og 3 lödige Een Skillinger, à Mark brutto 304½ Stkr.	-	-	-	-	84635½ Rdlr.
1721.	Af Zwey Driædelr myntet:					
	9 lödige Tolv Skillinger	-	-	-	-	654090 Rdlr. 86½ β.
	og for Particulier- og Zahl-Kammeret af Species - 1720 til 1722 incl.					
	9 lödige Tolv Skillinger	-	-	-	-	54643 Rdlr. 89 β.
	Deraf betalt Myntmesteren Arbeidslön, 3 pro Cent.					
1724.	Bevilget Myntmesteren at mynte Kroner:					
	10½ lödige, à Mark brutto 10½ Sikr. af 6000 Lod. Sölv endnu	-	-	-	-	10,000 Rdlr.
	Hvoraaf dog det accorderede Quantum ei skal være bleven myntet.					
	Der er Aar efter andet blevet myntet Species Dukater, som ere anførte udi Mynt-Bøgerne, foruden de som for Kongen efter à parte tilfillede Stempler ere blevene flagne. Af de myntede Penge fra 1677 til 1723 er tagen General-Prøver efter Kongelig Befaling udi Aaret 1724.					
	Aa. 1725 den 17 Febr. faldt Kongelig Resolution, at Kongen ei fandt rædeligt endnu at reducere Tolv Skillinger til Ti Skillinger, efterdi de med ⅔ gik af pari &c., hvilken Reduction dog Aaret derpaa efter Forordningen af 15 Julii 1726 paafulgre.					
	Udi Norge er udi foranførte Tid myntet:					
1700.	Kroner 13½ lödige, à Mark brutto 13 Stkr.					
	9 lödige Otte Skillinger, Mark fin	-	-	-	-	11½ Rdlr.
	5½ lödige To Skillinger, Mark fin	-	-	-	-	11 Rdlr. 61½ β.
	3 lödige Een Skillinger, Mark fin	-	-	-	-	11 Rdlr. 64 β.
1702.	Bleve Otte Skillinger formyntede:					
	12 lödige, Marken fin til	-	-	-	-	11½ Rdlr.
1714.	Blev To Skillings Myntfoden forøndret og myntet:					
	4½ lödige To Skillinger, Mark fin	-	-	-	-	12½ Rdlr.

1715. Marker at mynte:

10 lödige, Marken fin 12 Rdlr.

1717. At mynte Tolv Skillinger:

9 lödige, Mark fin 13½ Rdlr.

1719. 2½ lödige Een Skillinger, à Mark fin 16 Rdlr. 89½ Ø.

1723, 1725 og 1726. Kroner 10½ lödige, Marken fin 10 Rdlr. 40½ Ø.

Udi Glykstad myntet:

Efter Accord 1702. Kroner 10½ lödige, à Mark brutto 10½ Stkr. 150,000 Rdlr.

mod 2 pro Cent Afgivt. Skal ikke være bleven udmyntet.

og Otte Skillinger eller Fire Lybsk Skilling, Mark fin til 11½ Rdlr. 340,000 Rdlr.

imod 5 pro Cent Afgivt. Vides ikke hvor mange heraf er myntet.

Af et Brevs Indhold fluttet, at den Glykstadiske Mynt har været i Gang fra 20 Dec. 1710 til 15 Juni

1712, men herom mangler videre Efterretning.

1714. Ved Mynt-Forlægger *Michael Joseph* myntet i Glykstad:

To Skillinger af Gehalt 5 Lod 5 Gr., à Mark brutto 187 Stkr. eller Marken fin 11½ Rdlr.

500,000 Rdlr.

imod circa 12 pro Cent Afgivt.

Udi Rendsborg myntet:

1716. Ved Mynt-Forlæggeren *Michael Joseph*.

9 lödige Tolv Skillinger imod circa 10 pro Cent Afgivt 66666½ Rdlr.

1717.

9 lödige Tolv Skillinger imod næsten samme Afgivt 1,000,000 Rdlr.

1718. Atter:

2½ lödige Een Skillinger, à Mark fin 16 Rdlr. 89½ Ø 84635 Rdlr. 20 Ø.

ligesaa Afgivt 14 pro Cent.

Efter *Pengens Reduction* Ao. 1726 blev anordnet en Commission til at underföge og fastsætte Myntfoden, og efter Kongelig Resolution af 4 Jan. 1727 regleret saaledes, at Otte Skillings Myntfoden, hvorudi Marken fin er udmyntet til 11½ Rdlr., skulde følges.

Og for Norge ved Resolution af 25 Jan. næsteft. fastsat: at de der myntede Otte Skillinger, Marken fin til 11½ Rdlr., skulde være 7½ lödige.

Forbud paa Tolv Skillingsstykkers Udförel af 23 Nov. 1726.

De reducerede To Skillinger skulde i Fölge Kongelig Resolution af 26 April 1727 ommyntes i Kiöbenhavn udi Fire Skillingstykker 5 lödige, Marken fin til 11½ Rdlr.; derpaa fulgte den forhen meldte Forordning om de Courante Dukaters Nedfættelse til 11 Mark.

Saaog Forordning at de Norske To Skillinger af Ao. 1711, 1712 og 1713 fra Reductionen skulde exciperes.

Ligesaa om Sölv-Kiöb paa Mynten i Kiöbenhavn, hvorpaa efter Ildebranden i Kiöbenhavn 1728 udkom en anden Forordning af 29 Nov. 1728 om Sölv-Prisen for at mynte Otte Skillinger af Sölv, som ved Ildebranden var bleven reddet.

Ao. 1729 blev udi den for Malversation arresterede Mynt-Mester *Meyers* Sted, *Nicolay Bernhard Fuchs* til Myntmester paa Kongsberg bestykket.

Udi Kiöbenhavn blev myntet:

1727. Fire Skillinger 5 lödige, af reducerede To Skillinger	-	340992 Rdlr. 95 β .
1728. 9 lödige Otte Skillinger	-	50,000 Rdlr.
1729 og 1730 atter	-	14013 Rdlr. 80 β .

og udi Norge myntet;

1727 til 1730. $7\frac{1}{2}$ lödige Otte Skillinger, Mark fin til $11\frac{1}{2}$ Rdlr.

Udi Höilovlig Kong *Christian VI* Regierings-Tid.

Med Mynt-Sorten skede Forandring, og myntet 24 Skillingsstykker 9 lödige, Marken fin til $11\frac{1}{2}$ Rdlr.

Ligeledes for Norge efter Kongelige Resolutioner af 19 Aug. 1734 og 31 Martii 1735.

Ao. 1733 blev myntet Reifedalers, fine $13\frac{1}{2}$ lödige, à Marken brutto 13 Stkr.

Forordning af 23 Nov. 1737, hvorved Kron Agio til Courant blev fastsat til $6\frac{1}{2}$ pro Cent.

Paa Kongsberg blev Myntmester *Fuchs* 1737 dimitteret og udi hans Sted *Truels Andersen Lyng* beskikket.

Myntmester *Winncke* blev tillagt Gage for sig og Folk, imod at holde Mynten i forfvarlig Stand, Resolution af 10 Dec. 1738.

Forbud paa Kroner og 24 Skillingsstykker samt anden grov Mynts Udförfel, dat. 14 Nov. 1740.

Hvorefter til Ao. 1746 er myntet udi Kiöbenhavn:

1731. $10\frac{1}{2}$ lödige Kroner, à $10\frac{1}{2}$ Stkr. per Mark	-	100,000 Rdlr.
9 lödige 24 Skillinger	-	100,000 Rdlr.
1732. 9 lödige 24 Skillinger	-	170820 Rdlr. 83 β .
hvortil indsmeltet 50000 Rdlr. reducerede To Skillinger.		
1733. 9 lödige 24 Skillinger	-	170820 Rdlr. 83 β .
dertil indsmeltet 49115 Rdlr. reducerede To Skillinger.		
Reifedalers fine, $13\frac{1}{2}$ lödige, à Mark brutto 13 Stkr.	-	5000 Stkr.
Deraf fiden indsmeltet	-	1321 Stkr.
		3679 Stkr.
1734. 3 lödige Een Skillinger, à Mark brutto $304\frac{1}{2}$ Stkr.	-	10,000 Rdlr.
Dertil indsmeltet reducerede To Skillinger - 6050 Rdlr.		
1741. 9 lödige 24 Skillinger	-	100,000 Rdlr.
1742. Atter bevilget	-	100,000 Rdlr.
Siden endnu	-	60,000 Rdlr.
Og atter	-	100,000 Rdlr.
1743. 3 lödige Een Skillinger, à Mark brutto $304\frac{1}{2}$ Stkr.	-	2000 Rdlr.
Kobber Halv-Skillinger, à 1 Mark Cölnsk 4 Mark	-	1000 Rdlr.

Frømdes er endeel Specie Dukater for det Vestindiske Compagnie og ellers udi disse Aaringer af sædvanlig Fiinhed og Gehalt bleven myntet.

Udi Norge er myntet udi bemeldte Tid:

1736. $10\frac{1}{2}$ lödige Kroner, à Mark brutto $10\frac{1}{2}$ Stkr. - 4000 Rdlr.

Fra 1731 til 1735. $7\frac{1}{2}$ lödige Otte Skillinger, Mark fin $11\frac{1}{2}$ Rdlr.

1734 til 1746. 9 lödige 24 Skillinger, Mark fin $11\frac{1}{2}$ Rdlr.

og af Payementer nogle faa To Skillinger $5\frac{1}{2}$ lödige, Mark fin til 11 Rdlr. $61\frac{1}{2}$ β . og

Een Skillinger $2\frac{1}{2}$ lödige Marken fin til 16 Rdlr. $89\frac{1}{2}$ β .

Udi

Udi Vor^{re} nu regierende Allernaadigste Konge *Friderich V* Regierings-Tid.

Udi Myntføden er et skeet Forandring til 1755; men efter den Tid er udi Guld myntet Dukater til 2 Rdlr. Strykket fin af 21 Karat og Marken brutto til 75 Stkr. &c.

Forbudet paa grov Dansk Courants Indførsel i Norge af 4 Nov. 1720 ophævet ved Forordningen af 2 Aug. 1751.

Udi Kiöbenhavn myntet:

1747.	Tredobbelte Kroner fine $13\frac{1}{2}$ Lod, à Mark brutto $4\frac{1}{2}$ Stkr.	-	1000 Rdlr.
	Dobbelte Dito, $6\frac{1}{2}$ Stkr.	-	666 $\frac{2}{3}$ Rdlr.
	Enkelte Dito, 13 Stkr.	-	8333 $\frac{1}{3}$ Rdlr.

Desforuden 10 Stkr. fine Kroner præget paa Mynten af en Person, navnlig *Koch*, efter allernaadigst Befaling.

1748.	For Particulier-Cassens Regning: $13\frac{1}{2}$ lödige Kroner, à Mark brutto	-	7000 Rdlr.
	Dito af samme Kroner	-	1000 Rdlr.
	Til de Amerikanske Indførsel: Tolv Skillinger 8 lödige, à Mark fin	-	18 Rdlr.
	To og Een Skillinger af Kobber paa Summa	-	10 à 12000 Rdlr.
	Videre Species 14 lödige, à Mark $8\frac{3}{4}$ Stkr.	-	5000 Stkr.
	Dobbelte - $4\frac{3}{4}$ Stkr.	-	500 Stkr.
	Reisefalere fine 13 Lod 6 Gr. à Mark brutto $8\frac{2}{3}$ Stkr.	-	4000 Stkr.
	Endnu af Dito	-	1000 Stkr.
1749.	9 lödige 24 Skillinger	-	50,000 Rdlr.
	Medailler for det Asiatiske Compagnie	-	100 Stkr.
	Dito for det almindelige Handels-Compagnie	-	4 à 500 Stkr.
	Dito for det Islandiske Compagnie	-	500 Stkr.

En nye Mynt bygt efter Kongelig Resolution af 14 Jan. 1749, og Mynt-Inspector von *Haven* beskikket til Myntmester og Medailleur *Fabritius* til Guardein.

Ao. 1750	befalet at mynte: 9 lödige 24 Skillinger	-	10,000 Rdlr.
	$5\frac{1}{2}$ lödige To Skillinger	-	5,000 Rdlr.
	Videre endnu bevilget: 9 lödige 24 Skillinger	-	10,000 Rdlr.
	3 lödige Een Skillinger, à Mark brutto $30\frac{1}{2}$ Stkr.	-	2,000 Rdlr.
	Kobber Halv-Skillinger, à Mark 64 ø	-	1,000 Rdlr.

Ao. 1752 bevilget at flaae Medailler over Höistfelig Dronning *Lovise* Begravelse og Kronprindsens Födsel over det fastsatte Antal af det første Slags - 100 Stkr.
og af det andet Slags - 30 Stkr.

	Videre 9 lödige 24 Skillingsstykker	-	30,000 Rdlr.
Ao. 1755	befalet at mynte: 3 lödige Een Skillinger, à Mark brutto $30\frac{1}{2}$ Stkr.	-	2000 Rdlr.
	Kobber Halv-Skillinger, 1 Pund Cölnsk 4 Mark	-	1000 Rdlr.

Udi Species Dukater er Tid efter anden saavel for Compagnierne efter Bevilling, som og for Hans Majestæt selv efter 1 parte Stempler af sædvanlig Gehalt og Vægt endeel formyntet.

Udi Norge er continueret ved Mynten fra 1747 til 1755 incl. at præge 9 lödige 24 Skillinger, Mark fin til $12\frac{1}{2}$ Rdlr.

ANDEN AFHANDLING.

TABELLER

OVER

DANSKE GULD- OG SÖLV-PENGES UDMYNTNING

FRA CHRISTIAN II TIL NÆRVÆRENDE TID,

HVORUDI FORKLÆRES

DERES FIINHED, VÆGT OG VÆRDIE IMOD DANSKE COURANTE DUKATER OG GROV COURANT
MYNT I 24 SKILLINGSTYKKER.

SAALEDES SAMLET OG FORFATTET Aa. 1788.

AF

O. P. KÖLLE,

STATSRAAD OG COMMITTERED I RENTEKAMMERET.

Danke Guld Mynter.				Holder fin.		Paa Mark brutto.	Et Stykke bør veie.				Til Es bereg- net.	Værd imod courante Dukater.	
				Kar.	Gr.	Stk.	Lod.	Qt.	P.	Rs.	Es Cölnske.	Rd.	Sk.
1514.	Christian II. Nobler i Malmöe	-	-	23	3 $\frac{1}{2}$	16	1	-	-	-	272	10	38 $\frac{1}{2}$
1514.	Rhinke Gylden, ibid.	-	-	18	-	72	-	-	3	9 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$	1	75 $\frac{1}{2}$
	Friderich I. Nobler, i Malmöe	-	-	23	-	16	1	-	-	-	272	10	25 $\frac{1}{2}$
1525.	Dito	-	-	23	6	16	1	-	-	-	272	10	47
	Gylden	-	-	18	-	72	-	-	3	9 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$	1	75 $\frac{1}{2}$
1534-1539.	Christian III. Guld-Gylden	-	-	18	4	72	-	-	3	9 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$	1	78 $\frac{1}{2}$
	Dito	-	-	23	-	87 $\frac{1}{2}$	-	-	2	15 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	1	83 $\frac{1}{2}$
1584.	Friderich II Portugalöfer.	-	-										
1584.	— — Rosenobler.	-	-										
1563-1564.	Dukater, Ungerske Gylden (15) 84.	} Conf. följende 8de Anmærkning.											
1564-1584.	Guld-Gylden												
1564-1584.	Guld-Kroner.												
	Christian IV. Portugalöfer med Korset.	-	-										
1602.	Portugalöfer	-	-	23	6	62 $\frac{1}{2}$	2	1	1	15 $\frac{1}{2}$	644 $\frac{1}{2}$	24	83 $\frac{1}{2}$
	Alltså udbragt per Mark brutto til 67 $\frac{1}{2}$ Specie Dukat, for meget $\frac{1}{2}$ Specie Dukat.												
	Firkanted 3 Daler eller Klipping	-	-	22	6	132 $\frac{1}{2}$	1	-	3	5 $\frac{1}{2}$	328 $\frac{1}{2}$	12	12 $\frac{1}{2}$
1602-1604.	veier 5 Dukater rigelig.	-	-										
	Dito 6 Daler	-	-	22	2	172 $\frac{1}{2}$	-	3	2	7 $\frac{1}{2}$	245 $\frac{1}{2}$	8	88 $\frac{1}{2}$

		Holder fin.		Paa Mark brutto.	Et Strykke bør veie.				Til Es bereg- net.	Værd imod courante Dukater.	
		Kar.	Gr.		Lod.	Qt.	P.	Es.		Rd.	Sk.
1604.	Dito 4 Daler	20	4	24 $\frac{1}{2}$	-	2	2	7 $\frac{1}{2}$	177 $\frac{1}{2}$	5	89
	1 Stk. af 1604 befandtes vægtigt 2 Qv. 2 P. 8 $\frac{1}{2}$ Es.										
1602.	Dito	20	-	24	-	2	2	11 $\frac{1}{3}$	181 $\frac{1}{3}$	5	90 $\frac{2}{3}$
1604.	Ungerske Gylden eller Dukater	23	4	67	-	-	3	13 $\frac{5}{8}$	64 $\frac{5}{8}$	2	46 $\frac{1}{2}$
1606.	Dito	23	6	67	-	-	3	13 $\frac{5}{8}$	64 $\frac{5}{8}$	2	48 $\frac{1}{2}$
og derefter.											
1618-1619.	Guld-Kroner dobbelte 5; Dubloner	22	-	39	-	1	2	9 $\frac{1}{2}$	111 $\frac{1}{2}$	4	27 $\frac{1}{2}$
— 1621.	ere og myntede af Friderich III.										
	Enkelte Dito	22	-	78	-	-	3	4 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{1}{2}$	2	13 $\frac{1}{2}$
	Halve Dito	22	-	156	-	-	1	10 $\frac{1}{2}$	27 $\frac{1}{2}$	1	6 $\frac{1}{2}$
1611 og 1612.	Rosenobler, med en taarnet Elephant	20	2	26 $\frac{1}{4}$	-	2	1	13 $\frac{3}{4}$	166 $\frac{3}{4}$	5	50 $\frac{3}{4}$
	efter tagne Prøve.										
	Halve Dito	-	-	-	-	1	-	15 $\frac{1}{2}$	-	2	73 $\frac{1}{2}$
1618-1625.	Rhinske Gylden	18	3	72	-	-	3	9 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$	1	77 $\frac{1}{2}$
1714-1718.	Friderich IV. Courante Dukater, à 2 Rdlr., nu 11 Mk.	21	-	81 $\frac{1}{2}$	-	-	3	2 $\frac{5}{8}$	53 $\frac{5}{8}$	1	80 $\frac{1}{8}$
	Halve i Proportion										
1755-1771.	Friderich V. og Christian VII Courante Dukater, à 2 Rd.	21	-	75	-	-	3	7 $\frac{1}{4}$	58 $\frac{1}{4}$	2	
	Hermed stemmer temmelig de i det Kongelige Mynt- Cabinet værende firkantede Guldmynter af 1604. nemlig: paa 8 Daler veiede rigelig 5 Dukater. paa 6 Daler ligesaa 3 $\frac{1}{2}$ — overvægtig paa 4 Daler 3 $\frac{1}{2}$ — paa 4 Daler dito finere 2 $\frac{1}{2}$ — som svarer med Forordningen. paa 3 Daler 2 $\frac{1}{2}$ —										
	1 Mark Cölnsk er 435 $\frac{1}{2}$ Es. 1 Lod er 272 Es.										

Anmærkninger i Henseende til foreftaaende Guld-Mynter.

1.

Guld-Mynternes Værdie ere beregnede efter de fra 1755 af udmyntede courante Dukater; thi da disse ere udmyntede fine 21 Karat, paa Mark brutto 75 Sekr. à 2 Rdlr., og 21 Karat derved udbragt til 150 Rdlr. Dansk Courant, saa er i Følge deraf:

1 Mark Guld, fin 23 Karat 10 Gr.	-	værd	170 Rdlr 22 $\frac{1}{2}$ Skill.
1 — — — 23 — 6 —	-	—	167 — 32 $\frac{1}{2}$ —
1 — — — 23 — 4 —	-	—	166 — 64 —
1 — — — 22 — 6 —	-	—	160 — 68 $\frac{1}{2}$ —
1 — — — 22 — 2 —	-	—	158 — 32 —
1 — — — 20 — 4 —	-	—	145 — 22 $\frac{1}{2}$ —
1 — — — 20 — —	-	—	142 — 82 $\frac{1}{2}$ —
1 — — — 20 — 2 —	-	—	144 — 4 $\frac{1}{2}$ —

1 Mark Guld, fin 22 Karat - - - værd 157 Rdlr. 13 $\frac{1}{2}$ Skill.
 1 — — — 18 — 2 Gr. - — 130 — 34 $\frac{1}{2}$ —

2.

I Henseende til de efter Forordningerne af 1602 og 1604 udmyntede nye Portugalöser og Species Dukater anmærkes: At disse efter en Anordning af 10 Nov. 1647 ere anførte at skulle gielde: en nye Portugalös 20 Rdlr. Species, og en Species Dukat 2 Rdlr. Specie, saa er der en temmelig nøie Forhold i disse to Sorters Udmyntning; thi 6 $\frac{1}{2}$ Stkr. à 20 Rdlr. gjør Mark brutto 135 Rdlr.; Species 67 Stkr. à 2 Rdlr. gjør Mark brutto 134 Rdlr.

Naar 23 Karat 6 Gr. er værd 135 Rdlr. Species, saa er 23 Karat 4 Gr. værd 134 $\frac{1}{2}$ Rdlr., som da noget nær stemmer.

3.

Herved maae anmærkes; at udi en Myntmester *Masbias Clausens* Ansøgning, dateret 23 May 1629 i Kiöbenhavn, anføres, at en lödig Mark Hans Majestæts Rosenobler skulde holde 20 Karat, og paa en lödig Mark at skulle giøres 24 Stykker; deraf skulde man slutte, at de fiirkantede Christian IV Guldmynter til 4 Rdlr. Species ere udmyntede at roullere lige med Rosenobler, i saa Fald var Stykket 1 Mark 13 Skill. til 2 Mark 5 Skill. mere værd, end de gamle Engelske Rosenobler ved Pröve ere befundne at være. Men det har været en Feiltagelse af Myntmesteren, som sees af hans Beretning af lige Dato til Statholderen, at han havde myntet efter den nye Myntordning (derved maae allene menes den haa givne Tilladelse for egen Regning at faae saadan Mynt) Rosenobler af 20 Karat, og paa en lödig Mark 24 Stkr., hvormed han havde indeholdt, efterom han mærkede, at samme aldeles ei kom overeens med forrige Myntordning.

Derimod erfares af Museo Regio, at Christian 4te runde Guldmynt, som har til Præg, paa den ene Side Kongens Hoftebillede, og paa den anden en Elephant med Taarn paa, er bleven kaldet Rosenobel. Men da disse öiensynlig vare sværere af Vægt og ringere i Fiinhed end Rosenobler, saa foranledigede saadant at lade et Stykke af 1612 probere paa den Kongelige Mynt i Kiöbenhavn, og befandtes samme da at holde fin per Mark 20 Karat 2 Gr., veiede 2512 Richtpfenning-Dele eller 2 Qv. 1 Ort 13 $\frac{1}{2}$ eller netto $\frac{132887}{100000}$ Es, altsaa paa Mark brutto 26 $\frac{14}{100}$ Stkr.; da nu een Mark til 20 Karat 2 Green fin er værd imod courante Dukater 144 $\frac{1}{2}$ Rdlr. eller 144 Rdlr. 4 $\frac{1}{2}$ Skill., saa bliver et saadant Stykke derefter værd 5 Rdlr. 3 Mark 2 $\frac{1}{2}$ Skill., og kommer altsaa paa det nøieste overeens med de gamle Engelske Rosenoblers befundne Gehalt. Heraf har Hr. Conferenceraad *Prætorius* havt et Stk., som veiede 166 Es eller 2 Qv. 1 Ort. 13 Es, af Ao. 1611, som han havde antaget for en qvart Portugalös, et andet en halv af 1611 veier 1 Qv. 14 Es, fiden overkommet et Stk. af 1612, som veier 2 Qv. 1 Penge 14 Es.

4.

Af Christian IV Rhinske Gylden er myntet 29205 Stkr. til 1625 Aars Udgang, hvoraf 14016 Stkr. blev sendt til Tydskland for at besolde Tropperne; der findes og nogle deraf i de senere Aar at være myntede, deraf er af 1632, som veier 3 Ort 9 Es.

5.

Friderici III Guld-Kroner med de tre Löver og en Krone, ere juste udmyntede efter Christian IV Anordning, og findes deraf Stykker af Aarene 1657, 1659 og 1660.

Men derimod findes een af 1668 med Friderich III Brystbillede paa den eene og en Krone paa den anden Side, hvorved staaer XVIII. M., men denne er meget lettere, hvormod den synes at være af finere Guld. Veier 1 $\frac{1}{2}$ Dukat 8 Es. Er formodentlig af Fiinhed med Species Dukater, og bliver Værdien altsaa den samme som de næstforestaaendes.

6.

Til end videre Oplysning i Henseende til de gamle Guldmynter anmærkes, at efter en saa kaldet Discours om Myntvæsenet af Aarene 1687 og 1692 over Myntens Forfald, anføres iblant andet:

at de rette Portugalöser holde fin	23 Karat	10 Gr.	og paa Mark brutto	-	6 $\frac{1}{2}$ Stkr.
Rosenobler	23	— 10	—	-	30 $\frac{1}{2}$ —
Schiff-Noble	22	— 10	—	-	35 $\frac{1}{2}$ —
Creutz-Dukater	22	— 4	—	-	67 —
Der gerechte Gold-Gylden	18	— 6	—	-	72 —

Derefter veier en saadan Portugalös netto 10 Species Dukater, eller 2 Lod 1 Qv. 2 Ort $3\frac{1}{2}$ Es, og er værd 25 Rdlr. $39\frac{1}{2}$ Sk.
 $\frac{1}{2}$ Dito - - - - - 1 - - - 3 Pg. $1\frac{1}{2}$ - - - 12 - $67\frac{1}{2}$ Sk.
 $\frac{1}{4}$ Dito - - - - - - 2 - 1 - $9\frac{1}{2}$ - - - 6 - $33\frac{1}{2}$ Sk.

Man har $\frac{1}{4}$ Portugalöfer af Christian IV af A. (15) 92. med et bredt Kors, som veier 2 Qv. 1 Ort $10\frac{1}{2}$ Es.

Ligeledes bør efter samme Anmærkning en Rosenobel veie 2 Qv. $5\frac{1}{2}$ Es og værd 5 Rdlr. 3 Mark $3\frac{1}{2}$ Skill.
 dobbelte og halve i samme Proportion, hvilket paa det allernøieste kommer overeens med de mange efterveiede Strykker.

Alle ovenanførte Guldmynter ere nu for Tiden meget rare at overkomme, og vil endnu blive rarere, da de høie Pri-
 ser paa Guld og Sølv ved Coursens umaadelige Forhøielse giør, at saadanne Strykker vandre i Diegelen og omsmøltes.

7.

Der er ikke fundet nogen Efterretning, hvorledes de adskillige Guldmynter i Friderich II Tid ere udmyntede, men
 det findes, at Ao. 1571 regnede man en Guld-Krone for 37 Lybsk Skill., en Ungersk Gylden eller Species Dukat for $1\frac{1}{2}$ Da-
 ler, og en Daler (Species) for 31 Lybsk Skill.

Da nu en Species Dukat er værd 2 Rdlr 48 Skill., saa blev derefter en Guld-Krone værd 1 Rdlr. 5 Mark $15\frac{1}{2}$ Sk.
 eller omtrent 2 Rdlr.

Man har siden overkommet en Friderich II firkantet Guld-Krone af 1564, som veier 1 Specie Dukat mindre $1\frac{1}{2}$ Es
 holder denne 22 Karat. som de senere Guld-Kroner, saa er den mere værd, end oven anført.

8.

Efter Ferdinandi I og det H. Romerske Riges Mynt-Ordning d. d. Augsburg den 19 Aug. 1559, og den i Aare
 1566 i den Henseende skete Declaration paa Rigsdagen i Augsburg, skulde følgende Guld-Mynter udmyntes saaledes:

Dukater, til 1 Fl. 44 Xzer fine 23 Karat 8 Gr., paa Mark brutto 67 Stkr., Mark fin $67\frac{1}{2}$ Stkr.

Guld-Gylden - 75 - - 18 - 6 - - - 72 - - - 93 $\frac{1}{2}$ -

Kroner til 93 Xzer (burgundiske) 22 - 3 - - - 69 $\frac{1}{2}$ - - - 74 $\frac{1}{2}$ -

Formodentlig er Friderich II Guldmynter derefter udmyntede.

Gamle Danske Sølvmynters					Holde		Paa	Strykket bør veie.				Til Es	Værd	
Udmyntning og Værdie imod nu værende Courant, Mark fin til $11\frac{1}{2}$ Rdlr. beregnet.					fin.		Mark					anlagt.	imod	
Christian II.					Lod.	Gr.	Stk.	Lod.	Qt.	O.	Es.	Es.	Rd.	Sk.
1514. Malmöe.	Hele Gylden	-	-	-	14	-	$8\frac{1}{2}$	1	3	2	2	512	-	16
	Halve Dito	-	-	-	14	-	17	-	3	3	1	256	-	56
	Tolvteedel Gylden	-	-	-	$8\frac{1}{2}$	-	58	-	1	-	7	75	-	$9\frac{3}{4}$
	Skillinger	-	-	-	6	-	88	-	-	2	$15\frac{1}{2}$	$49\frac{1}{2}$	-	$4\frac{7}{8}$
1513. ibid.	Dito	-	-	-	$5\frac{1}{2}$	-	96	-	-	2	$11\frac{1}{3}$	-	-	$3\frac{1}{2}$
	Hvide	-	-	-	$4\frac{1}{2}$	-	222	-	-	1	$2\frac{6}{11}$	-	-	$1\frac{1}{2}$
1514. ibid.	Hvide	-	-	-	5	-	220	-	-	1	$2\frac{1}{2}$	$19\frac{1}{2}$	-	$1\frac{1}{2}$
	Blafferter	-	-	-	5	-	620	-	-	-	7	7	-	$\frac{1}{2}$
Nota. Christian II. Specie Daler af 1523 er befundet vægtig 2 Lod rigelig, og da samme ere myntede i den Tid Joachims-Dalere opkom, saa maae disse være enten derefter, eller ligesom Friderich I. Gylden, udmyntede.														
1514. Malmöe.	Blafferter	-	-	-	5	-	496	-	-	-	-	$8\frac{1}{2}$	-	$\frac{1}{2}$
	Smaa-Penninge	-	-	-	4	-	864	-	-	-	$5\frac{1}{2}$	-	-	$\frac{1}{4}$

				Paa Mark brutto.		Stykket bør veie.				Til Es anslaget.		Værd imod Dansk Courant.	
Friderich I.				Holdt fin.	Gr.	Stk.	Lod.	Qt.	O.	Es.	Es.	Rd.	Sk.
1524. Malmöe.	Gylden	-	-	14	-	8	2	-	-	-	544	1	23
	To Markstykker	-	-	14	-	11	1	1	3	4 $\frac{2}{3}$	395 $\frac{2}{3}$	-	86 $\frac{6}{11}$
	Fire Skillingsstykker	-	-	14	-	88	-	-	2	15 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	-	10 $\frac{2}{11}$
	To Markstykker	-	-	14	-	11	1	1	3	4 $\frac{2}{3}$	395 $\frac{2}{3}$	-	86 $\frac{6}{11}$
Circa 1525. ibid. item i Ribe.	Markstykker	-	-	14	-	22	-	2	3	10 $\frac{2}{11}$	197 $\frac{2}{11}$	-	43 $\frac{2}{11}$
	Otte Skillingsstykker eller halve Marker	-	-	14	-	44	-	1	1	13 $\frac{10}{11}$	98 $\frac{10}{11}$	-	21 $\frac{7}{11}$
	Dobbelte Skillinger (Conferencemund Prætorius)			7	3	{58 57 56	-	1	-	7	75	-	{9 $\frac{1}{2}$ 9 $\frac{1}{2}$ 8 $\frac{3}{4}$
1524. Malmöe.	Halve Gylden	-	-	14	-	16	1	-	-	-	-	$\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$
	Ort van Gylden	-	-	14	-	32	-	2	-	-	-	$\frac{1}{8}$	13 $\frac{3}{4}$
1524. Malmöe.	Fire-Hvide-Skillinger	-	-	5	2	96	-	-	2	11 $\frac{1}{3}$	-	-	3 $\frac{67}{108}$
	Hvide	-	-	4	-	300	-	-	-	-	14 $\frac{2}{3}$	-	$\frac{9}{8}$
	Smaa-Penninge	-	-	2	-	960	-	-	-	-	4 $\frac{2}{3}$	-	1 $\frac{17}{20}$
1524.	Fire-Hvide, i Hammer slagne	-	-	5	-	96	-	-	2	11 $\frac{1}{3}$	-	-	3 $\frac{1}{2}$
	Hvide, ibid.	-	-	4	-	300	-	-	-	14 $\frac{2}{3}$	-	-	$\frac{9}{8}$
1525.	Fire-Hvide, Opfløe	-	-	4	-	112	-	-	2	4 $\frac{6}{7}$	-	-	2 $\frac{3}{7}$
1526.	Dito, ibid.	-	-	3	9	112	-	-	2	4 $\frac{6}{7}$	-	-	2 $\frac{3}{7}$
1527.	Fire-Hvide, Bergen	-	-	4	9	126	-	-	2	8 $\frac{4}{9}$	-	-	2 $\frac{3}{7}$
	Hvide, ibid.	-	-	3	9	320	-	-	-	13 $\frac{1}{2}$	-	-	1 $\frac{11}{16}$
Christian III.													
1534.	Johanns-Daler, i Gottorp	-	-	14	9	8	2	-	-	-	544	1	27 $\frac{1}{4}$
	Klipning-Penninge	-	-	10	-	16	1	-	-	-	-	-	-
	Holsteenske To Skillinger	-	-	7 $\frac{1}{2}$	-	59	-	1	-	5 $\frac{1}{3}$	-	-	8 $\frac{1}{2}$
1535.	Aarhus, Klipping-Penninge	-	-	8	-	16	1	-	-	-	-	-	34
	Dito	-	-	7	-	16	1	-	-	-	-	-	29 $\frac{3}{4}$
	Dito	-	-	7	-	19	-	3	1	8 $\frac{1}{3}$	-	-	25 $\frac{1}{3}$
	Fire Skillinger	-	-	5	-	62	-	1	-	2 $\frac{6}{11}$	-	-	5 $\frac{1}{2}$
	Dito	-	-	4	-	75	-	-	3	7 $\frac{2}{3}$	-	-	3 $\frac{2}{3}$
	Dito	-	-	3	9	73	-	-	3	8 $\frac{4}{11}$	-	-	3 $\frac{2}{3}$
1536.	Roskilde, dobbelte Markstykker	-	-	6	9	16	1	-	-	-	272	-	27 $\frac{1}{4}$
	Enkelte Dito	-	-	6	9	32	-	2	-	-	136	-	13 $\frac{1}{4}$
	To Skillinger	-	-	3	-	120	-	-	2	2 $\frac{4}{11}$	36 $\frac{4}{11}$	-	1 $\frac{17}{20}$
	Skillinger	-	-	2	9	200	-	-	1	4 $\frac{12}{11}$	21 $\frac{12}{11}$	-	1 $\frac{17}{20}$
1541.	Efter Mynt-Ordning i Danmark.	{	{	15	-	24	-	2	2	11 $\frac{1}{3}$	181	-	42 $\frac{1}{2}$
	Markstykker	-	-										
	Otte Skillinger	-	-	15	-	48	-	1	1	5 $\frac{2}{3}$	90 $\frac{2}{3}$	-	21 $\frac{1}{4}$
	Fire Skillinger	-	-	15	-	96	-	-	2	11 $\frac{1}{3}$	45 $\frac{1}{3}$	-	10 $\frac{1}{2}$
(*) Da 3 af ovenmeldte Danske Marker, 6 Otte Skillinger og 12 Fire Skillinger galdt 1 Specie Daler, som da blev beregnet til 48 Skill. og 1 Specie Daler i saadan Mynt er værd 1 Rdlr. 1 Mark 15 $\frac{1}{2}$ Skill. imod Dansk Courant.													

		Holde fin.		Paa Mark brutto.	Stykket bør veie.				Til Es anlagt.	Værd imod Dansk Courant.	
		Lod.	Gr.		Lod.	Gr.	O.	Es.		Rd.	Sk.
	saa ere disse i et nøie Forhold med Friderich II hele Species af 1562, og ere den bedste Mynt og de fineste, som af den Sort ere blevne myntede i Danmark.										
1544.	Efter Mynt-Ordning i Norge.										
	Gylden-Groschen	14	9	8	2	-	-	-	544	1	27 $\frac{1}{2}$
	Markstykker	13	9	24	-	2	2	11 $\frac{1}{3}$	181 $\frac{1}{3}$	-	38 $\frac{1}{2}$
	Halve Dito	13	9	48	-	1	1	5 $\frac{1}{3}$	90 $\frac{1}{3}$	-	19 $\frac{1}{2}$
	Fire Skillinger	13	9	96	-	-	2	11 $\frac{1}{3}$	45 $\frac{1}{3}$	-	9 $\frac{1}{2}$
	(b) I disse, hvoraf 3 Markstykker, 6 halve Marker og 12 Fire Skillinger galdt 1 Rdlr. Species, er en Species Rigsdaler udbragt til 1 Rdlr. 26 $\frac{3}{4}$ Skill. Courant, som er Forholdet med de i denne Konges Tid myntede Species.										
	I Slesvig:										
1544.	Gylden, hele	14	9	8	2	-	-	-	544	1	27 $\frac{1}{2}$
	Halve Dito	14	9	16	1	-	-	-	272	-	61 $\frac{1}{2}$
	Følgende har man her paa Mynten ladet prøve:										
1558.	To Skillinger med de 3 Löver	5	-	95							
1549.	Een Skillingsstykker med de 3 Löver	3	8	136							
1552.	Dito	4	16	142							
	I øvrigt maae herved anmærkes: At efter Mynte-Forening imellem Hamborg, Lybek &c. af 1506 bleve Markstykker, som skulde gielde 16 Lybsk Skilling udmyntede	15	-	12 $\frac{1}{2}$	1	1	-	15 $\frac{1}{2}$	355 $\frac{1}{2}$	-	83 $\frac{1}{2}$
	Halve Marker	15	-	24 $\frac{1}{2}$	-	2	2	7 $\frac{1}{2}$	177 $\frac{1}{2}$	-	41 $\frac{1}{2}$
	og siden Markstykker	14	9	12	1	1	1	5 $\frac{1}{3}$	362 $\frac{1}{3}$	-	82 $\frac{1}{2}$
	Af disse galdt 1 Mark 16 Lybsk Skilling, og 1 Species-Daler 24 Lybsk Skilling eller 1 $\frac{1}{2}$ Mark, saa at Forholdet imellem den Danske og Lybske Wehrung var den samme da som nu; og desuden stemme disse Udmyntninger nøie med den Danske.										
	Friderich II.										
Mynt - Refeript af 1 Sept. 1562.	Jochums Daler, 250 Stkr.	15	-	8	2	-	-	-	544	1	31 $\frac{1}{2}$
Mynt - Ordning af 1582.	Markstykker	9	15	24	-	2	2	11 $\frac{1}{3}$	181 $\frac{1}{3}$	-	28 $\frac{1}{2}$
	Otte Skillinger eller halve Marker	9	15	48	-	1	1	5 $\frac{1}{3}$	90 $\frac{1}{3}$	-	14 $\frac{1}{2}$
	I Mangel af Mynt-Anordningerne, har man her ved Mynten ladet nogle af Friderich II Mynter probere, hvilke ere befundne saaledes:										
	Hele Species af 1563, hvorpaa 3 Mark Danske	14	12	8 $\frac{1}{2}$	1	3	2	16 $\frac{1}{2}$	526 $\frac{1}{2}$	1	24 $\frac{1}{2}$
	Markstykker af 1563	10	-	23 $\frac{1}{2}$	-	2	2	12 $\frac{1}{2}$	-	-	28 $\frac{1}{2}$
	Otte Skillinger af 1583	10	-	49 $\frac{1}{2}$	-	1	1	3 $\frac{1}{2}$	-	-	13 $\frac{1}{2}$
Nota.	1) Ao. 1560 er ved Paul Fehrel myntet Markstykker og Skillinger, Mark fin udbragt til 34 $\frac{1}{2}$ Mark, saa at enhver af samme Markstykker blev værd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31 $\frac{1}{2}$
	2) Desuden er i Krigens Tid myntet Klippinge af 2 og 1 Markstykker, item af 8, 4 og 2 Skillinger, om hvis Udmyntning ingen Efterretning haves, saa meget seer man af overblevne Stykker, at nogle have været af finere, nogle af grovere Gehalt.										

	Holder fin.		Paa Mark brutto.	Mark fin udbragt efter da værende Forhold.		Et Stykke bør veie.				Til Es beregnet.	Værd imod Dansk Cour. Mark fin til 1 $\frac{2}{3}$ Rdlr.	
	Lod.	Gr.		Rd.	Sk.	Lod.	Gr.	Ö.	Es.		Rd.	Sk.
3) Ao. 1563 galdt 1 Daler 3 Mark Dansk; en Klipping Ungerisk Guld, som en Ungerisk Gylden; de myntede Klippinge som Dalere. Man begyndte at gjøre Forskiel paa gamle og nye Dalere. Ao. 1568 gav man Opgeld mod en gammel Daler 8 Skilling, Ao. 1570 betaltes for en gammel Daler 30 Lybsk Sk., og for en nye 28 Lybsk Skill. Ao. 1571 regnede man en Krone for 37 Lybsk Skill., en Ungerisk Gylden for 1 $\frac{1}{2}$ Rd., og 1 Daler for 31 L. Sk. De forældede Markstykker skulde 3 gielde en Rigsdaler. Følgende Friderich II. har man her paa Mynten ladet probere:												
(15) 61.	To Skillingstykker med de tre Löver	3	9	144								
(15) 83, 85.	Dito	5	-	177								
(15) 83.	Dito tykkere med Rigsæblet over II.	3	-	172								
(15) 63.	Eneste Skillinger	3	1 $\frac{1}{2}$	131								
(15) 62.	Dito	3	-	150								
Naar og efter hvilke Aars Mynt - Anordninger.												
Danske Sølvmynter fra Ao. 1601 af.												
1607-1609.	I Helsingöer, smaa Dalere	14	1	-	-	-	-	-	-	-	1	7 $\frac{2}{3}$
1609-1611.) i Glykft. 1640. &c. 1674 og 1623.)	Species,											
1628.	Hele, Kiöbenhavn og Helsingöer, Glykftad	14	4	8	9	-	2	-	-	-	544	1 24 $\frac{8}{9}$
	Dito, i Norge, hele, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$	15	9	9	9	27 $\frac{2}{3}$	1	3	-	7 $\frac{1}{2}$	483 $\frac{2}{3}$	1 21 $\frac{1}{2}$
1629-1647.	I Norge	14	2	8	9	6 $\frac{10}{27}$	2	-	-	-	544	1 23 $\frac{1}{2}$
1610, 1611.) 1648.	I Kiöbenhavn	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I Norge	14	-	8 $\frac{2}{3}$	9	29 $\frac{1}{2}$	1	3	3	7 $\frac{1}{2}$	-	1 20 $\frac{1}{2}$
1649.) 1652-1670.) in Ao. 1666.	I Norge	14	-	8 $\frac{1}{2}$	9	27 $\frac{1}{2}$	1	3	3	1 $\frac{1}{2}$	-	1 21 $\frac{1}{2}$
		14	-	8 $\frac{8}{9}$	9	27 $\frac{2}{3}$	1	3	3	8 $\frac{1}{2}$	-	1 21 $\frac{2}{3}$
ab Ao. 1671 og hidtil.	I Kiöbenhavn, Norge og Glykftad	14	-	8 $\frac{1}{2}$	9	24	1	3	3	20 $\frac{1}{2}$	-	1 21 $\frac{1}{2}$
1640 og 1641.	I Glykftad, hele, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Dalere	14	4	8 16 32								
1) Af de til 15 Lod 9 Gr. ere ikkun faa myntede.												
2) Af de fra 1623 af myntede Species ere $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ Stykker i samme Proportion blevne udmyntede; item fire, tre og dobbelte Stykker. De in Ao. 1623 af det Norske Sølv myntede holde 14 Lod 1 Gr. fin, à Mark brutto 8 Sekr., altsaa værd 1 Rdlr. 23 Skill.												
3) Der findes To Markstykker af 1664, med de tre Löver, som da bleve udmyntede at gielde $\frac{1}{2}$ Species, deraf har man ladet 1 Sek. paa Mynten probere, som befandtes at holde												
Es andet Stykke												
4) Ligeledes har man ladet prøve Christian IV Species Daler af 1597 med Kongens unge Ansigt, som blev befunden												

Naar og efter
hvilke Aars
Mynt - Anord-
ninger.

Sölv - Kroner:

1618-1624.	Af Gehalt	-	-	-	Holde fin.		Paa Mark brutto.	Mark fin udbragt ef- ter da væren- de Forhold.		Strykket bør veie.				Til Es bereg- net.	Værd imod Dansk Courant.	
					Lod.	Gr.		Rd.	Sk.	Lod.	Qt.	O.	Es.		Rd.	Sk.
					13	13½										
NB. 1 Species galdt da 4 Rigs- mark og 6 flette- Mark, og 80 Sk. Sp. 1 Rigs- mark 20 Sk. Sp. thi 1 Sp. Rdlr. blev ikke förend 16 Nov. 1619 sadt paa 96 Skill. og 1 heel Krone paa 144 Skill., 1 Markst. 20 Sk., ½ Markst. 10 Sk., 1621. 1 Mark- styk 21 Skill.																
	Deraf mynted:															
	a) Hele Kroner, til 6 Rigsmarker eller 9 Mark, som nu															
	kaldes dobbelte						6½	10	76	2	2	1	6½	704	1	55½
	b) Halve, nu hele Kroner						12½	-	-	1	1	-	11½	352	-	75½
	c) Orts-Kroner, nu To Markstykker						24½	-	-	-	2	2	5½	176	-	37½
	En heel Krone galdt 9 Mark															
	½ — — 72 Skill.															
	¼ — — 36 Skill.															
	Nota. Efter samme Gehalt ere de af Friderich III Aø. 1651															
	myntede Kroner med Kongens kronede Brystbillede,															
	deraf ere og myntede halve Kroner eller To Markstykker.															
	Efter Forordningen af 8 April 1619.															
	skulde 1 heel Krone gielde 1½ Rdlr. Spec.															
	en halv — 3 Rigsmark Spec.															
	en Ort af en Krone 1½ Rigsmark Spec.															
	12 halve Orts-Dalere veie lige ved en Krone og 8 af dem															
	gielde lige ved 1 Rdlr. Spec.															
	24 Fire Skillinger veie og gielde lige ved en Krone, og															
	16 gielde lige ved 1 Rdlr. Spec.															
	48 To Skillinger veie og gielde lige ved en Krone, og															
	32 gielde lige ved 1 Rdlr. Spec.															
	96 Eneste Skillinger veie og gielde lige ved en Krone, og															
	64 gielde lige ved 1 Rdlr. Spec.															
	Denne Sölvmynt skulde efter sin Værdie, nemlig: en heel															
	Krone, 2 halve Kroner, 4 Orts Kroner, 12 halve Orts															
	Dalere, 24 Fire Skillinger, 48 To Skillinger, 96 Eneste															
	Skillinger, veie, gielde og udgives for lige meget, lige															
	ved en Krone eller 1½ Rdlr. Specie.															
	Deraf maae altsaa være udmyntede:															
	fc. 1618, 1619.															
1644.	Fire Markstykker med Justus Jehova Judex, hvoraf dog															
1645.	ikkun faa Stykker maae være slagne				9	9	10½	-	-	1	2	-	6½	-	-	61½
1646.	Dito To Marker				9	9	21	-	-	-	3	-	3½	-	-	30½
1647.	Dito Markstykker				9	9	42	-	-	-	1	2	1½	-	-	15½
	Disse bleve Aø. 1648 nedsatte: En nye To Mark til 28 Sk.															
	En nye Mark til 14 Sk.															
	Aø. 1660 bleve de fra 1649, i Følge Ordre til den															
	Glyktsadske Regjering, myntede Sölv Kroner ligeledes an-															
	satte at skulde gielde: en heel — 28 Lybsk Skill.															
	en halv — 14 Lybsk Skill.															
	en qvart — 7 Lybsk Skill.															
	men dette kan ikke være om ovenmeldte at forstaae, men															
	om de Danske grove Kroner i Almindelighed, at samme															

	Holder fin.		Paa Mark brutto.	Mærk fin udbægt til		Et Stykke bör-veie.				Til Es beregnet.	Værd imod Dansk Courant.	
	Lod.	Gr.	Stk.	Rd.	Sk.	Lod.	Qt.	P.	Es.	Es.	Rd.	Sk.
skulle gjælde 28 Lybsk Skill. imod Species til 48 Lybsk Skill. beregnet. Ellers er seet i Hr. Blyetækker Nyegaards Mynt-Samling tvende Mynter med Præg Justus Jehova Judex, og om Randen XX Skillings; begge af forskiellig Præg, men om disse Udmyntning har man ikke kunnet finde mindste Efterretning, formodentlig har samme allene været Desseins, som ventelig ikke ere komne til nogen virkelig Udmyntning. Kroner, bestaaende af:												
1652. og derefter.			Slettedalere i Kiöbenhavn	10	13 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$	10	40 $\frac{2}{3}$	1	2	6 $\frac{1}{2}$	
			I Norge 1669 og derefter.									
			To Marker	-	-	21	-	-	3	-	3 $\frac{1}{4}$	34 $\frac{1}{2}$
			Markstykker	-	-	42	-	-	1	2	1 $\frac{1}{2}$	
			og Otte Skillinger	-	-	84	-	-	3	1 $\frac{1}{2}$		
Denne Myntfod, som siden under Navn af Kron Myntfoden er bleven saa bekendt, begyndtes ved Christiania Mynt Ao. 1650, da 10$\frac{3}{4}$ lödige 32, 16 og 8 Skillinger a Mark fin 10 Rdlr. 40$\frac{2}{3}$ Skill. bleve myntede, og lige-saa ved Mynten i Kiöbenhavn Ao. 1652 blev anbefalet, og er deraf, især under Friderich III og Christian V Regiering store Summer paa Mynterne i Kiöbenhavn, Kongsberg og Glykstad formyntede.												
			Videre Kroner, hele	10	12	11	11	-	1	1	3	4 $\frac{7}{11}$
			Halve	-	-	22	-	-	2	3	10 $\frac{9}{11}$	
Deraf er ikkun paa Mynten i Christiania 1670 og 1671 formyntet 84428 Rdlr. 22 Skill., men ikke paa de andre Mynter.												
1693-1700.			Fine Kroner, tredobbelte	13	6	4 $\frac{1}{3}$	10	38 $\frac{2}{3}$	3	2	3	1 $\frac{4}{11}$
			Dobbelte, item 1745.	-	-	6 $\frac{1}{2}$	-	-	2	1	3	6 $\frac{7}{11}$
			Enkelte, item 1746 og 1771.	-	-	13	-	-	1	-	3	11 $\frac{1}{11}$
			Halve eller To Marker, item 1771.	-	-	26	-	-	-	-	-	-
			Qvart eller Markstykker	-	-	52	-	-	-	-	-	-
Tredobbelte Kroner med Christian V og Friderich IV, item Christian VI og Friderich V Portraiter, ere mere som Medailler at ansee, og ere af fint Sølv.												
			Heraf veiede 500 Stkr. brutto 96 Mark 15 $\frac{1}{2}$ Lod.	15	16	5 $\frac{1}{2}$	10	38 $\frac{2}{3}$	3	-	1	11 $\frac{1}{11}$
			Sex Markstykker eller Reisedalere	13	6	8 $\frac{2}{3}$	10	38 $\frac{2}{3}$	1	3	1	9 $\frac{1}{11}$
Ao. 1706, 1733 og 1748. De med Christian VII Billede og den Norske Löve ved Hans Kongelig Höiheds Kronprindsens Reise til Norge 1788 og der uddeelt, er udmyntet af Fiinhed med Species, nemlig: 14 lödig, men i Vægten saaledes proportioneret, at samme er omtrent $\frac{1}{4}$ Species.												
Ao. 1624.			Fire og Tyve Skillinger	13	13 $\frac{1}{2}$	38	11	5 $\frac{1}{2}$	-	1	2	12 $\frac{1}{11}$
fra 1731.			af og fremdeles Fire og Tyve Skillinger	9	-	25 $\frac{1}{2}$	11	32	-	2	2	24
25 Junii 1602.			Markstykker eller Sexten Skillinger	9	9	24	-	-	-	2	2	11 $\frac{1}{11}$

					Holde fin.		Paa Mark brutto.	Mark fin udbragt ef- ter da væren- de Forhold.		Stykket bør veie.				Til Es bereg- net.	Værd imod Dansk Courant.	
					Lod.	Gr.		Rd.	Sk.	Lod.	Qt.	O.	Es.		Rd.	Sk.
Sept. 1602 til 1618.	Dito i Kiöbenhavn	-	-	-	9	9	25	7	$1\frac{1}{2}$	-	2	2	$4\frac{2}{3}$	174	-	$25\frac{1}{2}$
1602-1610.	Dito	-	-	-	14	4	38	7	12	-	1	2	$12\frac{1}{2}$	114 $\frac{2}{3}$	-	$25\frac{7}{12}$
1610-1614.	Dito i Helfingör	-	-	-	9	-	27	8	-	-	2	1	$8\frac{1}{2}$	-	-	$22\frac{1}{2}$
1624.	Sexten Skillinger	-	-	-	13	$13\frac{1}{2}$	57	11	$5\frac{1}{2}$	-	1	-	$8\frac{2}{3}$	-	-	$16\frac{1}{2}$
1642-1643.	Dito i Glykstad	-	-	-	13	-	48	9	$8\frac{1}{2}$	-	1	1	$5\frac{2}{3}$	-	-	$18\frac{1}{2}$
1644-1645-1646.	Dito, fiden reduceret til 14 Skill.	-	-	-	9	9	42	11	$75\frac{1}{2}$	-	1	2	$1\frac{1}{2}$	-	-	-
1713-1718.	Dito	-	-	-	10	-	45	12	-	-	1	1	$11\frac{1}{2}$	-	-	-
Dette sidste ere den 16 Julii 1726 reducerede til 15 Sk. Observ. De 3de förste Sorter bleve fiden satte til 20 Skill. hvorfor de endnu gielde.																
1622-1624.	Tolv Skillinger	-	-	-	13	$13\frac{1}{2}$	76	11	$5\frac{1}{2}$	-	-	3	$6\frac{1}{2}$	-	-	$12\frac{2}{3}$
1710-1724.	Dito	-	-	-	9	-	60	13	32	-	1	-	$4\frac{1}{2}$	-	-	-
Ere den 15 Julii 1726 reducerede til 10 Skill. Christian V Tolv Skillinger med Kongen til Hest, Rev. C5 i Chiffre, derved XII Sk. efter her tagen Pröve																
1602-1610.	Otte Skillinger	-	-	-	14	4	80	7	48	-	-	3	$3\frac{2}{3}$	54 $\frac{2}{3}$	-	$12\frac{2}{3}$
1618-1624.	Otte Skillinger, hvoraf 18 galdt en 9 Marks Krone	-	-	-	13	$13\frac{1}{2}$	$111\frac{2}{3}$	10	$76\frac{1}{2}$	-	-	2	5	-	-	-
	Otte Skillinger	-	-	-	13	$13\frac{1}{2}$	114	11	$5\frac{1}{2}$	-	-	2	$4\frac{1}{2}$	-	-	$8\frac{1}{2}$
1624.	Otte Skillinger	-	-	-	13	$13\frac{1}{2}$	115	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1630-1642.	Dito, i Kiöbenhavn og Christiania	-	-	-	14	-	98	9	32	-	-	2	$10\frac{1}{2}$	-	-	$9\frac{1}{2}$
1643-1644. i Christiania.	Dito	-	-	-	12	-	100	11	$10\frac{2}{3}$	-	-	2	$9\frac{1}{2}$	-	-	$8\frac{5}{6}$
1694-1701.	Dito	-	-	-	9	-	$76\frac{1}{2}$	11	32	-	-	3	$5\frac{1}{2}$	-	-	-
1702-1715.	Dito	-	-	-	12	-	102	11	32	-	-	2	$8\frac{2}{3}$	-	-	-
1727-1734.	Dito } paa Kongsberg	-	-	-	7	9	$63\frac{3}{4}$	11	32	-	1	-	$\frac{4}{3}$	-	-	-
Obs. De fra 1602 til 1610 inclusive slagne ere fiden an- satte til 10 Skill., hvilket de endnu gielde.																
1628-1629.	Sex Skillinger, Danske	-	-	-	12	9	132	10	$53\frac{1}{2}$	-	-	1	$15\frac{1}{2}$	-	-	$6\frac{1}{2}$
1642-1643.	Dytgen, i Glykstad	-	-	-	13	-	131	10	$7\frac{1}{2}$	-	-	1	$16\frac{2}{3}$	-	-	$6\frac{2}{3}$
1623.	Dito, ibid., efter tagen Pröve	-	-	-	14	$4\frac{1}{2}$	$160\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1667.	Dito XVI ein Reichsthaler, efter Pröve	-	-	-	12	16	139	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1602 in Junio	Fire Skillinger	-	-	-	7	$4\frac{1}{2}$	$76\frac{1}{2}$	78	-	-	-	-	-	-	-	$6\frac{1}{2}$
Sept. 1602- 1609.	Dito	-	-	-	7	$4\frac{1}{2}$	80	7	$34\frac{2}{3}$	-	-	3	$3\frac{2}{3}$	-	-	$6\frac{1}{2}$
1609.	Dito	-	-	-	14	4	160	7	48	-	-	1	$10\frac{1}{2}$	-	-	$6\frac{2}{3}$
1618-1619.	Dito, hvoraf 36 galdt en 9 Marks Krone	-	-	-	13	$13\frac{1}{2}$	$222\frac{2}{3}$	10	$74\frac{2}{3}$	-	-	1	$2\frac{2}{3}$	-	-	-
1630-1641.	Dito, i Kiöbenhavn og Christiania	-	-	-	14	-	198	9	$41\frac{1}{2}$	-	-	1	$4\frac{2}{3}$	-	-	$4\frac{2}{3}$
	Dito	-	-	-	12	-	200	11	$10\frac{2}{3}$	-	-	1	$4\frac{1}{2}$	-	-	$4\frac{2}{3}$
1644-1646.	Dito	-	-	-	4	-	120	20	-	-	-	2	$2\frac{1}{2}$	-	-	$2\frac{1}{2}$
1671.	Dito	-	-	-	7	9	120	10	64	-	-	2	$2\frac{1}{2}$	-	-	-
Circa Ao. 1687.	Dito, i Danmark	-	-	-	7	-	116	11	4	-	-	2	$3\frac{1}{2}$	-	-	-
1677.	Paa Kongsberg	-	-	-	2	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-

			Holder fin.		Paa Mark brutto.	Mark fin udbragt til		Et Stykke bør veie.				Til Es beregnet.	Værd imod Dansk Courant.	
			Lod.	Gr.		Rd.	Sk.	Lod.	Qt.	O.	Es.		Rd.	Sk.
1693-1694	I Glykstad Dito	-	7	-	120	11	41 $\frac{1}{2}$	-	-	2	2 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1727-1730	Dito	-	5	-	85	11	32	-	-	3	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1665	Friderich III med Chiffre, efter tagen Prøve	-	6	13 $\frac{1}{2}$	131	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1667	Dito med 3 Löver	-	6	10	131	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1602	Dænninger (Dansk Copeck), blev anordnet at udmyntes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	saaledes, at 48 Sekr. skulde veie 1 Rdlr., eller 1 Lod	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3 Qv. 3 $\frac{1}{2}$ Ort.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Junii 1602	To Skillinger	-	4	13 $\frac{1}{2}$	108	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Sept. 1602-17	Dito, i Helsingør	-	4	13 $\frac{1}{2}$	112	7	82 $\frac{1}{2}$	-	-	2	4 $\frac{1}{2}$	-	-	2 $\frac{1}{2}$
1618-1621	I Kiöbenhavn	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		-	13	13 $\frac{1}{2}$	447 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norge.	I Kiöbenhavn 1624, 1629, 1630, 1648,	-	4	9	180	13	32	-	-	1	7 $\frac{1}{2}$	-	-	1 $\frac{1}{2}$
1644-1670.	1676-1682, 1711-1719.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1673		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1714-1725.]		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1630-1642	I Kiöbenhavn og Christiania	-	14	-	398	9	45 $\frac{1}{2}$	-	-	-	10 $\frac{1}{2}$	-	-	2 $\frac{1}{2}$
		-	14	-	396	9	41 $\frac{1}{2}$	-	-	-	10 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1648-1671.		-	4	9	192	14	21 $\frac{1}{2}$	-	-	1	5 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1673-1684	I Norge	-	6	9	214 $\frac{1}{2}$	11	-	-	-	1	34 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1677	Paa Kongsberg	-	2	-	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1684-1699	Item i Friderich IV, Christian VI Tid og Ao. 1750, 1751	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	og 1756.	-	5	9	192	11	61 $\frac{1}{2}$	-	-	1	5 $\frac{1}{2}$	-	-	-
		-	8	-	256	10	64	-	-	1	-	-	-	-
1714-1716	I Glykstad	-	5	5	211 $\frac{1}{2}$	13	32	-	-	1	34 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1761-	I Kiöbenhavn og Kongsberg	-	4	-	203 $\frac{1}{2}$	16	89	-	-	1	4 $\frac{1}{2}$	-	-	-
	1) Obf. De i dette Seculo til 13 $\frac{1}{2}$ Rdlr. Mark fin udmyntede To Skillinger ere alle den 15 Julii 1726 reducerede 6 Stkr. til 10 Skill.; og endelig ere de ganske satte ud af Cours, undtagen i de Kongelige Væstindiske Öer, hvor de nu rullere for fuld Væstindisk Courant efter deres Udmyntning.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2) Ao. 1684 blev befaleet, at To Skillinger skulde myntes 5 $\frac{1}{2}$ Lod, à Mark brutto 192 Stkr., hvilken Mynt fod fra Ao. 1726 af er bleven fulgt, indtil in Ao. 1761 dermed skede Forandring.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3) De til 16 Rdlr. 89 Skill. siden myntede To Skillingsstykker ere reducerede.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Junii 1602	Eneste Skillinger	-	2	13 $\frac{1}{2}$	136	-	-	-	-	-	-	-	-	1 $\frac{1}{2}$
Sept. 1602-17	Dito	-	2	13 $\frac{1}{2}$	146	8	81 $\frac{1}{2}$	-	-	1	12 $\frac{1}{2}$	-	-	1 $\frac{1}{2}$
1618 &c	Dito	-	5	-	447 $\frac{1}{2}$	14	87	-	-	-	9 $\frac{1}{2}$	-	-	-
	I Kiöbenhavn, 1624, 1644, 1676 og 1721.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I Norge, 1644-1670, 1719-1721.	-	2	9	254	16	89 $\frac{1}{2}$	-	-	1	1 $\frac{1}{2}$	-	-	1 $\frac{1}{2}$
1639-1642		-	14	-	800 $\frac{1}{2}$	9	52 $\frac{1}{2}$	-	-	-	5 $\frac{1}{2}$	-	-	1 $\frac{1}{2}$
		-	5	-	332	11	6 $\frac{1}{2}$	-	-	-	13 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1644	I Norge	-	2	9	256	17	6 $\frac{1}{2}$	-	-	1	-	-	-	-

		Holde fin.		Paa Mark brutto.	Mark fin udbragt til		Stykket bør veie.				Til Es bereg- net.	Værd imod Dansk Courant.	
		Lod.	Gr.		Rd.	Sk.	Lod.	Gr.	O.	Es.		Rd.	Sk.
1670.	-	2	9	288	19	9 $\frac{1}{2}$	-	-	-	15 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1675, 1676. og 1682.	I Norge	4	-	288	12	-	-	-	-	15 $\frac{1}{2}$	-	-	-
1684. 1686-1699.	-	3	-	210	11	64	-	-	1	37 $\frac{6}{8}$	-	-	-
1686.	-	3	-	203	11	26 $\frac{2}{3}$	-	-	-	-	-	-	-
	I Kiöbenhavn og Rendsborg	3	-	304 $\frac{11}{16}$	16	89	-	-	-	14 $\frac{1382}{4875}$	-	-	-
	3 lödige Skillinger, å Mark brutto 304 $\frac{11}{16}$ Stkr., som fiden er bleven fulgt, er begyndt i Rendsborg Ao. 1619, og i Kiöbenhavn 1720.												
1771 og 1772.	Eneste Skillinger af Kobber.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Junii 1602.	Halv-Skillinger 3: Söeslinger	2	-	220	-	-	-	-	-	-	-	-	$\frac{2}{3}$
Sept. 1602-21.	Kiöbenhavn og Helfingöer	2	-	230	9	56	-	-	-	-	-	-	$\frac{68}{113}$
1628-1630.	192 Stkr. paa 1 Species Daler	4	-	472	9	80	-	-	-	-	-	-	1 $\frac{1}{2}$
1681-1682.	I Christiania og Kiöbenhavn	2	-	320	13	32	-	-	-	-	-	-	-
1675-1676.	Ibid.	2 $\frac{1}{2}$	-	388	12	89 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
1686.	-	2 $\frac{1}{2}$	-	350	11	64	-	-	-	-	-	-	-
1624.	Af Kobber af 1 Mark, Söeslinger	-	-	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1651.	Halv-Skillinger af 1 Mark Cölnsk	-	-	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Dito, 1693, 1719, 1745, 1751, 1755. af 1 Mark.	-	-	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1771 og 1772.	Dito af 1 Pd. Kobber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Junii 1602.	Hvide	1	9	312	-	-	-	-	-	-	-	-	$\frac{1}{3}$
Sept. 1602. 1618-1621.	Dito	1	9	328	12	14 $\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	$\frac{51}{184}$
1628-1630.	Dito, hvorefter 288 Stkr. paa 1 Species	2	-	366	10	16	-	-	-	-	-	-	$\frac{69}{183}$
1686.	Dito	2	-	420	11	64	-	-	-	-	-	-	-
1624.	Dito af Kobber, af 1 Mark	-	-	231	-	77	-	-	-	-	-	-	-
1641.	Dito af — af 1 Mark	-	-	240	-	80	-	-	-	-	-	-	-
25 Junii 1602.	Blafferter af Kobber, af 1 Mark	-	-	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Sept. 1602.	Dito af — af 1 Mark	-	-	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-
For de Danske Amerikanske Öer.													
	Fire og Tyve Skillinger.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tolv Skillinger	8	-	72	18	-	-	3	9 $\frac{3}{4}$	-	-	-	7 $\frac{1}{2}$
1740.	To Skillinger af Kobber, af 1 Mark	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
sed. Anno.	Eneste Skillinger, af 1 Mark	-	-	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Af begge sidste Sorter er ikkun udmøntet 507 Rdlr. 64 Skill., og sendt til Vestindien, men ere der ikke kom- men i Cours.													

Tranquebar i Ostindien.

Man regner der efter Rigsdaler, Fanum eller Fanee og Kaff.

1 Rdlr. har 12 Fanum og 960 Kaff.

1 Roupie gielder à l'ordinair 8 Fanum.

Man regner i Kiøbenhavn paa det Ostindiske Compagnie Mynten i Tranquebar at være slettere end i Kiøbenhavn circa 17 pro Cent, dog blive Pengene derfra for Hazard og Omkostningers Skyld ordinair regnet al pari.

Af ovenmeldte Sorter er her og i Tranquebar myntede:

I Friderich IV og Christian VI Tid i Sølv dobbelte Fanoer eller quart Roupier, item enkelte Fanoer med Kongens Chiffre paa den ene og den norske Løve paa den anden Side.

I Friderich V og Christian VII Tid ligesaa under Navn af 2 og 1 Royalin, med Kongens Chiffre og de tre Löver i et kronet Skield.

Sees findes og myntede i Christian V, Friderich IV og Christian VI Tid af Kobber 10, 4, 2 og 1 Kaff.

Mynten i Oldenburg.

Anno 1760 er for Kongelig Regning en Mynt fabrikssteds bleven anlagt, og fra 1761 af formyntet nye Zwey Drittel og Ein Drittel, efter den Leipzigske Myntfod, Mark fin 12 Rdlr. Ligesaa er der myntet grov Courant, Mark fin til 13½ Rdlr, ligesom Wien og Saxon nu skal udmynte deres Penge-Sorter. Denne Grove Courant bestaer i ½ og ⅓ Thaler eller 12 og 6 Grot-Stykker. Thi i Oldenburg regnes ligesom i Bremen 1 Rdlr. for 72 Grot, og 1 Grot for 4 Pfenning. De mindre Sorter, nemlig: 4 og 3 Groter, 2, 1½ og 1 Grot-Stykker, ere udmyntede til 14½ og 15 Rdlr. Mark fin, som følgende Tabelle udviser.

Mynternes Navne.

	Lödlig.	Paa Mark brutto.			Paa Mark.	
		Stkr.	Rdlr.	Gr.	Stkr.	Rdlr.
Neue Zwey Drittelstük	12	13½	-	-	18	12
Dito Ein Drittelstük	12	27	9	-	36	-
Efter Leipziger Fod	-	-	-	-	-	-
½ eller VI einen Thaler	-	40	6½	-	80	13½
⅓ eller 12 einen Thaler	-	80	-	-	160	-
Efter Conventions-Foden	-	-	-	-	-	-
4 Grotenstük eller 2 Marien-Groschen	6	97½	5	31½	261	14½
3 Grotenstük eller 24 einen Thaler	-	130½	-	-	348	-
2 Grotenstük eller 1 Marien-Groschen	-	168½	-	-	540	-
1½ Grotenstük eller 48 einen Thaler	5	225	4	49	720	15
1 Grotenstük eller 4 Pfenning	4	270	3	54	1080	15

Disse Mynt-Sorter courtere ikke pari, men paa de slettere gives Opgeld imod de bedre, hvorved de ringere næsten blive egaliserede imod de bedre. Brunsvig regner 1 Rdlr. for 36 Marien-Groschen, 1 Marien-Groschen for 3 Pfenning; følgende er 2 Grot lige med 1 Marien-Groschen.

Dansk Courant Mark fin til 11½ Rdlr., nye Zwey Drittel 5½ pro Cent ere bedre end Old. Cour. 17½ pro Cent. Oldenburgske og andre nye Zwey Drittel, Mark fin til 12 Rdlr. ere bedre end Oldenburgsk Courant 11½ pro Cent, Oldenburgsk Courant bedre end Oldenburgsk 4 og 3 Groten 8½ pro Cent.